





## Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq xarici siyasətin ölkəmizin milli maraqları üçün əhəmiyyət kəsb edən istiqamətlərinə dair araşdırmalar aparılmasını genişləndirmək, dünyada baş verən proseslərin hərtərəfli təhlili işini daha da təkmilləşdirmək, Azərbaycanın xarici siyasət prioritetləri, xüsusilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məlumatların beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması üzrə fəaliyyətin əhatə dairəsini artırmaq məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi yaradılsın.

2. Müəyyən edilsin ki, Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi (bundan sonra - Mərkəz) dünyada və regionda baş verən prosesləri təhlil edən, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin müxtəlif aspektləri, beynəlxalq münasibətlər və təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı fundamental araşdırmalar aparın, bu məsələlərə dair ölkəmizin mövqeyinin beynəlxalq ictimaiyyətə, siyasi və akademik dairələrə çatdırılmasında iştirak edən, Azərbaycanın dövlət orqanlarını həyata keçirdiyi elmi-analitik təhlilin nəticələri ilə təmin edən publik hüquqi şəxsdir.

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası Mərkəzin nizamnaməsini layihəsini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

4.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

4.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını iki ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

4.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə üç ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

4.4. bu fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 fevral 2019-cu il.

## Gəncə şəhərində əhalinin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq 2018-ci il noyabrın 20-də Gəncə şəhərində dörmərtəbəli yaşayış binasında baş vermiş partlayış nəticəsində ziyan çəkmiş sakinlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə **qərara alıram**:

1. Gəncə şəhərində yaşayış binasında baş vermiş partlayış nəticəsində ziyan çəkmiş sakinlərin mənzil-məişət şəraitini yaxşılaşdırmaq məqsədilə yeni çoxmənzilli yaşayış binasının tikintisi üçün Azərbaycan Res-

publikasının 2019-cu il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyatı Fondundan Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinə 3,7 milyon (üç milyon yeddi yüz min) manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 fevral 2019-cu il.

## Meşə təsərrüfatında meyvələrin və bitkilərin yığılmasına tətbiq edilən ödənişlərə dəyişikliklər Azərbaycan Prezidentinin göstərişi ilə ləğv olundu

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yerlərdən daxil olan müraciətlərə nəzər alaraq, Nazirlər Kabinetinə "Meşə təsərrüfatında dəymiş ziyana görə maddi məsuliyyətə cəlb edilmə qaydaları haqqında" 1993-cü il 27 dekabr tarixli 636 nömrəli qərarı dəyişikliklərin ləğv olunması barədə göstəriş verir.

Qeyd edək ki, meşə təsərrüfatında meyvələrin qanunı əsas olmadan əldə edən şəxs həmin məhsulu geri qaytarmalıdır. Bu, mümkün

olmadıqda, dəymiş zərərin məbləği hüquq pozuntusu baş vermiş tarixdə dövlət tərəfindən tənzimlənən qiymətlərə, dövlət tərəfindən tənzimlənmədiyi hallarda isə sərbəst satış qiymətlərinə uyğun hesablanaraq ödənilir. Nazirlər Kabinetinin qərarı etdiyi dəyişikliklər meyvələrin və bitkilərin qanunı əsas olmadan əldə edilməsini görə ödənişlərin nəzərəcarpacaq dərəcədə artırılmasını nəzərdə tutmuşdur.

AZƏRTAC

# İlin ikinci yarısında Azərbaycandan Özbəkistana ticarət missiyasının təşkili planlaşdırılır

Fevralın 4-5-də Azərbaycan nümayəndə heyəti Özbəkistanda səfərdə olub. Nümayəndə heyətində iqtisadiyyat və kənd təsərrüfatı nazirləri, Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin, "Azərbaycan Demir Yolları", "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi", "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" QSC-lərin rəhbər şəxsləri və sahibkarlar təmsil edilmişdir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfər çərçivəsində hər iki ölkənin rəsmilərinin və sahibkarlarının iştirakı ilə "dəyirmi masa" keçirilib, Azərbaycan-Özbəkistan iqtisadi əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətləri müzakirə olunub.

Iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev iki ölkənin iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının dərinləşməsi üçün böyük potensialın olduğunu vurğulayaraq enerji, sənaye, kənd təsərrüfatı, neqliyyat, ticarət, turizm, mədəniyyət, İKT, innovasiyalar və digər sahələrdə əlaqələrin inkişaf perspektivlərini diqqətə çatdırdı. Bildirib ki, ölkələrimiz arasında birgə tədbirlər, biznes forumlar, sərğilər təşkil edilir, qarşılıqlı investisiya qoyuluşları həyata keçirilir. "Azərbaycanda ticarət, sənaye, neqliyyat, xidmət və sair sahələrdə Özbəkistan kapitalı 30-dək şirkət fəaliyyət göstərir. 2018-ci ildə ticarət dövriyyəsi 46,5 faiz artıb. Bununla belə, ticarət dövriyyəsinin artırılması üçün potensial böyükdür. Bu potensialın reallaşdırılması məqsədilə həyata keçiriləcək tədbirlərdən biri kimi cari ilin ikinci yarısında Özbəkistana ticarət missiyasının təşkili planlaşdırılır".

Azərbaycan iqtisadiyyatı barədə məlumat verən Ş.Mustafayev qeyd edib ki, son 15 ildə ümumi daxili məhsul 3,3 dəfə, qeyri-neft sektoru 2,8 dəfə, sənaye 2,6 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,7 dəfə, ticarət dövriyyəsi 3,5 dəfə, qeyri-neft ixracı 4,2 dəfə artıb, ölkə iqtisadiyyatına 250 milyard ABŞ dolları investisiya qoyu-



lub: "Qazanan uğurlar, ölkəmizdəki əlverişli biznes və investisiya mühiti beynəlxalq reyting təşkilatları tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Təsdiqlənir deyildir ki, Dünya Bankının "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycan öz mövqeyini 32 pillə yaxşılaşdıraraq 190 ölkə arasında 25-ci yerdə qərarlaşıb və 10 ən inkişaf etmiş ölkə sırasına daxil edilib".

Iqtisadiyyat naziri özbəkistanlı iş adamlarını Azərbaycandakı əlverişli işgüzar şəraitdən yararlanmağa, sənaye parklarında və məhəllələrində birgə müəssisələrin təşkilinə dəvət edib.

Azərbaycanın əlverişli geostратия mövqədə, "Şimal-Cənub", "Cənub-Qərb" və "Şərq-Qərb" neqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşdiyini, ölkəmizin böyük tranzit potensialını vurğulayan Ş.Mustafayev logistika-tranzit sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanlarını, Özbəkistanın ölkəmizin neqliyyat-tranzit potensialından daha geniş istifadə edə biləcəyini diqqətə çatdırıb: "Hər iki ölkənin neqliyyat-tranzit potensialı böyükdür və bu sahədə əlverişli infrastruktur yaradılıb".

Vurğulayıb ki, bu infrastrukturdan və potensialından istifadə olunmaqla neqliyyat-tranzit sahəsində əlaqələrin inkişafı üçün imkanlar genişdir.

Iqtisadiyyat naziri əsferboyu xalqların arasında dostluğa və döv-

# İstanbulda XXII Avrasiya İqtisadi Zirvə toplantısı keçirilir



Əvvəlki 1-ci sah.

Biz daim bölgənin inkişafı üçün daha əlverişli zəmin yaratmaq üçün ideyaları, nəhəng enerji və neqliyyat layihələrini dəstəkləyirik, bu istiqamətdə region dövlətləri, o cümlədən qardaş Türkiyə Respublikası ilə birgə çalışırıq. 2017-ci ildə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun, ötən il isə "Cənub qaz dəhlizi" və onun tərkib hissəsi olan Transanadolu qaz boru kəmərinin (TANAP) istifadəyə verilməsi, eləcə də İzmirde "STAR" neft emalı zavodunun açılması çoxşaxəli müştərik fəaliyyətimizin möhtəşəm nəticələrini əyani şəkildə nümayiş etdirir.

Qeyd edilir ki, Azərbaycan təhlükəsizlik, humanitar inkişaf, terrorizmə və transmilli cinayətkarlığa qarşı mübarizə və digər sahələrdə də bölgə dövlətləri ilə iktərəfli və çoxtərəfli formatlarda yaxından əməkdaşlıq edir. Bununla belə, Ermənistanın Azərbaycan qarşı davam edən ərazi iddiaları və işğalçı siyasətinə görə inkişafı və təhlükəsizliyinin təmin olunması mümkün deyil.

Mərmərə Qrupu Strategiyası və Sosial Araşdırmalar Vəqfinin sədri, professor Akkan Suver çıxışının əvvəlində ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsini böyük ehtiramla yad edib. O deyib ki, Azərbaycan indiyə qədər keçirilən 22 zirvə toplantısının hamısında fəal şəkildə iştirak edib. Ölkəmizin bu Zir-



və toplantılarının keçirilməsində həmişə təşkilatçı kimi iştirak etdiyini vurğulayan A.Suver buna görə Azərbaycan dövlətinə və Prezident İlham Əliyevə şəxsən təşəkkür edib. O vurğulayıb ki, Avrasiyada sülhü, təhlükəsizliyi, əməkdaşlığı, xüsusilə də enerji, neqliyyat sahələrində əlaqələri Azərbaycan qədr dəstəkləyən ikinci dövlət, Azərbaycan Prezidenti qədr dəstəkləyən ikinci Prezident yoxdur.

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) sədri Binəli Yıldırım bu Zirvə toplantısının Avrasiya regionu daxil olmaqla bütün dünyada sülhü, təhlükəsizliyi, iqtisadi, siyasi, mədəni və digər sahələrdə əməkdaşlığa töhfə verdiyini söyləyib. O, sülhün, rifahın, təhlükəsizliyin böyük əhəmiyyətini vurğulayıb və bütövlükdə dünyamızın xoşbəxt gələcəyi üçün önəmli şərtlər olduğunu bildirib. Terrorun, müharibənin, ədalətsizliyin olmadığı bir dünyada yaşamaq üçün əməkdaşlığın vacibliyini qeyd edib.

Binəli Yıldırım deyib ki, biz Avrasiya ölkələri olaraq xalqlararası və dövlətlərimizin gələcəkdə davamlı inkişafını təmin etmək məqsədilə hər bir sahədə əməkdaşlıq etməyə məcburiyyətindəyik. İqtisadi baxımdan tarixi ləpə yolunun yəni cənub-qərbdən keçən enerji yollarının inkişafını, Türkiyənin və Gürcüstanın birgə həyata keçirdiyi layihələrini, xüsusilə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun böyük əhəmiyyət daşıdığını vurğulayıb.

Türkiyə parlamentinin sədri gələcəkdə dünyada sünü intellektin daha da inkişaf edəcəyini bildirib. O qeyd edib ki, hazırda mövcud olan sahələrin bir çoxu gələcəkdə aradan qalxacaq və onları rəqəmsal texnologiyalar əvəz edəcək. Buna görə də gələcək inkişafı artırmaq üçün önəmli şərtlər olduğunu bildirib. Terrorun, müharibənin, ədalətsizliyin olmadığı bir dünyada yaşamaq üçün əməkdaşlığın vacibliyini qeyd edib.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan enerji şirkətləri naziri

Pərviz Şahbazov Avrasiya İqtisadi Zirvəsinin fəaliyyətini uzun illərdir sülh və dialoqu təşviq edən uğurlu əməkdaşlıq formatından bir kimi qiymətləndirib. Bu sammitlərin qloballaşma dövründə yeni çağırışların müzakirə edildiyi bir platforma kimi Avrasiya regionunda əməkdaşlığın inkişafına töhfələr verdiyini qeyd edib. Bildirib ki, builki sammitin "Gələcək üçün məsuliyyət" devizi altında keçirilməsini zəruri edən amillər hər kəsdən Avrasiya məkanında təhlükəsizliyi, siyasi sabitliyi, inkişaf və tərəqqinin təmin olunması, mədəniyyətlərə, dinlərə, etnik qruplara dialoqu davamlatmaq üçün məsuliyyət və əməkdaşlıq tələb edir.

Nazir dövlətlərə məsuliyyət və geosiyasi proseslərdə böyük rolunu olan enerji amilinin hazırda texnologiyaların inkişafı ilə yeni bir məzmun qazandırdığını söyləyib. O, Azərbaycanın hər zaman enerji sektorunun inkişafı üçün müdaxirə ideyaları və innovativ təşəbbüsləri dəstək-

ləyən siyasət həyata keçirdiyini və ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyasının ən yeni texnologiyaların neft-qaz yataqlarının işlənilməsinə cəlb olunmasına imkan yaradığını diqqətə çatdırıb. Nazir, həmçinin ölkəmizin neft-qaz potensialı və enerji resurslarının reallaşdırılmasında beynəlxalq enerji şirkətləri ilə birgə həyata keçirilən layihələr barədə məlumat verib.

Pərviz Şahbazov Azərbaycanın enerji sahəsindəki nailiyyətlərini ölkəmizin Türkiyə ilə birgə addımladığını vurğulayıb. "iki ölkənin prezidentləri İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın güclü siyasi iradəsi sayəsində qaz mənbələri və marşrutlarının şəxələndirilməsi ideyası gerçəkləşdi. TANAP-ın, bütövlükdə isə "Cənub qaz dəhlizi"nin qlobal enerji təhlükəsizliyindəki bir strateji rolunu ölkələrimizin nüfuzunu artırır, enerji sahəsində etibarlı tərəfdaşlar kimi dünyaya tanıdır. Birgə enerji layihələri hər iki ölkəni dünya üçün əhəmiyyətli ideyası gerçəkləşdirir və Avrasiyanın xəritəsini yenidən tərtib edir", - deyir o bildirib.

Toplantıda, həmçinin Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti George Ivanov, Bosniya və Herseqovina Federasiyasının Prezidenti Marinko Cavar, Sloveniya Baş nazirinin müavini Alenka Bratušek, Tacikistanın iqtisadi inkişaf və ticarət nazirinin müavini Gülrü Qayumova, Türkmənistanın maliyyə və iqtisadiyyat nazirinin müavini Silap Vələbov və başqaları çıxış ediblər.

Rəsmi açıqlaşdıqdan sonra "Rəqəmsal texnologiyaların inkişaf etdirilməsi və insanlığın gələcəyi", "Su və miqrasiya", "Qloballaşmanın yeni standartları, populyar, sağlam işbirliyi" mövzularında panel iclaslar keçirilib.

Zirvə toplantısı fevralın 7-də işini davam etdirəcək.

Qeyd edək ki, Mərmərə Qrupu Strategiyası və Sosial Araşdırmalar Vəqfi 22 ilidir ki, Avrasiya İqtisadi Zirvəsinin sülh və dialoqu layihəsi olaraq həyata keçirir. Bu toplantılar aktual problemlərin müzakirə edildiyi mühüm platforma olmaqla bərabər, regionun inkişafına və əməkdaşlıq əlaqələrinin genişlənməsinə töhfə verir.

## Kamaləddin HEYDƏROV: "Zəlzələ nəticəsində qəzalılı vəziyyətdə olan evlərin sakinləri müvəqqəti başqa evlərdə yerləşdiriləcəklər"



Azərbaycan Respublikasının fəvqəladə hallar naziri general-polkovnik Kamaləddin Heydərov Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının nazirinin müavini Şeyxmuradovun rəhbərliyi altında Azərbaycanın fəvqəladə hallar nazirinin müavini Tahir Məmmədov və nazirliyin digər rəhbər şəxsləri ilə birgə fevralın 5-də gecə saatlarında baş vermiş zəlzələnin nəticələrini yerində tanış olmaq məqsədilə həmin əraziyə gəlmişdir.

Fəvqəladə Hallar Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Kamaləddin Heydərov zəlzələ nəticəsində zərər çəkmiş binaların vəziyyəti ilə tanış olub, yerli sakinlərlə söhbət aparıb. Zəlzələdən zərər çəkmiş yaşayış evlərindəki vəziyyətlə tanış olan Kamaləddin Heydərov bildirib ki, müxtəlif yaşda olan zərərçəkmiş binaların dayanıqlılığını və vəziyyətini araşdırırlar. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, vəziyyət tam nəzarətə götürülüb. Rayon fəvqəladə hallar komissiyaları ilə birlikdə Şamaxı, İsmayıllı və Ağsu rayonlarında zəlzələnin nəticələrini aradan qaldırılması üçün bütün zəruri tədbirlər görülməkdədir.

Nazir bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın göstərişinə əsasən, Heydər Əliyev Fondunun könüllüləri də bu işdə yaxından iştirak edəcəklər.

Diqqətə çatdırılıb ki, qəzalılı vəziyyətdə olan evlərin sakinləri başqa evlərdə müvəqqəti yerləşdiriləcəklər.

Qeyd edək ki, zəlzələnin baş verdiyi ərazinin vəziyyətini qiymətləndirilməsi və nəticələrin aradan qaldırılması üçün Fəvqəladə Hallar Nazirliyinin Mülki Müdafiə Qoşunları, Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidməti, Aviasiya dəstəsi, Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin və Şimal-qərb Regional Mərkəzinin 118 nəfərlik şəxsi heyəti, 15 texnikası və xüsusi təlim keçmiş itlər dərhal bölgəyə cəlb olunub.



# Prezident İlham Əliyevin vətəndaş müraciətlərinə münasibəti bütün məmurlara örnekdir

Əvvəlki 1-ci səh.

Xalqımız inanır ki, Azərbaycan Prezidenti növbəti prezidentlik dövründə də nəzərdə tutulan bütün proqramları yerinə yetirəcək, əhalinin güzəranı daha da yaxşılaşacaq və Azərbaycanın müstəqilliyi gündən-günə möhkəmlənəcəkdir.

**Dövlətimizin başçısının andiçmə mərasimində dediği sözlər hər bir Azərbaycan vətəndaşında sərbəhə sarsılmaz inam yaradır: "Son 15 il ərzində kifayət qədər uğurlar, nailiyyətlər var. Ancaq biz əldə edilmiş nailiyyətlərlə kifayətlənməməliyik. Biz gələcəyə baxmalıyıq və baxırıq. Növbəti illərdə görülməli işlər haqqında bizim çox aydın təsəvvürümüz, planlarımız, proqramlarımız var. Biz... Azərbaycanı daha da qüdrətli ölkəyə çevirəcəyik... Bizim güclü siyasəti iradə, böyük maliyyə resurslarımız var. Biz bu maliyyə resurslarını öz əlimizlə yaratmışıq və biz indi öz hesabımıza yaşayırıq. Xalq-İqtidar birliyi var... Bütün Azərbaycan xalqı və biz hamımız gələcəyə çox böyük nikbinliklə baxırıq. Hamımızın əməli ondan ibarətdir ki, ölkəmiz daha da güclənsin, daha da qüdrətli dövlətə çevrilsin, Azərbaycan vətəndaşları daha da yaxşı yaşasınlar".**

Seçki ilinin yekunları və Azərbaycanın 2018-ci ildə qazandığı nailiyyətlər artıq göz qabağındadır, ölkə Prezidentinin haqqında danışdığı, öz fərman və sərəncamları ilə təsdiq etdiyi dövlət proqramları, böyük iqtisadi layihələr uğurla həyata keçirilməkdədir. Bunların nəticəsi olaraq dünya iqtisadiyyatında Azərbaycanın yeri gündən-günə möhkəmlənir və yüksəlir.

**2018-ci ilin sonunda Dünya Bankının növbəti "Doing Business" hesabatında 150-dən çox ölkənin biznes mühiti ilə bağlı xüsusi göstəriciləri öz əksini tapmışdır. Bu hesabatda göstərilir ki, Azərbaycan biznesin asanlaşdırılması istiqamətində böyük nailiyyətlər əldə edən ilk 10 ölkə sırasındadır. Hesabatda həmişə irəliləyən doğru gedən dövlət kimi göstərilən Azərbaycan 2016-cı ilin hesabatında reyting üzrə 65-ci idisə, 2018-ci ildə 57-ci sıraya, 2019-cu ildə isə 32 pillə irəliləyərək 25-ci yere yüksəlib. "Doing Business" hesabatında Azərbaycan Cənubi Qafqaz dövlətləri arasında yeganə sürətlə inkişaf edən, biznes mühitinin asanlaşdırılması istiqamətində ciddi islahatlar aparan ölkə kimi təqdim edilir.**

Bu il yanvarın 22-də isə İsviçerinin Davos şəhərində Dünya Bankının icraçı direktoru xanım Kristalina Georgiyeva "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycanın 25-ci yere yüksəlməsi münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik etmiş və ölkəmizin iqtisadi transformasiyasının dünyada Çin, Hindistan kimi ölkələrlə yanaşı ən uğurlu təcrübələrdən biri olduğunu qeyd etmişdir. Qeyd etməliyik ki, bir çox qonşu dövlətlərdə bu göstəricilər bizdən xeyli aşağıdır.

**Dünya Bankının "Doing Business" hesabatı ilə yanaşı, Dünya İqtisadi Forumunun Qlobal Rəqabətlik Hesabatı da xüsusi maraqa doğurur.** Tamamən yeni metodologiya əsasında hazırlanmış son hesabatda 98 indikator üzrə aparılan qiymətləndirmədə ölkəmiz Türkiyə, Serbiya, Gürcüstan və Xorvatiya ilə yanaşı 7-ci onluqda qərarlaşıb. İnfrastruktur, təhsil və bacarıqlar, biznesin dinamikliyi üzrə Azərbaycanın mövqeləri əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşıb. Maraqlıdır ki, hesabatda Azərbaycan dünyada sosial bərabərliyi ən yüksək səviyyədə təmin etdiyi ölkə kimi vurğulanmış, əhalinin elektrik təchizatı səviyyəsinə görə maksimal - 100 faiz neticə ilə dünyada birinci pilləyə yüksəlmişdir. Azərbaycan həmçinin ətraf mühitə təsir və inklüziv inkişaf indikatorları üzrə liderliyi qoruyur və biznes dinamikliyi reytingi üzrə dünyanın 140 ölkəsi arasında 31-ci yerdə qərarlaşıb ki, bu ölkəmiçdə aparılan iqtisadi islahatlar nəticəsində mümkün olub. Hesabatda Azərbaycan digər sahələr üzrə də öncül yerlərdən birini tutmuşdur, bunlardan hava və dəniz yolu nəqliyyatının effektivliyi göstəricilərini qeyd etmək olar.



Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev iqtisadi gücümüzün müstəqil siyasət aparmağa, Azərbaycan xalqının maraqlarını müdafiə etməyə imkan verdiyini, keçən ilin uğurlu və dərin iqtisadi islahatları il olduğunu, bu islahatların nəticələrini indi hər kəsin gördüyünü, büdcəmizə daxil olmaların xeyli artdığını vurğulayaraq, 2019-cu il yanvarın 11-də Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında demişdir: **"İqtisadi islahatların əsas məqsədi bu sahədə şəffaflığı tam təmin etməkdir, xoşagəlməz hallara qarşı mübarizəni gücləndirməkdir və beləliklə, ölkəmizin uğurlu inkişafını sürətləndirməkdir. Deyə bilərəm ki, beynəlxalq təşkilatlar, aparıcı maliyyə qurumları Azərbaycanı daha da qüdrətli ölkəyə çevirəcəklər, Azərbaycanın 2018-ci ildə qazandığı nailiyyətlər əldə edən ilk 10 ölkə sırasındadır. Hesabatda həmişə irəliləyən doğru gedən dövlət kimi göstərilən Azərbaycan 2016-cı ilin hesabatında reyting üzrə 65-ci idisə, 2018-ci ildə 57-ci sıraya, 2019-cu ildə isə 32 pillə irəliləyərək 25-ci yere yüksəlib. "Doing Business" hesabatında Azərbaycan Cənubi Qafqaz dövlətləri arasında yeganə sürətlə inkişaf edən, biznes mühitinin asanlaşdırılması istiqamətində ciddi islahatlar aparan ölkə kimi təqdim edilir.**

Ötən ilin iqtisadi nailiyyətlərinin hamısını sadalamaq imkanı olmasa da, onlardan bəzilərini qeyd etmək lazımdır. Çünki bu nailiyyətlər bütövlükdə Azərbaycan vətəndaşlarının həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi, maddi rifahının yaxşılaşdırılması, onları rahat edən məsələlərin həllə edilməsi, sosial infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi, ölkədə şəffaflığı artırmağa xidmət edən institusional islahatların genişləndirilməsinin nəticəsidir.

**Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev görülməli mühüm işlərin mahiyyətini 2019-cu il yanvarın 21-də Davosda Çin televiziyasına verdiyi müsahibədə çox aydın izah etmişdir: "Mənim üçün, bir Prezident kimi, ən vacibi xalqın gündəlik həyatı, iqtisadiyyatımız, sənayemiz, sosial problemlərimizin həllidir. Xarici siyasətimiz onun qoruyucusudur, ona zəmanət yaradır".** Xalqımız bu sözlərin reallığı cənab Prezidentin gündəlik fəaliyyətində hər gün, hər an hiss edir.

Ümumiyyətlə, ölkə həyatının elə bir sahəsi yoxdur ki, Azərbaycan Prezidenti onu müntəzəm nəzarətdə saxlamasın, respublikanın elə bir bölgəsi yoxdur ki, cənab Prezident orada olmasın və mövcud problemlərin həlli üçün dövlət tərəfindən tədbirlər görülməsini təmin etməsin. **Təkcə ötən il ölkə Prezidenti ümumilikdə respublikanın 24 rayon və şəhərinə 26 səfər etmiş, 100-ə yaxın yeni sosial-iqtisadi infrastruktur obyektinin açılışında iştirak etmişdir.** Bu obyektlər arasında Naxçıvan Muxtar

Respublikasında, Lənkəran, Mingəçevir, Sumqayıt, Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Biləsuvar, Goranboy, Xaçmaz, Xızı, İsmayıllı, Qax, Quba, Masallı, Şamaxı, digər şəhər və rayonlarda istifadəyə verilmiş sənaye məhəllələrini və parklarını, müxtəlif zavodları, yüngül sənaye müəssisələrini qeyd etmək vacibdir. Ölkədə infrastruktur obyektlərini ildən-ilə çoxalması, ilk növbədə, sənayenin inkişafı üçün zəruri olan enerji təchizatı, meliorasiya və su təsərrüfatı, neqliyyat, rabitə, kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı müəssisələrinin, yeni sənaye sahələrinin yaradılması böyük əhəmiyyət kəsb edir.

**"Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi hər şeydən üstündür, Azərbaycan xalqının maraqları hər şeydən üstün olmalıdır".**

**İlham ƏLİYEV**

Ötən ilin əsas uğurlarından bəhs edərkən 5900 uşğurları üçün yeni evlərin və mənzillərin tikilməsini, şəhid ailələri və Qarabağ müharibəsi əlillərinin mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılmasını, ölkədə ümumi daxili məhsulun artımını, sənaye istehsalının, qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafını, neqliyyat infrastrukturunun ən yüksək səviyyəyə çatdırılmasını, ölkəmizin beynəlxalq logistika mərkəzinə çevrilməsini, kosmik dövlətlər ailəsində öz mövqeyini daha da möhkəmləndirməsini, onun ixrac potensialının 40 faiz güclənməsini, TAP layihəsinin qismən, TANAP layihəsinin isə tam başa çatmasını xüsusi vurğulamaq lazımdır.

2018-ci ildə "Cənub qaz dəhlizi"nin rəsmi açılışı, Ölət Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının istifadəyə verilməsi, "Azerspace-2" peykinin orbitə çıxarılması, Türkiyədə 6,3 milyard dollar dəyəri olan STAR neft emalı zavodu kompleksinin işə düşməsi, bir çox ölkələrdə Azərbaycan ticarət evlərinin fəaliyyətə başlaması, 2 min kilometr avtomobil yolunun çəkilməsi, 140-dan çox məktəbin, bir neçə mərkəzi xəstəxana binasının tikilib istifadəyə verilməsi və digər layihələrin reallaşdırılması sayəsində ölkə iqtisadiyyatına 17,2 milyard manat sənaye qoyulmuş, ümumi daxili məhsul 1,4 faiz, kənd təsərrüfatı istehsalı 4,6 faiz, qeyri-neft sektoru 1,8 faiz, sənaye istehsalı 1,5 faiz, o cümlədən qeyri-neft sektorunda sənaye istehsalı 9,1 faiz, əhalinin pul gəlirləri 9,2 faiz artmış, sahibkarlara 160 milyard manat kredit verilməsi, 118 min daimi iş yeri yaradılmışdır.

Bu il yanvarın 22-də Davos Forumu çərçivəsində "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünün inkişaf etdirilməsi: Çinlin trilyon dollarlıq baxışı mövzusunda keçirilən sessiyada

Azərbaycanın infrastruktur layihələrinə görə dövlət borcu haqqında sualı cavablandırarkən Prezident İlham Əliyev 20 il əvvəl ölkəmizə borc verən maliyyə qurumlarına minnətdarlıq etdikdən sonra fəxrli demişdir: **"İndi biz borc veririk. İndi Azərbaycanın təkcə başqa ölkələrə investisiya yarmıq yox, həm də infraqurum, real iqtisadiyyata sərmayə yarmıq strategiyası var".** Xarici borcunuza ÜDM-in 10 faizinə endirmək strategiyamızın olduğunu bildiren Azərbaycan Prezidenti infraqurum layihələrinin maliyyələşdirməyə hazır olduğumuzu qeyd etmiş, beynəlxalq maliyyə qurumlarını da buna çağırmışdır.

geçəvirədi. İstilik Elektrik Stansiyasında baş vermiş qəzadan sonra bu məsələlərə xüsusi diqqət yetirilmiş, yol verilən məsuliyyətsizlik və diqqətsizlik nəticəsində strateji əhəmiyyət daşıyan bu sahədə belə halların təkrarlanmaması və ölkədə enerji istehsalının daha da artırılması üçün çox ciddi tədbirlər görülmüşdür. Bu gün əhalinin enerji təchizatında demək olar ki, problem yoxdur, Azərbaycan bu sahədə öndə olan ölkələrdən biridir və təkcə elektrik enerjisinin ixracında 10 milyonlarla dollar gəlir əldə edir.

Cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, ölkə iqtisadiyyatının sü-

yönəldilmişdir. **Cənab İlham Əliyevin prezident seçkilərindən sonra qəbul etdiyi ilk fərman Vətən uğrunda həlak olmuş şəhidlərimizin ailələrinə, onların vərasələrinə 11 min manat həcmində yardım göstərilməsi barədə olmuşdur.** Bu sahədə böyük işlər görülmüş və təkcə keçən il şəhid ailələrinə və onların vərasələrinə 34,1 milyon manat vəsait ödənilmişdir.

Prezidentin sərəncamları ilə bir çox sosial obyektlərin tikintisinə, avtomobil yollarının çəkilməsinə və digər məqsədlərə böyük məbləğdə vəsait ayrılmışdır. Təkcə bu faktı qeyd etmək kifayətdir ki, dövlət başçısının 69 sərəncamı ilə Prezidentin Ehtiyat Fondundan ayrılmış 329 milyon manat vəsaitlə 41 şəhər və rayonda abadlıq-quruculuq işləri görülmüş, sosial işlər obyektləri tikilmiş, 22 şəhər və rayonda əsaslı yenidənqurma işləri aparılmış, 13 rayonda yeni təhsil ocaqlarının inşasına başlanmış, 6 rayonda isə yeni yollar və körpülər tikilmişdir. Prezidentin Ehtiyat Fondundan bir çox ictimai təşkilatlara və dini icmalara, kütləvi informasiya vasitələrinə, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpasına göstərilən yardımlar ictimaiyyət tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır.

2018-ci il digər sahələrdə olduğu kimi, idman sahəsində də ölkəmiz üçün uğurlu olmuş, idmançılarımız dünya və Avropa çempionatlarında, habelə digər beynəlxalq yarışlarda 800-ə yaxın medal, o cümlədən 263 qızıl medal qazanmış, Azərbaycan bayrağını zirvələrdə dalğalandırmaq hər birimizə sevinc və qürur hissi yaşatmışdır. Ötən il idman infrastrukturunun genişləndirilməsi işləri davam etdirilərək, olimpiya idman komplekslərinin sayı 44-ə çatdırılmışdır. Bu il daha 3 belə kompleksin tikilməsi nəzərdə tutulur.

**Azərbaycanda həm ölkə daxilində aparılan geniş abadlıq və quruculuq işlərində, idman, mədəniyyət, səhiyyə sahələrində həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlərdə, həm də xaricdə diqqət cəlb edən humanitar layihələrin həyata keçirilməsində ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin ən yaxın silahdaşı Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüslərini və əməli xüsusi qeyd etmək lazımdır.** Xalqımız Mehriban xanım Əliyevanı görkəmli dövlət xadimi, mahir diplomat və Azərbaycan mədəniyyətinin, xüsusilə milli musiqimizin böyük hamisi, ölkəmizin dünyadakı mədəniyyət elçisi kimi tanıyır. Azərbaycan sivilizasiyalararası dialoq, multikulturalizm, siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə qlobal məsələlərin müzakirə mərkəzinə, yüksək səviyyəli forumların, beynəlxalq idman yarışlarının keçirildiyi mötəbər bir məkana çevrilməsində Mehriban xanım Əliyevanın rolu əvəzsizdir. **Keçən il**

50-dən çox ölkənin 450-dən artıq nümayəndəsinin iştirakı ilə keçirilən VI Qlobal Bakı Forumunda onun Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin qızıl medalı ilə təltif edilməsi çox önəmli faktır və ölkəmizin Birinci vitse-prezidentinin zəngin ictimai fəaliyyətinə verilən yüksək qiymətdir. Bu günlərdə isə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının təsis etdiyi "Üzeyir Hacıbəyli" fəxri medalı ilə ilk dəfə məhz Mehriban xanım təltif olunmuşdur. Mehriban xanım Əliyevanın və Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən sosial, ekoloji və digər ictimai layihələr, xüsusilə Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında özünəməxsus yeri olan "Xocalıya ədalət!" kampaniyası, eləcə də gənclər siyasəti sahəsində görülən tədbirlər, gənclərin ölkəmizin ictimai-siyasi həyatına daha fəal cəlb edilməsi istiqamətində təşəbbüsləri böyük səmərə verir, çox rəğbətə qarşılanır.

Məhz Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə sosial xidmətlərin vahid mərkəzdən operativ və şəffaf şəkildə idarə olunması üçün ötən il Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 9 avqust tarixli Fərmanı ilə "DOST" (Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat) Agentliyinin və "DOST" mərkəzlərinin yaradılmasına başlanılıb. 2019-cu ildə 4, ümumilikdə isə paytaxtda və respublikanın regionlarında 31 belə mərkəzin yaradılması, həmin mərkəzlərdə 124 xidmətin təqdim olunması nəzərdə tutulmuşdur. Bununla da işsizliyin aradan qaldırılması üçün yeni imkanlar açılacaq və 30 min yeni iş yerinin yaradılması təmin ediləcək.

**Ümumiyyətlə, dünya mətbuatında Azərbaycan və dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyətinə böyük maraq göstərilməsini müşahidə edirik.** Dünyanın elə bir aparıcı mətbuat orqanı, xəbər agentliyi yoxdur ki, orada Azərbaycan və onun rəhbəri haqqında silsilə materiallar verilməsin, xüsusilə Azərbaycanın sürətli inkişafından, onun tolerantlıq və multikulturalizm, turizm və idman mərkəzinə çevrilməsindən, ölkədə hökm sürən sabitlikdən, bütün Şərq ölkələri və İslam dünyası üçün gözəl nümunəyə çevrilməsindən bəhs edən yazılar, müsahibələr və reportajlar dərc olumasın. Xüsusilə Prezident seçkiləri zamanı Avropanın, Amerikanın və Şərq ölkələrinin aparıcı kütləvi informasiya vasitələrində dərc olunan materiallar buna əyani sübutdur.

Azərbaycanda, onun iqtisadi və siyasi uğurlarına olan maraq gündən-günə artır. Bu marağın kökündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin güclü siyasi xarakterini, qətiyyəti, uğurlu siyasəti, öz vətəninə, xalqına sonsuz məhəbbəti, seçdiyi yoludur. Bu yolu cənab Prezident 2018-ci il sentyabrın 26-da "Azerspace-2" telekommunikasiya peykinin orbitə buraxılması münasibətilə xalqımıza təbrikində belə səciylənmişdir: **"Bizim yolumuz inkişaf yoludur...Bundan sonra da Azərbaycan yalnız uğurlar, qələbələr yolu ilə gedəcək".**

**Xalqın ürək sözləri: "Cənab Prezident, Siz tarixin ən qüdrətli Azərbaycanını yaratmışınız!"**

Azərbaycan Prezidentinin yorulmaz fəaliyyəti, ölkəsinin inkişafı, xalqının səadətini və xoşbəxtliyini üçün əzmlə çalışması, zəmanətli aydaşlığın, gələcəyi görməyi, qiymətləndirməyi bacaran müdrik siyasi rəhbər kimi doğma Vətənimizi daim irəli aparması Azərbaycan vətəndaşlarının və dünyada yaşayan soydaşlarımızın diqqətindən yayınmır və Prezident İlham Əliyevin ünvanına daxil olan minnətdarlıq məktublarında öz əksini tapır.

Ardi 4-cü səh.





# Prezident İlham Əliyevin vətəndaş müraciətlərinə

Əvvəli 3-cü sah.

Heç bir şübhə yoxdur ki, ölkə Prezidentinin gördüyü bütün işlər xalqın rifahının daha da yaxşılaşdırılmasına xidmət edir və vətəndaşlarımızın dövlət başçısına ünvanladığıları səmimi ürk sözləri - məktubları heçqətən yüksək hörmət və ehtiramın əyani nümunəsi kimi haqlı qürur doğurur. Vətəndaşlar Azərbaycanın inkişafı və daha da qüdrətlənməsi, problemlərin həlli üçün görülən işlərə görə razılıq və sevinc hissələrini minnətdarlıq məktubları vasitəsilə ölkə başçısına çatdırmağı öz mənəvi borcları hesab edirlər. Həmin məktubları oxuduqca ölkəmizin keçdiyi böyük inkişaf yolu bir daha göz önündə canlanır, insanın qəlbini fərah hissi ilə dolur. Bu məktubların hamısını əhatə etmək mümkün olmadığından onların yalnız bir hissəsi barədə oxuculara məlumat verməklə Azərbaycan vətəndaşlarının arzu və düşüncələri barədə təsəvvür yaratmaq istərdik.

Minnətdarlıq məktubları Azərbaycan cəmiyyətinin bütün təbəqələrini, eləcə də bütün regionları, həmçinin xaricdə yaşayan soydaşlarımızı əhatə edir və maraqlı oxunur.

Bakının Qaradağ rayonundan H.Əliyev ölkə başçısına ünvanladığı məktubunda yazır: "Siz milli maraqlara əsaslanan siyasətinizi casarətlə davam etdirərək, müdrik qərarlarınızla həyatımıza yeni nəfəs gətirirsiniz. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin iqtisadi sahədə misilsiz nailiyyətlər qazanması, hər bir Azərbaycan vətəndaşının rifahının yüksəlməsi uğrunda apardığınız işlər danılmazdır".

Nərimanov rayonundan S.Məmmədova, Pıralıdan E.Rüstəmov, Naxçıvandan M.Abbaslı, Gəncədən H.Hatəmi, Sumqayıtdan Ə.M.Əliyev, Şirvanlıdan Ə.Əliyev, Yevlaxdan A.Bayramova, Abşeronun Xırdalan şəhərindən G.Hətəmov, Ağdaşın Aşağı Zeynəddin kəndindən N.Zalçov, Ağstafadan İ.Əliyev, Cəlilabaddan R.Qədirov, Xızın Yeni Yaşma kəndindən S.Muxtarov, Kürdəmirin Cəyili kəndindən S.Rüstəmov, Masallıdan Ə.Talibov, Samuxun Qarayeri qəsəbəsindən K.Bayramlı, Şamaxıdan T.Məmmədov, Zaqataladan Ş.Əbdürrəhmanova və digər bölgələrdə yaşayan vətəndaşlar Ulu Öndər Heydər Əliyevin müdrik siyasətinin uğurla davam etdirilməsindən, ölkəmizin sürətli inkişaf yolu ilə inamla irəliləməsindən, Azərbaycan dünyada demokratik, qüdrətli, öz sözlünü təmənənə qadir olan bir ölkə kimi tanınmasından, ən müasir silahlarla və texnika ilə təchiz olunmuş orduya sahib olmasından fəxrənləndiklərini və qürur duyduqlarını bildirirlər. Məktubların bir çoxunda vətəndaşlar xüsusi vurğulayırlar ki, həyata keçirilən uğurlu siyasətin müsbət nəticələrini bizdən sonrakı nəsillər də hissə edəcəklər.

Ötən il ölkəmiz üçün bir sıra mühüm və əlamətdar hadisələr zəngin olmuşdur. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi çərçivəsində keçirilən tədbirlər, o cümlədən möhtəşəm paraddar barədə respublikanın, demək olar ki, bütün şəhər və rayonlarından təbrik və minnətdarlıq məktubları daxil olmuşdur. Vətəndaşlar müasir silahlarla təchiz olunmuş qüdrətli ordumuza görə Ali Baş Komandanımıza təşəkkür edir və qürur hissi keçirdiklərini bildirirlər. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100 illiyi münasibətilə keçirilən hərbi paradla əlaqədar İsmayıl İsmayilov, İsmayilov yazır: "Hərbi paradla həzrət Şeyx, İftixarla, böyük qürur hissi ilə baxdığ. Qüdrətli dövlətimizin, qüdrətli ordumuzun gücünü göstərən Qələbə gününün yaxında olduğunu hiss etdik, Şuşaya, Laçına, Zəngəzurə gedən yolumuzda, o torpaqlarda dalğalanan əzəmətli uğrənli bayrağımızı gördük. Cənab Prezident, biz bir daha əmin olduq ki, bir qarış torpağımız belə düşmən tapdığını altında qalmayacaq".

Qeyd etmək istərdik ki, keçirilən hərbi parad dünya mediasının da diqqətini cəlb etmişdir. Qaradağ Türkiyənin "Star", "Milliyyat", "Günəş", İsrailin "The Jerusalem Post" qəzetləri, habelə "Reuters", "Associated Press", "Washington Post" və digər nüfuzlu beynəlxalq KİV paradda bağlı xəbərlər, eləcə də Prezident İlham Əliyevin çıxışında səsləndirdiyi fikirləri öz səhifələrində yerləşdirmişlər.

Ötən il sentyabr ayının 26-da Azərbaycanın "Azerspace-2" peykinin orbitə buraxılması da ölkəmiz üçün mühüm hadisələrdən birinə çevrilmişdir. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "Bu, ölkəmizin növbəti qələbəsidir, dövlətimizin növbəti uğurudur". Vətəndaşlar öz məktublarında bu fikirləri şərik çıxırırlar.

"Hamımızın amalı ondan ibarətdir ki, ölkəmiz daha da güclənsin, daha da qüdrətli dövlətə çevrilsin, Azərbaycan vətəndaşları daha da yaxşı yaşasınlar".

İlham ƏLİYEV

Məsələn, Bakı şəhərindən tələbə F.Vətəni yazır: "Daha bir peykimiz sənaya buraxılması Azərbaycanın bir çox ölkələrdən nə qədər irəlilədiyi sübut etdi. Respublikamızın belə dinamik və uğurlu inkişafı bir vətəndaş olaraq mənə çox qürurlandırır".

Prezident İlham Əliyevin səmimi, işgüzar, uğurlu və Türkiyə dövlətinin dostu meyarlarına görə qaradaş ölkədə "İlin dövlət başçısı" seçilməsi ölkə vətəndaşları tərəfindən fəxrət hissi ilə qarşılanmışdır. Bakının Nizami, Pıralı, Səbail və Yasamal, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək, Xungarlı və Şurur rayonlarından, habelə Gəncə, Balakən, İmişli, Quba, Salyan, Şabran, Şuşa, eləcə də digər şəhər və rayonlardan gəndərilən onlarla məktubda vətəndaşlar Prezident İlham Əliyevin bu mükafata misilsiz fəaliyyətinə və fəxr edildiyi işlərinə görə layiq görüldüyünü, yüksək dövlət idarəetmə bacarığını, onun sayəsində ölkəmizin hələ çox uğurlar əldə edəcəyini inandıklarını xüsusi vurğulayırlar. Paytaxt sakini E.Hacıyev məktubunda deyirdi ki, "Bu uğur Sizin gərgin eməyinizdən bəhrələnirik, cənab Prezident!".

Tarixi və mədəni irsimizin dərinə dərinə öyrənilməsi, qorunması və təbliği istiqamətində görülən işlər, Azərbaycan tarixində özünəməxsus yeri olan təhsil və mədəniyyət ocaqlarının, görkəmli şəxsiyyətlərinin əlamətdar yubileylərinin keçirilməsi xalqımız tərəfindən hər zaman müsbət qarşılanır. Yola saldıığımız 2018-ci il də bu baxımdan seçiyəvi olmuşdur. Qazax Müəllimlər Seminariyasının 100, Böyük Azərbaycan şairləri İmadəddin Nəsiminin 650 və Mikayıl Müşfiqin 110, Azərbaycan aşiq sənətinin tanınmış nümayəndəsi Aşiq Şeyxşirin 125, opera sənətinin korifeyi ifaçılarından olan Gülxar Həsənovanın 100 illik yubileylərinin dövlət səviyyəsində qeyd edilməsi, "Basqal" və "Yanar dağ" dövlət tarix-memariq qoruqlarının bərpası ilə əlaqədar sərəncamlar imzalanması və bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər, Mikayıl Müşfiqə məxsus olmuş ehtimal edilən qalıqların aşkarılması üçün işçi qrupun yaradılması və ölkə başçısının bu məsələni şəxsi nəzarətinə götürməsi vətəndaşlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilir və öten il daxil olan çoxsaylı məktubda buna görə cənab Prezidentə minnətdarlıq bildirilir.

Bakının Nizami rayonundan M.Əliyev opera müğənnisi Gülxar Həsənovanın 100 illik yubileyi ilə bağlı sərəncama görə minnətdarlıq məktubunda yer alan sözlər ümumilikdə bu işlərin əsl dəyərinin özündə təəcəssüm etdirir. O yazır: "Siz bu sərəncamınızla Azərbaycan səhnəsinin unudulmaz Ərəbzənginə sanki yeni sənətkar ömrü bəxş etdiniz, ona əbədiyyə qatdınız. Gülxar xanımın sənətinə Ulu Öndər Heydər Əliyev də daim yüksək qiymətləndirirdi. Sizə çox minnətdarlıq ki, ümummilli liderimiz, Azərbaycanın əzəmətli yadigarı, Azərbaycan mədəniyyətinə daim böyük qayğı göstərdi. Gülxar xanım kimi əsl sənətkarları unudulmağa qoymur, onların irsinin yaşadılmasına və davam etdirilməsinə şərait yaradırsınız".

Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində görülən işlərə, bunlarla əlaqədar imzalanmış fərman və sərəncamlara görə də minnətdarlıq edənler çoxdur. Azərbaycanın Milli qəhrəmanları, müharibə əlləri və şəhid ailələri, habelə müəyyən səbəblərdən I qrup əlilliyə görə sosial müavinət alanlar



üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqəddünlən, məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin artırılmasına görə Xətai, Nərimanov, Yasamal, Xanədanlı, Hacıqabul, Xaçmaz, Qazax, Qubadlı, Qusar, digər şəhər və rayon sakinləri dövlət başçısına minnətdarlıqlarını bildirirlər. Füzuli rayonunun Üçüncü Zobucuq qəsəbəsindən D.Niftəliyeva yazır: "Sizin gərgin və yorulmaz fəaliyyətiniz, apardığınız ardıcıl və məqsədyönlü siyasətiniz sayəsində xalqımızın rifahı gündəngünə yaxşılaşır. Azərbaycanın Milli qəhrəmanlarına və şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əllərinə verilən Prezident təqəddülünün məbləğinin artırılması bütöv-

Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 19 aprel və 2019-cu il 28 yanvar tarixli fərmanlarına uyğun olaraq, 12268 şəhidin və rəsəlalərinin bərdəfəlik ödəmə alması üçün vahid aylıq müavinətin artırılmasına görə Xətai, Nərimanov, Yasamal, Xanədanlı, Hacıqabul, Xaçmaz, Qazax, Qubadlı, Qusar, digər şəhər və rayon sakinləri dövlət başçısına minnətdarlıqlarını bildirirlər. Füzuli rayonunun Üçüncü Zobucuq qəsəbəsindən D.Niftəliyeva yazır: "Sizin gərgin və yorulmaz fəaliyyətiniz, apardığınız ardıcıl və məqsədyönlü siyasətiniz sayəsində xalqımızın rifahı gündəngünə yaxşılaşır. Azərbaycanın Milli qəhrəmanlarına və şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əllərinə verilən Prezident təqəddülünün məbləğinin artırılması bütöv-

respublikasının sehiyyə ocaqlarında müalicə olunmalarına, Sabirabaddan G.Həsənova "ASAN xidmət" mərkəzinin "Uşaq Psixososial İnkişaf Mərkəzi"ndə azyaşlı övladının niyyət qüsurunun aradan qaldırılmasına, Bərdədən B.Kəriyev özünün, Ucarın Lək kəndindən Ş.Mehdiyev isə övladının uğurla əməliyyatı edilməsinə görə minnətdarlıq edirlər.

"Penitensiar sahədə fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cəmiyyətdən təcridatı ilə əlaqədar olmayan alternativ cəza və prosessual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncama uyğun olaraq azadlığa çıxan məhbusların və onların ailə üzvlərinin məktublarını oxuduqca ölkə başçısının bu addımının əsl müdrikliyi və humanizmə söykəndiyi bir daha aydın görünür. Bu sevinci yaşayın, Sizin müsbət siyasətiniz sayəsində xalqımızın rifahı gündəngünə yaxşılaşır. Azərbaycanın Milli qəhrəmanlarına və şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əllərinə verilən Prezident təqəddülünün məbləğinin artırılması bütöv-

"Azərbaycan sabitlik, təhlükəsizlik məkanıdır".

İlham ƏLİYEV

lükdə xalqımıza olan yüksək qayğı və diqqətinizin nəticəsidir. ÖZİZ Prezidentiniz, bütün Azərbaycan xalqı kimi, Füzuli rayonu sakinləri də Sizin rəhbərliyiylə ölkəmizin qazandığı böyük nailiyyətlərə fəxr edirlər".

Binəqədidən S.Rəsulova, Nərimanov rayonundan M.Mehdiyev, Suraxanıdan L.Rehimova, Gəncədən P.Həsənov, Mingəçevirdən Ş.Hacıyeva, Sumqayıtdan Z.Məmmədova, Şirvanlıdan V.Həbibov, Abşeronun Xırdalan şəhərindən İ.Mürsəlov, Ağstafadan Q.Omarov, Xətai kəndindən N.Mərdanova, Daşkəsəndən Q.Abbasova, Göygöldən Quşqara kəndindən S.Abutalibova, Qazaxın Məzəm kəndindən T.Süleymanova, Lerikdən N.Bağışov və Dürğan kəndindən Ş.Həsənova, digər şəhər, rayon sakinləri Qarabağ müharibəsi əllərinə və veteranlarına, şəhid ailələrinin üzvlərinə göstərilən dövlət qayğısından, onların problemlərinin həllindən razı qaldıqlarını bildirirlər.

Məlumat üçün qeyd edək ki, öten il 15 il ərzində şəhid ailələrinə və Qarabağ müharibəsi əllərinə 6650, təkcə 2018-ci ildə isə nəzərdə tutulandan 3 dəfə çox - 626 mənzil təqdim edilmişdir. Ölkə başçısının tapşırığına uyğun olaraq, 2019-cu ildə bu kateqoriyalardan olan şəxslərə azı 800 mənzil verəcəkdir.

Respublikamızın ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş hərbi qulluqçuların və daxili işlər orqanları əməkdaşlarının ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan

minnətdarlıq məktubları daxil olmuşdur. Şəmkirədə yaşayan şəhid ailələri üzvlərinin bir qrupu - A.Həsənov, M.Ibadullayev, E.Böyükkışiyeva və başqaları Azərbaycan Prezidentinə ünvanladığıları məktubda yazırlar: "Biz bu fərmanı Sizin şəhid ailələrinə qayğıkeş münasibətinizin davamı kimi yüksək dəyərləndiririk. Notarial qayda müraciət etdik və bərdəfəlik ödəmə ilə təmin olunduq. Bu vəsait bizim rifahımıza böyük dəstəkdir".

Məcburi köçkünlərinin problemlərinin həlli dövlətimizin qarşısında duran prioritet məsələlərdən biridir. 2018-ci ildə məcburi köçkün ailələrinin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması davam etdirilərək mənzil və evlər təmin olunmuş məcburi köçkünlərin sayı 300 minə çatdırılmışdır. Respublikanın müxtəlif şəhər və rayonlarında məskunlaşmış məcburi köçkünlər - Ağdamdan M.Əliyeva, Cəbrayıldan E.Abbasov, Xocalıdan R.Quliyev, Qubadlıdan Ş.Mikayilova, N.Həmidov, Laçından E.Şərifov, Zəngilandan M.Əsədova, E.Cəferova və digər rayonlardan olan vətəndaşlar hər tərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunmalarına, mənzillə və fərdi yaşayış evləri ilə təmin edilmələrinə, onlar üçün hər bir infrastrukturuna malik çoxsaylı müasir qəsəbə və şəhərciklərin salınması istifadəsi verilməsinə görə təşəkkür edirlər.

Sosial məsələlərə bağlı digər minnətdarlıq məktublarında Suraxanıdan N.Abdullayev Yeni il ərəfəsində azteminatlı ailələrə bərdəfəlik yardımının verilməsinə, Yasamalın F.Əhmədova sosial mənzillə, Lənkərandan Aprel döyüşlə-

rinin iştirakçısı R.Hümmətov işlə təmin edilməsinə, Goranboyun Balakürd kəndindən azteminatlı ailənin üzvü V.Allahverdiyev birinci sinifə gedən övladına məktəb ləvazimatlarının hədiyyə olunmasına görə təşəkkürünü bildirir. İsmayıl İsmayilov, habelə digər rayonların sakinləri dövlət peşə-ihtisas təhsili müəssisələrində çalışın, bilik və bacarıqlarının illi diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılması müəllimlərin, idarəetmə və təlim fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin əməkdaşlarının artırılmasından razı qaldıqlarını diqqətə çatdırırlar.

Səbailədən V.Əhmədov və G.Muradov, Balakəndən R.Balayev, Goranboydan Ə.Məmmədov, Qaxın Məzəm kəndindən M.Cəlilov, Qarsaxdan S.Aliyev, Qəbələdən V.Məmmədov, Şamaxıdan H.Allahverdiyev, Tovuzun Çatax kəndindən S.Aslanov, Ucarlıdan R.Abdullayev və digər bölgələrdən olan insanlar isə faydalandıqları özünüməşğulluq programının uğurla həyata keçirilməsindən, bu programın işsiz insanlar üçün böyük bir fürsət olmasından yazır, yeni qurduqları təsərrüfatlardan yaxın vaxtlarda yaxşı nəticə əldə edəcəklərini və təsərrüfatlarını ildən-ildən genişləndirəcəklərinə inandıklarını bildirirlər.

2018-ci ildə özünüməşğulluq programına cəlb olunmuş ailələrdən 7267-si biznes planlarını uğurla müdafiə etmişdir ki, bu da 2017-ci ilə müqayisədə 6,5 dəfə çoxdur. Bütövlükdə 5000-dən çox ailə aktivləşmə təmin olunmuşdur. Öten il bu proqramla cəlb edilənlər 1300 nəfərə qədərini məcburi köçkün, 1000 nəfərini çoxunu əlilliyi olan, 1000 nəfərə qədərini ünvanlı yardım alan şəxslər, 400 nəfərə qədərini sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar olan valideynlər, 300 nəfərini müharibə veteranları, 160 nəfərini şəhid ailəsi üzvləri, 70 nəfərini penitensiar müəssisələrində cəza çəkənlər azad edilənlər və digərləri təşkil etmişdir. Bu işlərin 2019-cu ildə də davam etdirilməsi və daha 8000 nəfərin özünüməşğulluq programına cəlb olunması nəzərdə tutulur.

Azərbaycan dövlətinin sosial siyasətinin müsbət nəticələrini ölkəmizdə yaşayan bir çox millətlərə nümayəndələri də aydın şəkildə görür və yüksək qiymətləndirir. Pıralıdan Svetlana Abramenko yazır: "Sizin siyasətiniz sayəsində Azərbaycanın hər bir sakini dövlətin, Prezidentinin hər an öz yanında hiss edir. Ömrümün ahlı çağlarında dövlətimizin göstərdiyi diqqət mənim üçün xüsusilə sevindiricidir. Yarandıq bütün sosial, mənzil-məişət problemlərim dərhal həll edilir və buna görə heyatımdan çox razıyam. Bir anı kimi mənə göstərilən bu qayğıya görə Sizə minnətdarlığımı bildirirəm".

Səhiyyə məsələlərinə dair məktublarda Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şurur rayonunun Danyeri kəndindən M.Seyidov və Cəlilabaddan II qrup əlil N.Sa-

məsi baxımından çox mühüm töhfə olduğu bildirilir.

Dövlət başçısının təşəbbüsü və tapşırığı ilə orta məktəb şagirdləri üçün "Ölkəmizi tanıyaq" deyəli ilə keçirilən maarifləndirici tur-aksiya artıq beşinci ildir ki, müvəffəqiyyətlə təşkil olunur və ümumilikdə ölkə ictimaiyyəti tərəfindən çox müsbət qarşılanır. Gənc nəslin mədəni və intellektual səviyyəsinin yüksəlməsinə xidmət edən bu layihənin uğurla həyata keçirilməsi, ilk növbədə, şagirdlərin və onların valideynlərinin üroyuncadır. Respublikamızın müxtəlif bölgələrindən bu barədə təşəkkür dolu məktublar gəlir. Yola saldıığımız ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasından, Bakının Nərimanov, Nizami, Pıralı, Səbail rayonlarından, Naftalan, Şirvan, Ağstafa, Balakən, Gədəbəy, Göyçay, Qax, Qəbələ, Neftçala, Salyan, Tovuz, Zaqatala, digər şəhər və rayonlardan, respublikanın müxtəlif bölgələrində məskunlaşmış Cəbrayıl, Xocavənd, Qubadlı, Laçın, Şuşa, Zəngilan rayonlarından olan məcburi köçkünlərdən daxil olan məktubları buna misal göstərmək olar. Gədəbəyin Zəhmətkeş kəndindən R.Quliyev və iştirakçısı olduğu aksiyanın ondan oyaatdığı təəssüratı bu sözlərlə ifadə edir: "Azərbaycanımız Sizin uğurlu siyasətiniz nəticəsində çiçəklənir və inkişaf edir. Gazdığımız yerlərdə keçmişimizi təsəvvür etdim, bu günümüzü qürurlandırdım, mənə gələcəyə çox böyük ümidlər yarandı".

Minnətdarlıq məktublarının bir qisminə vətəndaşlar son illərdə icrasına başlanılan mühüm bir layihədən - modul tipli məktəblərin inşasından razılıqlarını bildirirlər. Tərtərdən S.Mirzəyev bu barədə yazır: "Sizin diqqət və qayğınzla regionlarda məktəblərin, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin inşası, bərpası və əsaslı təmiri uğurla davam etdirilir. Ötən il modul tipli iki məktəb - Bayundur kəndində ibtidai, Poladlı kəndində isə ümumi orta məktəb istifadəyə verildi. Gənc, işçiliq sinif otaqları, müasir məktəb avadanlıqları müəllim və şagirdlərin üroyuncadır". Lənkəranın Siyavuz, Astaranın Siyavük, İsmayılın Gəndov, Girk, Ustaçılıq, Lerikin Sivkəran, Monidag, Dürğan, Tərtər Poladlı, Kovdadı, Zolgeran, Zərdabın İkinci Alıcanlı, digər rayonların ayı-ayrı kəndlərindən sakinləri, habelə Ağcabədinin Taxtakörpü adlanan ərazisində məskunlaşmış laçınli məcburi köçkünlər modul tipli məktəblərin quraşdırılaraq istifadəyə verilməsinə və bununla bağlı imzalanmış sərəncamlara görə minnətdarlıq edirlər.

Məlumat üçün bildiririk ki, ölkə başçısının 2018-ci ildə imzaladığı 10 sərəncam əsasında ümumilikdə respublikanın 43 rayonunda 137 modul tipli məktəb quraşdırılmışdır.

Son illər ərzində regionların, habelə Bakı şəhərinin qəsəbələri sosial-iqtisadi inkişafı üçün qəbul edilmiş dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi vətəndaşlar razılıqla qarşıyırlar. Sabuncunun Balaxanı qəsəbəsindən F.Kərimbəyli bildirir: "Təmiz şəhər" layihəsinin həyata keçirilməsi çərçivəsində qəsəbəmizin ekoloji vəziyyətinin, içməli su təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işlər, Xırdalan, Bilecəri, Balaxanı yaşayış məntəqələri birləşdirən yolun yenidən qurulması sakinlərimizin Sizi və dövlətimiz inamını daha da artırır".

Ümumiyyətlə, minnətdarlıq məktublarının böyük bir qisminə yaşayış məntəqələrində infrastrukturun, o cümlədən kommunal xidmətlərlə təminatın yaxşılaşdırılmasından bəhs olunur. Xəzərin Mərdəkan qəsəbəsindən Ə.Əskərov, Sabuncunun Maştağa qəsəbəsindən F.Balakişiyev, Mingəçevirdən S.Hüseynova, Ağstafanın Köçvəllil kəndindən R.Alicanov, Ağsınun Axundlu kəndindən S.İsmayilov, Goranboyun Abbasqulular kəndindən R.Abdullayev, Veyisli kəndindən Q.Əliyev, Masallının Məmmədov kəndindən A.Hüseynov, Zərdabın Saqahlı kəndindən C.Mənafov və başqaları içməli su təchizatının yaxşılaşdırılmasına, kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasına, Yevlaxın Havarlı, Marzılı, Hacısəli kəndlərindən Q.Rüstəmov, I.Kəriyov, I.Mustafayev, C.Həmzəyev və başqaları kəndlərin elektrik təsərrüfatının yenilənməsinə, Ağcabədin Y.Paşayev, R.Qasimov, Tərtərdən M.Allahverdiyev, Ə.Bəbirov və başqaları çoxmənzilli yaşayış binalarının əsaslı təmir olunmasına, Yarıdımın Tile kəndindən Ə.Mirəğazadə magistrat yol boyunca bulaqların çəkilməsinə, Zərdabın Gəlmə kəndindən G.Səfərliyev körpələri evi-uşaq bağçası üçün yeni bina-nın tikilməsinə görə ölkə başçısına təşəkkür edirlər.









# Bahar ömrü

## ◆ Zəriflərin dünyası

"Hələ uşaqlıqdan belə bir düşüncəm var idi ki, uğur qazanmaq üçün yalnız Bakıya getməliyəm. Həttə 10-cu sinfi bitirməyə belə səbrim çatmadı. O yaşım üçün çox böyüdüyümə, özümü müstəqil şəkildə idarə edə biləcəyimə inanım çox böyük idi.

O zaman çətinliklər də çox idi, sovet rejimində yaşayırdıq. 70-80-ci illərdə Bakıda tərk yaşamaq, oxumaq heç də asan deyildi. Bir çox ehtiyaclarımı öz əməyimlə qarşılamaq olurdum. Beynimdə ancaq bir fikir vardı. Şikayət etmək, heç kəsdən kömək istəmək yoxdur. Bütün çətinlikləri özüm dəf etməli, ayaqlarım üstüdə öz gücümə dayanmalıyam.

İndi də düşünürəm ki, doğru etmişəm. 15 yaşından sərbəst həyata atılmağım, Bakı mühitinə bələd olmağım uğur qazanmağıma kömək oldu..."

## Zəriflərin dünyası...

Bu ələ bir dünyadır ki, burada sirlər, sehirli və təzadlı, əks qütblərin harmoniyasının şahidi olursan. Bəzi anlarda çox sədəlvəh, zəif, kəməyə möhtac, bəzən isə əzmlil, iradəli, güclüdür.

Qadınlar aya bənəyir, bilmədiyimiz, bələd olmadığımız xüsusiyyətləri çoxdur...

Bugünkü qonağımız da öz təbiriyyətlə deyək ham zərif, ham da xoş sözlü ehtiyacı olan, amma əksər hallarda da ehtiyacı olanlara yardım etməyə özünü borclu bilən bir xanımdır...

Milli Məclis Sədrinin müavini, parlamentin İnsan hüquqları komitəsinin sədri, ATƏT-in Parlament Assambleyasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, YAP İdarə heyətinin üzvü Bahar Muradova "Zəriflərin dünyası"ndan danışır...

## Güclü görünmək, zərifiyin inkarı deyil



Birmənəli şəkildə dəyə bilərəm ki, qadınlar öz imkanları, bilik və bacarıqları sayəsində çox güclü ola, nainki həmcinsləri ilə, həmişəki qadınlarla belə rəqabətə davam getirə bilərlər. Həm də bu, təkə Azərbaycan qadınlarına xas olan xüsusiyyətlər deyil. Zaman-zaman bütün millətlərdən, xalqlardan olan qadınlar bu fikri möhkəmləndirən nümunələr ortaya qoyublar.

Tarixdə çox güclü qadınlar olub ki, zamanın, hadisələrin məhvini dəyişməyə qadir olublar, bir ölkəni idarə edib, dövlətlərini təmsil edəblər, siyasətdə, elm sahəsində çox ciddi nəticələrə imza atıblar. Cəmiyyətdə fanatizmə, xurafata qarşı cəsarətlə çıxıblar.

Əlbəttə ki, zərif qadınların gözəllik, səriyyə, sənət, ailə dəyərləri, milli-mənəvi dəyərləri ən inə bir şəkildə daşımaq, gənc nəsli təbiiyələndirmək kimi nümunələri saysız-hesabsızdır.



Təbii ki, gücsüz, zəif qadınlar da az deyil. Çətinliklər qarşısında daim qorxu hiss edir, dəstək görmədikdə ruh düşkünlüyünə yuvarlanırlar. Yaxud da ailə içərisində, cəmiyyətdə ona yönələn təzyiqlərin, təqiblərin qarşısında duruş getirə bilmir, depressiyaya düşürlər. Müharibələr, təbii hadisələrin doğurduğu kateklizmlər çətinləşdirən hansı tərəfi tutacaqlarını, haraya istiqamətlənəcəklərini müəyyənləşdirə bilmirlər. Bax bu cür qadınlara həmişə dəstək, kömək lazımdır.

Amma onu da deyəm ki, heç zaman qadınları cəmiyyətdən, yaxud da dövlət heyətindən ayırmaq dəyərləndirməyən, üzünə məsuliyyəti qoymayan tərəfdarı olmamışam. Çünki keçmişimiz, bu günümüz və gələcəyimiz üçün daim bir yerdə olmağa borclu olan iki tərəf var: qadın və kişi.

Təbii ki, Tanrı bunu təsadüfən belə yaratmayıb. Birində güclü olan, digərində zəif doğurur. Birində zərif olan, digərində dəyərləndirməni tələb edir. Həyatımız isə bu cür davam və inkişaf edir. Hesab edərkən ki, qadın və kişi ailəni, cəmiyyəti, dövləti, bütün dünyanı idarə etmək, irəliyə aparmaq, tarixin, zamanın, proseslərin yaratdığı bütün problemlərin qarşısına qoşa çıxmaq və onun yükünü qoşa çəkmək üçündür.

Hər ikisinin üzünə məsuliyyəti də, şərafi də eyni dərəcədə bölüşmək kimi vəzifə qoyulub. Ele bilirəm ki, qadınlar da, kişilər də bunun öhdəsindən layiqincə gəlirlər. Əlbəttə ki bütün bunlar həmişə heç də düz xətt üzərində getmir. Güclü görünmək isə heç də zərifiyin inkarı deyil. Və yaxud əksinə...



## Qadınlar bir-birinə çox bənəyirlər...

Məsuliyyətləri, vəzifələri, üzleşdiyi problemlər və digər səbəblər baxımından qadınlar hansı millətdən və dövlətdən olmasına baxmayaraq, bir-birinə çox bənəyirlər.

Əksəriyyətimiz romantizmə meyilliyik. Bizlər daha çox hissələrə, duyduqlarımıza, görmək və inanmaq istədiklərimizə güvənmək, hamımız sevmək, sevilmək, gözəl görünmək istəyirik. Baxmayaraq ki, bu gün dünyanın fərqli ölkələrində yaşayan qadınların bir qismi gözəl görünməyə çalışmaq məqbul saymırlar. Deyim ki, bu sahədə bizim Şərqi qadını ilə Qərbi qadını arasında müəyyən fərqlər var. Şərqi qadını hər zaman olduğu kimi, yəni də gözəl görünmək, ən azı baxımlı olmağa istəyir...

Bəzən də qadınlar ona maneə yaradan məhdudiyyətlərin, buxovların hansısa bir sehirli əlin gücü ilə aradan qaldırılmasını istəyirlər. Özləri isə bunun üçün əvvəldən sona qədər mübariz və ardicil ola bilərlər. Görünür bu da təbiət və cəmiyyətin, milli mentalitet və dəyərlərin formalaşdırıldığı stereotiplərdən irəliləyir. Qadınların zərif və daha zəif olmaq istədikləri hallarda artıq başqa bir yol qalır. Ən güclü qadınların belə pəncərə önündə ağladığı məqamlar vardır.

Çox az sayda qadınlar qarşısına ciddi məqsədlər qoyub öz iradəsi ilə yol seçib əvvəldən sona qədər getməyə iqtidarı olurlar.



Bəziləri yarı yolda qalır, çətinliklər qarşısında geri çəkiliblər. Mənə görə biz özümləz nə qədər əldə etmək istəyiriksə, o qədərində də nail ola bilərik.

## Hər bir güclü qadının dəstəyə ehtiyacı var...

Özümde sadalanan xüsusiyyətlərin cəmiyyəti hiss edirəm...

Ta uşaqlıqdan müstəqil olmağa, sərbəst addımlar atmağa çalışmışam və bugünkü dayandığım yer də məhz bunun sayəsində mümkün olub. Daha sonra ailəmin anlayışına, valideynlərimin, xüsusilə də atamın istək və arzularına sərbəstlik verməsinə borcluuyam. Qərarlarımı əlbəttə ki, özüm verir, arxada isə atamın fikrini və mövqeyini hiss edirəm. Son istinadgah, ən azından hansısa problem olduqda təqdirə kömək edəcək bir adam kimi...

Daha sonra oxuduğum, çalışdığım, siyasətə qoşulduğum illərdə mənə əhatə edən, özünə rəqib bilməyib onunla yanaşı addımlayacaq bir yol yoldaşı, dost kimi, siyasi həmfikir kimi qəbul edən insanlara minnətdaram...

Ən böyük xeyrixahım, həyat yolu-mu, siyasi taleyimi həll edən insan əlbəttə ki ulu öndər Heydər Əliyevdir. YAP siyasi məktəbim, Heydər Əliyev şəxsiyyəti, ən parlaq idealim, Azərbaycanı Heydər Əliyev yolu ilə möhtəşəm qələbələrə, daha aydın sabahlara daşıyan Prezidentimiz cənab İlham Əliyev isə xalqa və dövlətə xidmət üçün ən parlaq örnəyimizdir...

## Bahar Əvəz qızı Muradova

1962-ci il martın 20-də Füzuli şəhərində anadan olmuşdur. Bakı Yüngül Sənaye Texnikumunu fərqlənmə diplomu ilə, Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsini və Azərbaycan Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir. Milli Məclisin Fəxri medalına layiq görülmüşdür. "Xan qızı Natavan", "Vətən" və digər mükafatların laureatıdır. Siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktorudur. Dünya Azərbaycanlıları Əlaqələndirmə Şurasının üzvüdür. Azərbaycanı və xaricdə çap olunmuş elmi məqalələrin müəllifidir. İngilis və rus dillərini bilir.

1981-ci ildən Bakıda tikəş fabrikində tikəş-nəzarətçi, 1989-cu ildən Azərbaycan Kəndli Kitabxəvərlər Cəmiyyətinin, 1992-ci ildən "Qayğı" Cəmiyyəti Yasamal rayon təşkilatının məsul katibi işləmişdir. 1993-cü ildən Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin təlimatçısı, 1995-2000-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İcra Aparatının ic-

## Maddi, mənəvi çətinliklər, təhdidlər...

Təbii ki, yolum hər zaman rahat və açıq olmayıb...

Bu yolda maddi, mənəvi çətinliklərim, yaxın adamlar, dostlar içərisində anlama-yanlarım, yanlış dəyərləndirənlərim, bunun bir qız-qadın işi olmadığını təlqin etməyə



çalışmalarım da olub. Mənsub olduğum siyasi düşüncəyə zidd mövqə tutmuş qütblün nümayəndələrinin təhdidləri ilə də rastlaşmışam. Bütün bunlara tab gətirmək üçün getdiyim yolun doğruluğuna dərin inanım olmalıdır. Əgər o inam olmasa, gözələrin birində qərarını dəyişə bilərsən. Çünki bəzən insan öz fikirləri ilə tək qalanda, bir günlük deyil, bir ömürlük hadisələr nəzərdən keçirməli olur. Həmin anda şübhən, tərdüdülməli olmalıdır.

Həmişə aşaa bilmədiyim, keçilməsi çətin olan maneələrin səbəbini özümdə axtarmağın tərəfdarıyam. Bu zaman yeni güc mənbəyi tapa, bəzi məsələlərə daha ciddi, daha faydalı yanaşmalarla qadir ola biləcəyime inanıram. Əgər bunu yalnız ətrafda, səni əhatə edən mühitdə, insanlarla axtaracaq-sansa, bu zaman tələncəyəni heç bir şübhə yer qoymazsan. Bu halda isə məğlubiyət qaçılmaz olacaqdır...

Əlbəttə ki, Azərbaycana qarşı düşmən mövqeyi tutan dairlələrlə, daim qərəzli müxalifəti olanlarla isə mübarizəm hər zaman açıq olub. Burada da heç bir şübhədən, tərdüdüddən, geri çəkilmədən söhbət edə bilməz...

## Üzdə olan insanların səhvlərinə qarşı çox acımasız olurlar

Kim olursan ol, ciddiyyətin qorunmalı, eyni zamanda, səmimi olmalısən. Səmimi olan hər bir tərəf qəbul edilir. Özünə yalançı mükəmməllik donu geyindirməkdən hər zaman uzaq olmuşam, düşündüyümü deməkdən çəkinməmişəm. Həttə sərt görünməyib belə təblihidir.

Vəzifənin də üzərində ağırlığı, məsuliyyəti var, amma bunu daşımaq qabiliyyətinə olmalıdır. Nə vaxt ki, o, səni yorur, mütləq problemlər yaranır. Bir də gürsürsən kiminsə çox uğurlu bir başlanğıcı, mükəmməl sayıla biləcək həyat hekayəsi var. Amma günlərin birində hər şey alt-üst olur. Səbəbi isə ya sayıqlığı itirmiş olmasın, ya hansısa bir yanlışlıq yol verməsi, yaxud bu yanlışlıq etməyə haqqı olduğunu düşüncəsidir.

Üzdə olan tanınmışların səhvlərinə qarşı ətraf, insanlar çox acımasız olurlar. Biza, siyasətçilərə qarşı isə tələblər çox ciddidir...

## O, Azərbaycan xanımı üçün ideal obrazı çevrilib...

Biz güclü, zəif, zərif xarakterimizdən danışıq. Mən özümde bunların sintezini hiss edirəm. Həm yardıma, həm xoş sözlü ehtiyacım var. Bir çox hallarda isə başqaları üçün bu ehtiyacı ödəməyə özümlü borclu bilərəm. Başqa cür olmağa isə haqqımız yoxdur. Biz bu örnəkləri həm tarixdə, həm də günümüzdə görməkəliyik.

Məsələn, bugünkü gənc qızlar və qadınlar üçün, dünya birinci xanımları və UNESCO-nun xoşməramlı səfirləri üçün örnək olan Mehriban xanım, həm də gələcək gənc qızlar üçün ideal bir obrazdır. Təkcə ölkə daxilində yox, bütün dünya miqyasında məşğul olduğu sahələr üzrə yüksək standart müəyyənləşdirən belə bir xanımın mövcudluğu, özümlü dövlət işinə, ictimai həyata həsr edən xanımlar üçün mükəmməl və canlı örnəkdir, nümunədir, təkrarlanması vacib olan təcrübə və uğur hekayəsidir.

Mənim dəyərləndirməmdə Mehriban xanımın uğuru ilk növbədə daxili və zahiri gözəlliyində, zərifiyyətində, xeyrixahlığında və humanistliyindədir. Həmçinin zərif olduğu qədər də güclü olduğunun fərqiçində və o gücə söykənərək hər bir işin öhdəsindən gələcəyinə olan böyük inamındadır.

İlk dəfədir ki, Azərbaycan qadını dövlət heyətində bu qədər yüksək səviyyədə təmsil olunur. Bizim borcumuz bu nümunənin insanların şüuruna oturmalarına kömək

etmək, xanımların bu cür yetişməsi üçün imkanları səfərbər etməkdir. Buna görə də hesab edirəm ki, Azərbaycanın gələcəyi çox parlaqdır. Onun parlaq gələcəyinə töhfə verən qadınlar indidə çoxdur və gələcəkdə də daha çox olacaq...

## Sanki gedəcək yerim azalıb...

Mütaliə, musiqi, teatr... Kimliyindən və hansı vəzifənin sahibi olmasından asılı olmayaraq insan ehtiyaqlarıdır. Zamanın çox hissəsi daha çox işə sərf olunur, hətta işdə olmadıqda halda da iş haqqında düşüncələr daha çox məşğul edir mənə... Xoşlayıram ki, çox hörmət etdiyim, özümə yaxın hiss etdiyim insanların müxtəlif xarakterli tədbirlərində iştirak edim. Nə olur-olsun ona vaxt tapmağa çalışıram.

Həmçinin yaxın adamların, ailə üzvlərinin problemləri ilə məşğul oluram. Anam, atam artıq bu dünyada yoxdur... Zamanında həftə sonları mütləq şəkildə onları yoluxmağa gedərdim. İndi ələ bil ki gedəcək yerim azalıb...

Əvvəllər mənə ələ gəlirdi ki, maraqlı olan istənilən yerdə özümlü yaxşı hiss edə bilərdim. İndi anlayıram ki, özümü ən rahat hiss etdiyim zamanlar anamla olduğum anlar imiş... Hər gün onun haqqında real düşüncələrim, telefon danışıqlarım vardı. Hər həftə sonu onun yanında olarkən sanki özümün kim olduğumu unudurdum. Bu qədər hay-küy, hadisələr, problemlər hamısı bir heç olur, özümü yəndə azaşğılı bir uşaq kimi hiss edirdim...

Həttə saç düzümlünə, geyiminə, dirnağındakı boyanın rənginə görə rəy bildirəcək bir adamın qarşısında hesabət verəcək şəkildə özümlü hiss edirdim. Bu nə qədər gözəl bir hiss imiş...

Bu bir haqqətdir ki, biza ən yaxın insanları itirəndən sonra dəyərini daha çox anlamağa başlayırıq. Demərim ki, əvvəllər dəyər vermirdim, sadəcə vaxtında kiçik bir şey kimi görünən məqamlar, indi daha dərin hissələr yaşadı mənə...

Onu bilirəm ki, insana ən yaxın şəxslər bir ana, bir də övlədlərdir...

Bu, bütün dərk etdiklərim içərisində üzərində sona qədər dayanacağı bir haqqətdir. Bu iki məfhum adamın onların xatirinə, hər şeyi edə biləcək qabiliyyəti formalaşdırır, hər cür fədakarlığa hazır olmaq hissiyyəti verir.



Odur ki, sərbəst vaxtımı ailəyə həsr etməyə üstünlük verirəm. Çünki siyasətə məşğul olan qadın üçün ailənin, xüsusilə həyat yoldaşının dəstəyi çox vacibdir. Hər hansı bir uğursuzluğumu, nailiyyətlərin kimi səmimiyyətlə bölüşən birinin daim sənin yanında olması insanı ayaqda saxlamaq, çətinlikləri dəf etmək yolunda yeni planlar qurmaq üçün daha böyük stimül verir...

## Özümlü qızıma tam həsr edə bilmərəm...

Anamın bütün heyətini biza həsr etdiyimi kimi, mən özümü qızıma tam həsr edə bilmərəm. Bu birmənəli olaraq belədir...

Anam natamam orta təhsil, bütün milli-mənəvi dəyərlərimizi özümdə daşıyan evdar qadın idi.

Həyat yoldaşının yanında çox zəif, zərif və inca bir xanım olmaqla yanaşı ətraf insanları üçün çox güclü, övladlarının nəzərində isə fədakar olduğu qədər, sərt xarakterli bir insan idi. Bəlkə də ele mənə həmin sərtlikdən bir az var... Hansısa bir yanlışlığı, səhvi bağışlamayacaq dərəcədə sərt...

Amma onun bu sərtliyinin arasında da bir ürək ağrısı dardığını da bilirəm.

Mən özlüyümdə onun bu xarakterinə

timai-siyasi şöbəsinin referenti vəzifələrində çalışmışdır. 1995-2009-cu illərdə YAP-ın Qadınlar Şurası sədrinin müavini, 1999-2005-ci illərdə YAP-ın İcra katibinin müavini olmuşdur. 2013-cü ildən YAP-ın Beynəlxalq əlaqələr komissiyasının sədridir.

Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının və İdarə Heyətinin üzvüdür.

İkinci, üçüncü, dördüncü və beşinci çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı seçilmişdir. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini. Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədridir.

ATƏT-in Parlament Assambleyasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin və Azərbaycan-İsveçrə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəridir.

Evlidir, 1 övlad var.



çox borcluuyam. Düşünürəm ki, həqiqətdən də çərçivəni keçməyən sərtlik uşaq tərbiyəsində mütləq lazımdır. Şəxsən öz təmsalimda götürürəm ki, övladın kaprizləri qarşısında mövqeyini dəyişmədən qalmaq doğrudan da böyük səy tələb edir.

Yaxşı yadımdadır ki, 90-cı illərin əvvəlləri idi, Yeni Azərbaycan Partiyasının yeni yaranan zamanları... Hər gün bu və ya digər tədbirdə, rayonlarda, televiziya da çıxışlarımız, müsahibələrimiz olurdu. Hər dəfə aillə şəkildə bu çıxışları yığışib müzakirə edirdik. Bir dəfə belə müzakirələrin birinin sonunda o, özünəməxsus ciddiyyətlə mənə göylərdən yerə endirdi. Sərt bir şəkildə: - bunlar nəyi tərifləyir bilmərəm, amma mən sənin danışıqlarında heç nə başa düşə bilmədim. Çox sürətli və səbi danışırsan...

İndi mənim belə səmimi tənqidlərə çox ehtiyacım var...

## Xörək bəşir, paltarları ütüləyirəm...



Bütün qadınları kimi mən də mətbəxi sevərəm. Azərbaycan və bir çox xalqların mətbəxindən olan yeməkləri ən yüksək səviyyədə hazırlaya bilirəm. Xüsusilə günlərdə, bayramlarda, həftə sonlarında xörəkləri özüm hazırlayı, süfranı açıp, özüm hazırlayıram. Belə olanda evdəkilərin də üyünəcə olur, çox məmnuniyyətlə o süfrədə otururlar, yeyirlər, təşəkkür edirlər.

Qızımın, yoldaşımın paltarlarını ütüləyir, qaydaya salır, dolablarını yığıdır, evdəki işlərin bəzilərinə özüm görürəm. Geyimlərimlə də birmənəli olaraq özüm məşğul oluram. Əvvəllər alış-verişə xüsusi vaxt ayırmağa çalışırdım. İndi müxtəlif səbəblərdən bu nadir hallarda olur.

Onu da deyəm ki, ixtisaslı modeler-texnoloqam. Ona görə mənim üçün qüsurlarını görə-görə hazır geyim seçib almaq çətin olur. Çünki paltara materialın keyfiyyətindən tutmuş, tikəş qaydalarına qədər müxtəssis gözü ilə baxıram. Odur

Azərbaycan və bir çox xalqların mətbəxindən olan yeməkləri ən yüksək səviyyədə hazırlaya bilirəm. Xüsusilə günlərdə, bayramlarda, həftə sonlarında xörəkləri özüm hazırlayı, süfranı açıp, özüm hazırlayıram. Belə olanda evdəkilərin də üyünəcə olur, çox məmnuniyyətlə o süfrədə otururlar, yeyirlər, təşəkkür edirlər. Qızımın, yoldaşımın paltarlarını ütüləyir, qaydaya salır, dolablarını yığıdır, evdəki işlərin bəzilərinə özüm görürəm. Geyimlərimlə də birmənəli olaraq özüm məşğul oluram.

ki, öz üzərində tikilən geyimlər mənə daha çox qane edir, çünki orada öz ideyalarımı da həyata keçirə bilirəm.

Qiyəmli əşyalar isə heç zaman mənim üçün əhəmiyyət kəsb etməyib. Hər

zaman üzərində sadə şeyləri görə bilərsiniz. Mənə görə bunlar geyimləri təmamlayan bir aksesuar olmalıdır. Qiyəmli zinət əşyalarını isə həyat yoldaşım, yaxud yaxınlarım hədiyyə kimi bağışlayarkən məmnuniyyətlə qəbul edirəm. Amma deməliyəm ki, o daha çox mənim dolabımdadır. Çox nadir hallarda, ya özəl tədbirlər zamanı, ya da yalnız güzgü qarşısında onları taxa bilərdim. Sonra isə yenə yerinə qoyub adi gündəlik adət etdiyim aksesuarlardan istifadə edirəm...

## Hafizələrdə, fotolarda donmuş qırıq-qırıq xatirələr...

Hansisa bir şəhərdə, istirahət mərkəzində dincəlməkdən çox, adicə taxıl zəminini izləmək mənə daha çox zövq verir.



Yaşılıq görəndə dünyanın ən xoşbəxti oluram. Mənim üçün çiçək bitirmək, ağca qulluq etmək məşğuliyyətlərin ən gözəlidir. Füzuli rayonunda doğulmuşam və uşaqlıqdan Kiçik Qarqaz dağlarına, onun etəyindəki yaşılıqlara, meşəliklərə bax-baxa böyümüşəm...

Artıq oraları 25 ildir ki, görmürəm. Yaşadığım yer, getdiyim yol, oxuduğum məktəb xatirələrdə və bir də bəzi fotolarda qalıb. Yalnız məktəbə gətdiyim ilk və 8-ci sinifdə son, direktor otağında şəhadətnamənin mənə təqdim olunduğu günü xatırlayıram.

Çox qəribədir ki, Füzuli deyərək gözümlün qarşısına bu iki mənzərə daha aydın şəkildə gəlir. Bir də uşaqlıqla bağlı ən çox xatırladığım Novruz bayramlarında qaladığım tonqal... Bayramda ümumi bir tonqal hazırlayırdıq, amma mən mütləq özüm üçün ayrıca tonqal qalamalı idim. Gələcək həftənin çərşənbəsi üçün bütün heyətdən qurumşu yarpaq toplayırdım. Yetərdi ki, bacılarım mənim yarpaqlarımdan götürüb öz tonqallarına aparmaq istəsən, bax onda qiymət qopurdu...

## Olduğum yerlər daha çox ətri ilə yaddaşıma hopur...

Baxmayaraq ki, 25 il o qədər böyük zaman deyil, amma xatirələrim qarışıb. Orada daha nələrlə olub, hansı hadisələr baş verib, onlar hamısı qarışıq şəkildədir və gələcəyimin qarşısında sanki molekullar rəqs edirmiş kimi rəqs edirlər. Əlbəttə, bu nisgil mənə heç vaxt tərək etməyəcək. Çünki biz təkə torpaqlarımızdan deyil, həm də uşaqlığımızdan və xatirələrimizdən uzaq düşmüşük.

Bir də gördüyümü və gətdiyim yerlər daha çox ətri ilə yaddaşıma hopur. O ətirli heç zaman səhv sala bilmərəm. Bəzən baharda burnuma yenicə ağarmış gilasın ətri gəlir. Xatirəmdədir, biz uşaq vaxtı gəlib ağacın altında dayanardığımız və diqqətlə baxardığımız. Ağarmış, bir az böyümüş gilas gördükdə sevincimin həddi-hüdudu olmazdı... Onun özü-nəməxsus ətri var idi və mənə ele gəlir ki, gilasın heç yerdə belə ətri ola bilməz, o yalnız Füzulidədir, atamın mənim adıma əkdiyi, mənim də hündürboylu və bol məhsullu olması ilə fəxr etdiyim ağacdadır...

Bu, Bahar xanımı idi... Kənardan sərt, bir az da kəskin görünür - bəlkə də bu, ələ tutduğum yüksək vəzifənin mahiyyətindən irəliləyir...

Amma onu yaxından tanıdıqca, bu görüntünün sadəcə, zahiri təzahür olduğunu anlayırsan... Əslində isə o sadə Azərbaycan xanımdır - dövlətin ən ali postlarından birinə yüksəlməyi bacaran, fəqət həyat yoldaşının paltarını ütüləyib, qızını əlləriylə yedizdirməyi özümlü yüksək borcu sayan bizlərdən biri...

YasəməN MUSAYEVA, "Azərbaycan"





# Prezident Kitabxanasında Yaqub Mahmudovun xarici dillərdə çap edilmiş kitablarının təqdimatı olub

Fevralın 6-da Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi Prezident Kitabxanasında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun direktoru, akademik Yaqub Mahmudovun xarici dillərdə nəşr olunan kitablarının təqdimatı mərasimi keçirilib.



AZƏRTAC xəbər verir ki, təqdimat mərasimi Prezident Kitabxanasının təşkilatçılığı və Tarix İnstitutunun elmi dəstəyi ilə reallaşmış.

Tədbiri kitabxananın direktoru Mayıl Əhmədovun açaraq Yaqub Mahmudovun Azərbaycan tarix elminə verdiyi töhfələrdən və əsərlərinin əhəmiyyətindən danışmış.

Milli Məclisin deputatı Fəzail Ağamalı bildirmiş ki, Prezident İlham Əliyevin çağırışları, tapşırıq və tövsiyələri ilə Tarix İnstitutunda son 15 ildə Azərbaycan tarixinin ən mühüm problemləri saxtalaşdırılmalı və təhrirlərdən təminlənilib. İnstitutda Qarabağ, İrəvan, Naxçıvan soyqırımları və itirilmiş torpaqların tarixi araşdırılaraq, tarixi həqiqəti əks etdirən əsərlər yazılıb. O, Yaqub Mahmudovun milli dövlətçilik tariximizdə mühüm rol oynayan Ağqoyunlu və Səfəvi dövrlərinin xarici siyasəti və diplomatik əlaqələri, Azərbaycan diplomatiasının tarixi, xalqımızın etnik siyasəti tarixi, dövlətçilik ənənələri və intibah mədəniyyəti, Azərbaycan tarixi torpaqları və ayrılmaz hissəsi olan

Qarabağ, Naxçıvan və İrəvanın etnik və siyasi tarixi, iqtisadi inkişaf mərhələləri, mədəniyyəti, Heydər Əliyev şəxsiyyəti, onun zəngin irsinin və ideyalarının davamçısı olan Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən daxili və xarici siyasəti və bu siyasətin uğurlarını Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi fonunda araşdırdığını qeyd edib.

AMEA-nın Tarix İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini Tofiq Nəcəfli bildirmiş ki, institut əsərlərinin xarici dillərdə nəşr olunması və dünya ölkələrində yayılmasını diqqət mərkəzində saxlayır. Bu məqsədlə institut rus, ingilis, alman, fransız, ispan, italyan, ərəb, fars, erməni və başqa dillərdə "İrəvan xanlığı": Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi", "Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər", "Real tarix və "Böyük Ermənistan" uydurması", "Azərbaycan: qısa dövlətçilik tarixi", İrəvan xanlığı ilə bağlı broşürlər və digər kitabları çap etdirib.

Fəlsəfe İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini Eynulla Mədətli Yaqub Mahmudovun xarici dillərdə nəşr olunan əsərlərinin Azərbaycan tarixinin dünyaya çatdırılmasına mühüm rolunu vurğulayıb.

Tarix İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini Cəbi Behramov diqqətə çatdırıb ki, institut nəşrlərinin yayılmasını səmərəliliyini artırmaq üçün dünyanın müxtəlif ölkələrində Azərbaycanşünaslıq mərkəzləri yaradır. 2018-ci ildə Tarix İnstitutunun təşəbbüsü ilə Polşada Azərbaycanşünaslıq Mərkəzi fəaliyyətə başlayıb. Mərkəzdə sənəd topluluğu, soyqırımı və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixi polyak dilinə tərcümə olunur. Yaxın zamanlarda xaricdə yeni Azərbaycanşünaslıq mərkəzləri açılacaq.

Tarix İnstitutunun alimləri bildiriblər ki, institutun nəşrləri Türkiyədə, Rusiyada, Ukraynada, Pakistanda, Latın Amerikasında, Avropada, ərəb ölkələrində və digər yerlərdə yayılıb.

Sonda Prezident Kitabxanasının kollektivinə tədbirin təşkilinə görə təşəkkürünü bildirən Yaqub Mahmudov ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən Azərbaycan tarixinə layiqli diqqət və qayğı olduğunu göstərdiyini və Prezident İlham Əliyevin bu işi uğurla davam etdirdiyini söyləyib.

# Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına əsasən zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması işləri fasiləsiz davam etdirilir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ötən gecə baş vermiş zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması və aradan qaldırılması ilə bağlı tapşırıqlar verib. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, aidiyyət qurumların rəhbərləri zəlzələdən zərər çəkən vətəndaşlarla görüşüb, yeraltı təkanların fəsadlarını ilə tanış olublar. Sakinlərə vaxtında kömək göstərilib və lazımı yerlərdə yerləşdirilmələrinə şərait yaradılıb.



se-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın göstərişinə əsasən, hər bir sakinin evində olan nümayəndələr mövcud vəziyyət barədə məlumat toplayaraq müvafiq strukturlarla birgə iş aparırlar.

Hadisə ilə əlaqədar tibbi yardım üçün 30 müraciət olub. Xəsarət alan üç nəfərdən birinin qolu sınıb, ikisinin ağağı əzilib. Onlara təcili tibbi yardım göstərilib və evə buraxılıb. Zəlzələ ilə əlaqədar Şamaxı Mərkəzi Rayon Xəstəxanası gücləndirilmiş iş rejimində çalışıb, gecə ərzində altı təcili tibbi yardım briqadası xidmət göstərib.

Zəlzələnin sürüşmə sahələrinə təsiri öyrənmək məqsədilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Geoloji Keşfiyyat Xidmətinin mütəxəssislərindən ibarət yaradılan işçi qrupu monitorinq və müşahidələr aparmaq üçün Şamaxı, Ağsu və İsmayilli rayonlarına ezam olunub.

Zəlzələ nəticəsində zərərçəkən və təndəşlər dövlət başçısının diqqət və qayğısına görə minnətdarlıqlarını bildirib, aidiyyət qurumlar tərəfindən onların problemlərini aradan qaldırılması üçün görülən işlərdən razılıqlarını ifadə ediblər.

Xatırladıq ki, fevralın 5-6-da Azərbaycan ərazisində yeraltı təkanlar qeydə alınıb. Belə ki, fevralın 5-də yerli vaxta saat 23:31-də Pırcıqlu stansiyasından 11 kilometr cənub-qərbdə İsmayilli ərazisində zəlzələ olub. Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin məlumatına görə, zəlzələ episentrdə 6 bal, ətraf rayonlarda 5-3 bal qədər hiss edilmişdir. Zəlzələnin ocağı 8 kilometr dərinlikdə olub.

Fevralın 6-da yerli vaxta saat 02:34-də Pırcıqlu stansiyasından 8 kilometr cənub-qərbdə - İsmayilli rayonu ərazisində 3 bal gücündə zəlzələ baş verib. Ocağı 10 kilometr dərinlikdə yerləşən zəlzələ hiss olunmayıb.

Daha bir yeraltı təkan yerli vaxta saat 04:25-də Pırcıqlu stansiyasından 9 kilometr cənub-qərbdə İsmayilli ərazisində 3,9 bal gücündə qeydə alınıb. Ocağı 10 kilometr dərinlikdə yerləşən zəlzələ hiss edilmişdir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, hadisə ilə əlaqədar Fövqəladə Hallar Nazirliyinin 112 "qaynar xətti"yə dörd nəfər üzrə 73 müraciət daxil olub. Müraciətlərdə ciddi fəsadların olmadığını qeyd edilib. Heç bir evdə böyük uçqun baş verməyib. Yalnız evlərin divarlarında çirədən və bayırından müəyyən çatlar olub. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Mülki Müdafiə Qoşunları, Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidməti, Aviasiya dəstəsi, Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin və Şimal-Qərbi Regional Mərkəzinin 118 nəfərlik şəxsi heyəti, 15 texnikası və xüsusi təlim keçmiş itlər dərhal bölgəyə cəlb olunub.

Zəlzələnin baş verdiyi ərazinin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və nəticələrinin aradan qaldırılması üçün dövlət başçısının tapşırığına əsasən, Azərbaycan Respublikasının fəvqəladə hallar naziri, general-polkovnik Kəmaləddin Heydərov, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının nazirində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin direktoru Qurban Yetermişli, Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tahir Məmmədov və nazirliyin digər rəhbər şəxsləri zəlzələ nəticəsində zərər çəkmiş binaların vəziyyəti ilə tanış olub, yerli sakinlərlə söhbət aparıblar.

Zəlzələdən zərər çəkmiş yaşayış evlərindəki vəziyyətlə tanış olan Kəmaləddin Heydərov bildirmiş ki, mütəxəssislər ziyan dəyən binaların dayanıqlılığını və vəziyyətini araşdırırlar. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev

vin tapşırığına əsasən vəziyyət tam nəzarətə götürülüb. Rayon fəvqəladə hallar komissiyaları ilə birlikdə Şamaxı, İsmayilli və Ağsu rayonlarında zəlzələnin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün bütün zəruri tədbirlər görülməkdədir. Nazir deyə ki, qəzalı vəziyyətdə olan evlərin sakinləri başqa evlərdə müvəqqəti yerləşdiriləcəklər.

Azərbaycan Prezidentinin tapşırığı ilə FHN-in komissiyası Şamaxı, İsmayilli və Ağsu rayon icra hakimiyyətlərinin fəvqəladə hallar komissiyaları ilə birgə işləyirlər. FHN-in və rayon icra hakimiyyətinin əməkdaşları birlikdə zəlzələ nəticəsində qəzanın baş verdiyi və ya şikayət olunan yerlərə və vətəndaşlara baş çəkiblər. Mütəxəssislər ziyan dəyən binaların dayanıqlılığını və vəziyyətini araşdırırlar. Araşdırmanın nəticəsində müvafiq qərar qəbul olunacaq. Evlərin təmiri və bərpa işlərinin aparılmasına dövlət tərəfindən yardım ediləcək.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondunun Regional İnkişaf İctimai Birliyinin nümayəndələri və könüllüləri dağıntılar baş verən yerlərdə sakinlərlə görüşürlər. Azərbaycan Respublikasının Birinci vit-

# Azərbaycan alimlərinin elmi məqalələri İtaliyanın ən nüfuzlu jurnalında

İtaliyanın Genuya Universitetində "25 illik Azərbaycan-İtaliya münasibətləri Aralıq dənizi, Qara dəniz və Xəzər dənizinin sahildəyi kontekstində" mövzusunda Beynəlxalq Elmi Konfrans keçirilib.

Bir sıra Avropa ölkələrindən tanınmış alimlərin iştirak etdikləri konfransda Azərbaycanı AMEA-nın Fəlsəfe İnstitutunun direktoru, fəlsəfə üzrə elmlər doktoru, professor İlham Məmmədov, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının professoru, hüquq üzrə elmlər doktoru İsmayil Vəliyev, AMEA-nın Fəlsəfe İnstitutunun Beynəlxalq Əlaqələr Şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Zöhrə Əliyeva təmsil ediblər.

Konfransda "Azərbaycan və İtaliya fəlsəfesinin qarşılıqlı təsiri" mövzusunda çıxış edən professor İlham Məmmədov Azərbaycan və İtaliya alimləri arasında geniş elmi əlaqələrin olduğunu xatırladıb, ərəblik etdiyi institutun İtaliyanın Ca Foskari və digər tanınmış elm və təhsil ocaqları ilə mütəmadi birgə elmi tədbirlər keçirməsindən söhbət açıb, ölkə rəhbərliyinin Azərbaycan

elminin inkişafı üçün münbit şəraitin yaradılması istiqamətində gördüyü işlərdən danışmış.

"Azərbaycan-İtaliya mədəni əlaqələri hüquqi müstəvidə" mövzusunda çıxış edən professor İsmayil Vəliyev iki dövlət arasında diplomatik əlaqələrin tarixinə diqqət çəkərək, Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonrakı dövrdə ümummilli lider Heydər Əliyevin İtaliyaya səfərləri zamanı imzalanmış sənədlərin hüquqi mahiyyəti barədə məlumat verib, ulu öndər tərəfindən əsas qoyulmuş xarici siyasətin Prezident İlham Əliyev tərəfindən də uğurla davam etdirildiyini vurğulayıb. Natiq multikulturalizm Azərbaycan modelinin hüquqi əsaslarını danışıaraq gücləndirilməsinin çoxmüxtəlif Azərbaycan xalqının həyat tərzinə və dövlət siyasətinə çevrildiyini nümunələrlə diqqətə çatdırıb.

"Azərbaycan-İtaliya münasibətləri: dinlərarası dialoq prizmasında" mövzusunda çıxış edən filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Zöhrə Əliyeva islamın sülh, barışıq dini olduğunu xatırladıb, ölkədə mövcud olan müxtəlif dinlərin qarşılıqlı harmoniyasının fəlsəfəsindən bəhs edib. Azərbaycan dövlətinin katolik, pravoslav, yəhudi və müsəlman dini

abidələrinin qorunub-saxlanmasına böyük diqqət və qayğı göstərdiyini bildirmiş Z.Əliyeva bu abidələrin təmiri istiqamətində görülən işləri özündə əks etdirən videoçarxı nümayiş etdirərək ölkəmizdə mövcud olan tolerant mühit barədə ətraflı məlumat verib.

Maraqlı elmi diskussiya şəraitində keçən tədbirdə Ca Foskari Universitetinin professoru Aldo Ferrari, Trento Universitetinin professoru Gian Franco Poggi, Milan Universitetinin professoru Alessandro Vitale, Roberto de Vita Universitetinin professorları Alessandro Figus, Franco Cardini və digərləri çıxış edərək Azərbaycan və İtaliya arasında mədəni əlaqələrin əhəmiyyətindən danışmış, bu münasibətin Azərbaycanın iqtisadi inkişafına töhfə verəcəyinə görə dayanıqlı olacağına inandıqlarını söyləyiblər. Natiqlər Azərbaycanın Avropaya inteqrasiyasında Avropa ölkələrinin özlərinin maraqlı olduqlarını elmi cəhətdən konkret faktlarla izah ediblər.

Konfransdan sonra İtaliyada nəşr olunan nüfuzlu "Geopolitika, sosial müdafiə və əzadlıq" adlı beynəlxalq elmi jurnalda Azərbaycan alimlərinin elmi məqalələri dərc edilmişdir.

"Azərbaycan"

# Heydər Əliyev Fondunun "Regional İnkişaf" İctimai Birliyinin nümayəndələri zəlzələdən zərər çəkmiş ərazilərdə olublar



Heydər Əliyev Fondunun "Regional İnkişaf" İctimai Birliyinin nümayəndələri gün ərzində zəlzələdən zərər çəkmiş ərazilərdə olub, yeraltı təkanların vurduğu fəsadları araşdıraraq sakinlərin müraciətlərini qeydə alıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti

Mehriban Əliyevanın tapşırığı əsasında Şamaxı, İsmayilli və Ağsu rayonlarında zərərçəkmiş sakinlərlə görüşən RİİB nümayəndələri ərazilərə baxış keçiriblər. Toplanmış məlumatlar fondun rəhbərliyinə məruzə edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondu zəlzələ nəticəsində yaranan problemlərin həllində qarşıdakı günlərdə də dövlət qu-

rumları ilə birlikdə six işləyərək sakinlərin məskunlaşması və rahatlıqlarının qısa zamanda təmin edilməsinə səy göstərəcəkdir.

Eyni zamanda təbii fəlakət nəticəsində evlərini tərk etməyə məcbur qalan vətəndaşlarla daim əlaqədə olaraq onların qayğılarını aradan qaldırılması istiqamətində işlər aparılacaq.

# Regionda və dünyada söz sahibi

Davamlı uğurlar ölkəmizin nüfuzunu daha da artırır

Ardı 1-ci səh.

Bu siyasətin nəticəsidir ki, Azərbaycan dünyanın enerji xəritəsinə korrektorlar edir və bu sahədə həyata keçirilən fəaliyyət həm də bölgənin inkişafına, Avropanın enerji təhlükəsizliyinə imkan verir. Azərbaycan mühüm neqliyyat-kommunikasiya dəhlizlərinin yaradılması prosesinin əsas təşəbbüskarı və aparıcı iştirakçılarında biridir. Azərbaycanın həyata keçirdiyi siyasət regionda və daha böyük coğrafiyada iqtisadi-ticarət əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinə və bütün ölkələrin bu inkişafdan faydalanmasına yönəlib. Azərbaycan regional konfliktlərin, qarşılıqlı maraqların, gərginliyin aradan qaldırılmasında fəal rol oynayır, barışdırıcı missiya həyata keçirir, yeni əməkdaşlıq formatlarının əsas təşəbbüskarı kimi çıxış edir. Eyni zamanda rəsmi Bakı dünyanın əsas güc mərkəzləri ilə balanslı siyasət yürüdüür, həm NATO, həm də KTMT-nin regionda maraqlarının uzlaşmasına hərtərəfli dəstək verir.

Transmilli korporasiya rəhbərləri Davosa Azərbaycan Prezidenti ilə görüşmək üçün gəlirlər

Təbii ki, yuxarıda qeyd olunanlar Azərbaycanın dünya birliyindəki yerini möhkəmləndirir, nüfuzunu artırır, onu qətiyyətli siyasət yürüdən dövlət kimi tanıdır. Bu uğurların müəllifi isə Prezident İlham Əliyevdir. Hər bir məsələdə Azərbaycan milli və dövlət maraqları

nı layiqincə təmin edən Prezident İlham Əliyevin siyasi uzaqgörənliyi, diplomatik gedişləri ölkəmizin mövqelərini davamlı olaraq gücləndirir. Prezident Azərbaycanın dövlət siyasətini milli maraqlarımız çərçivəsində beynəlxalq aləmdə baş verən siyasi və iqtisadi proseslərlə uzlaşdırır, konstruktiv, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan, regional və global miqyasda sabitliyi xidmət edən siyasi xətt yeridir. Bütün bunlar eyni zamanda Prezident İlham Əliyevə dünyada olan ehtiramı daha da artırır. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanın dövlət başçısının hansısa beynəlxalq tədbirdə iştirakı və söylədiyi fikirlər böyük maraqla qarşılanıb və izlənilir.

Məsələn, ötən ay Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində Prezident İlham Əliyevlə görüşən "Visa" şirkətinin prezidenti Rayan Makinerni bildirdi ki, Davosa səfərinin əsas məqsədi Azərbaycanın dövlət başçısı ilə görüşməkdir. Məsələyə Rusiya-Azərbaycan Parlamentlərarası Dostluq Qrupunun rəhbəri Dmitri Savelyev münasibət bildirib. Onun sözlərinə görə, transmilli korporasiyaların bəzilərinin rəhbərləri hətta açıq etiraf edirlər ki, onlar Davosa məhz Azərbaycan lideri ilə görüşmək üçün gəlirlər. Azərbaycan Prezidenti bu forumdan ölkəmizin iqtisadi sahədə qazandığı bütün uğurları təqdim etmək üçün bir məkan kimi bacarıqla istifadə edir. Azərbaycanın təcrübəsi energetika sahəsində əldə edilmiş gəlirləri rentabelli infrastruktur layihələrinə nə dəyərdə uğurla sarmaya qoymaq mümkün olduğunu göstərən parlaq nümunədir.

Azərbaycanın rəğbətini qazanmağın vacibliyini anlıyırlar

Azərbaycanın yerləşdiyi regionda mühüm güc çevrilməsini Avropanın digər təşkilatlarında da etiraf edirlər. Təsədüfi deyil ki, avropalı parlamentarilər Azərbaycan kimi dövlətlərin Avropa təşkilatlarına etimad göstərməsini vacibliyi qeyd edirlər. ƏS PA-nın ispaniyalı deputatı Yordi Çuqlanın fikirləri bu baxımdan maraqlıdır: "Avropa Şurasının gələcəyini təmin etmək istəyirik, ilk növbədə, Azərbaycan kimi dövlətlərin bu quruma etimad göstərməsini təmin etməliyik. Azərbaycan Cənubi Qafqazın ən vacib, güclü dövlətidir. Olduqca həssas geosiyasi mövqedə yerləşməsi Azərbaycanın Avropa üçün önəmi daha da artırır. Bunu bütün assambleya üzvləri başa düşməlidir".

Göründüyü kimi, Avropada Azərbaycanın regiondakı rolunu və əhəmiyyətini obyektiv başa düşürlər. Eyni zamanda onu dərk edirlər ki, Azərbaycan kimi dövlətlərlə münasibətlərdə ədalətli olmaq lazımdır. Bu, həm də ondan xəbər verir ki, Azərbaycan Avropanın siyasi dairələrində etibarlı tərəfdaş kimi mövqelərini möhkəmləndirir.

Prezident İlham Əliyev ölkəmizin inkişafına və təhlükəsizliyinə nail olmaqla yanaşı, dünya birliyində onun mövqelərini davamlı şəkildə gücləndirir. Uğurla reallaşan bu siyasətin nəticəsi olaraq bu gün dünya birliyi Azərbaycana hörmətlə yanaşır. Eyni zamanda siyasi dairələr Azərbaycanın rəğbətini qazanmağın vacibliyini anlıyırlar.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

**Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin "Aztelekom" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti açıq tender elan edir**

Tender 1 LOT üzrə keçirilir.  
 LOT 1: "Aztelekom" MMC tərəfindən istehsalat zəruryyəti ilə əlaqədar tələb olunan 20 dast kommutasiya L3 Switch Huawei- S6720S-26Q-EI-24C-DC və 600 ədəd SFP avadanlığının satın alınması  
 İstixar haqqı: 500 (beş yüz) manat  
 Tenderdə yerli və xarici hüquqi şəxslər iştirak edə bilərlər.  
 Tenderdə iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərən hesab köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş tenderin əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Tbilisi prospekti, 187 (Əlaqələndirici şöxə: Faiq Mustafayev tel: 012 344 00 00 (372); e-mail: faiq.mustafayev@aztelekom.az ünvanından əldə edə bilərlər.  
 Müəssisənin adı: "Aztelekom" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti  
 Hesab nömrəsi: AZ62AZPO 91015461200420100166  
 Müəssisənin VÖEN-i: 9900038501  
 Ünvan: AZ1122, Bakı şəh, Tbilisi prospekti -187  
 Bankın adı: Azərpoçt MMC PF 1  
 Kodu: 691011  
 Bankın VÖEN-i: 9900037711  
 Müxir hesab: AZ76NABZ 013501000000009494  
 S.W.I.F.T BİK: AZPOAZ22  
 İstixar haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.  
 İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:  
 - tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;  
 - tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;  
 - tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 (otuz) bank günü qüvvədə olmalıdır);  
 - tender təklifi dəyərini 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 (altmış) bank günü qüvvədə olmalıdır);  
 - vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi və sosial müdafiə orqanlarından arayış;  
 - iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında maliyyə hesabatı;  
 - iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;  
 - tender təklifini və müqaviləni imzalamaq səlahiyyətinə malik olan şəxsin səlahiyyətini təsdiq edən sənədin (vəzifəyə tayın edilməsi barədə əmr və ya müvafiq səlahiyyətin verilməsi barədə etibarmə) iddiaçı tərəfindən möhürlə təsdiq edilmiş surəti;

- iddiaçının ilk qeydiyyat sənədininin müvafiq qaydada təsdiq edilmiş surətini (iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsinin qeydiyyatından keçdiyi ölkə və əsas fəaliyyət yeri göstərməklə), ünvan və bank rekvizitləri;  
 - iddiaçının analogi işlər üzrə iş təcrübəsinin təsdiq edən sənədlər;  
 - iddiaçının müştəri bazası haqqında məlumatlar;  
 - təklif olunan malların monso və keyfiyyət sertifikatları;  
 - tenderin əsas şərtlər toplusunda nəzərdə tutulan və tenderin əsas şərtlər toplusunun tələblərindən irəli gələn digər sənədlər.  
 İddiaçı təqdim edəcəyi malların keyfiyyətini təsdiqləyən hər hansı digər məlumatları da təqdim edə bilər.  
 Azərbaycan Respublikasından olan iddiaçıların tender təqdim edərkən bütün sənədlər Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində tərtib olunmalıdır. Xarici ölkələrdən olan iddiaçılar iş təmsil olunduqları dövlətin dilində hazırladıqları mətnlə birlikdə həmin mətnin Azərbaycan dilinə tərcümə olunmuş, müvafiq qaydada leqallaşdırılmış və ya apostil olunmuş və notarial qaydada təsdiq edilmiş nüsxəsini mütləq əlavə etməlidirlər. Mətnlər arasında fərq əks edilərsə, üstünlük Azərbaycan dilində tərtib edilmiş mətnə verilməkdədir.  
 İddiaçıların tender təkliflərini 2 (iki) nüsxədə ("Əsli" və "Surəti") təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təkliflərinin "Əsli" və "Surəti" arasında fərq olmaduqda üstünlük "Əsli" sözü yazılmış nüsxəyə verilməkdədir.  
 Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçirilməkdədir.  
 Tender təkliflərinin qiymətləndirilməsi zamanı onların bu sahədəki çoxillik təcrübəsi, yerli şirkətlərə göstərdiyi təchizat işinin keyfiyyəti, müqavilə imzaladıqları şirkətlər tərəfindən təqdim olunan tövsiyə məktublarının olması nəzərə alınacaqdır.  
 İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün müvafiq sənədləri (tender təklifi və tender təklifinin bank təminatı istisna olmaqla) 12 mart 2019-cu il tarixə qədər (saat 17.00-dək), tender təklifini və tender təklifinin bank təminatını isə 29 mart 2019-cu il tarixə qədər (saat 17.00-dək) Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Tbilisi prospekti, 187 ünvanına ("Aztelekom" MMC-nin Tender komissiyasına) təqdim etməlidirlər.  
 Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.  
 İddiaçıların təklifləri 01 aprel 2019-cu il tarixdə (saat 11.00-da) Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Tbilisi prospekti, 187 ünvanında - "Aztelekom" MMC-nin inzibati binasında açılacaqdır.  
 Açıqda iddiaçıların səlahiyyəti nümayəndələri iştirak edə bilərlər.  
 Tender komissiyası





Hücum edənlərdən biri artıq irəli gedə bilmədiklərini görüb, əlindəki ikitiyəli xəncəri ildırım sürətlə qabağında dikəlmiş Seyid Əli İmadəddin Nəsiminin kürəyinə tərəf fırlatdı. Şairlər şairi aldığı yarıdan sənədlədi, amma yıxılmadı. Şahxəndən qışqıraraq qorxdu. Qəsdli törəmələri dərhal qamarlayıb tutdular. Camaat şairə tərəf gəldi. Qara Qaplan Səkmən oğlu məscidin mollasına dedi:

- Qorxulu bir şey yoxdur. Bir parça ağ gətir.  
- Sonra Şahxəndənin üzünə baxdı:  
- Bu zalim bilirmiş ki, belə bir hadisə ola bilər və yaxud olacaqdır, odur ki, belinə keçə bağlayıb, boş şeydi - xəncər oti heç barmaq ucu qədər də deməyib.

Şahxəndən ağlaya-ağlaya:  
- Bəs, bu qan nədi? - dedi. - Sonra yərə düşmüş xəncəri götürüb baxdı: - Keçə olmasaydı, bəlkə də ürəyini zədələyəcəkdi.

Qəsdli törəmələrin əl-qollarını bağlayıb apardı. Onlar gedərkən qışqırdılar:

- Ey kafir, bu dəfə canın qurtardı. Amma gələndə dəfə qurtarmayacaq!  
Şairlər şairi yarasının ağrımalarına baxmayaraq, əlini qaldırıb onların arxasınca dedi:

Ey aşığı kafir deyə, imana gəl, utan!  
Kafir demə aşığılar niçin ki yalandır!

Sonra rəngi azacıq avazımız şair Qara Qaplan Səkmənə sarı dönüb, güllümsəməyə çalışdı və:  
- Əlbəttə, bildirdim, - dedi. - Hara gətərsən, sui-qəsdə qarşı hazırlıqlı gedirəm. Amma bu cür soraq xəncər atacaqlarını gözləyirdim.

Qara Qaplan Səkmən yoldan keçən faytonlardan birini tutub, şairə qarşısını evlərinə yola saldı. Məsciddə isə yarımqıç qalmış günorta namazı davam edirdi.

Yolda Seyid Əli qarşısına dedi:  
- Müsəllim Müqtədər Oğuz mənə demişdi ki, belə şey ola bilər. Maraqlıdır, görəsən, o bunu hardan bilir?

- Keçə geyinməyi o məsləhət görmüşdü?  
- Yox... özüm...  
- Bəs istədi sənə dalamırdı?  
- Altından kətan köynək geyinmişəm.  
- Bəs mənə niyə deməmişdin?  
- Birincisi, bildirdim ki, belə bir hadisə dəqiq mütləq olacaq. İkincisi də, desəydiniz qorxardım.  
- Yaxşı, bəs o mühafizəçiləri kim göndərib?  
- Əlbəttə, müsəllim Müqtədər Oğuz.  
- Birdən geciaksaydılar?  
- Qismət... Nə etməli?..

Fayton Şamaxının torpaq və daş küçələri ilə çaparaq gedir, toz qoparıb, taraq-turuqdan qulaq tutulur. Ancaq Şahxəndənin bu ahəngdə nal səslərindən xoşu gəlirdi. O nəşə xatırlayıb soruşdu:

- Yaxşı, dadaş, xəncər necə oldu? Mən baxdım, nəstərdən də iti idi.  
- Hə, iti olmasaydı, keçəni dəlib keçməzdiniz.  
- İncidir?  
- Əlbəttə. Evdə görə gərək deyirdim, Gülnaz xala da yarının üstünə mələhdən-zaddan qoysun.

Fayton evlərinə çatanda Seyid Əli ilə Şahxəndən gördü ki, hadisədən artıq xəbərdar olan qohum-qonşu həyat qapısının önünə yığışlıblar...

Sui-qəsdçiləri qısa sorğu-sualdan sonra Qalaybuğurt tərəfərdəki zindana apardı. Müsəllim Müqtədər Oğuz onlarla necə rəftar edəcəyi barədə İbrahim şahın fikrini öyrənmək üçün dərhal atılab sara-yə getdi.

İbrahim şah günorta yeməyindən sonra istirahət edirdi. O, müsəllim Müqtədər Oğuzun vacib xəbərə gəldiyini eşidəndə içəriyə - elə istirahət otağına girməsinə izin verdi.

Müsəllim Müqtədər Oğuz içəri girəndə İbrahim şah mütəkkəyə dirsəklənib qalın bir kitabın üstünə əylmişdi. O, ayağa qalxmadan soruşdu:

- Nə xəbər var?  
Müsəllim Müqtədər Oğuz əhvalatı ətraflı danışandan sonra:

- Bu iki cani ilə necə rəftar edilməsi barədə qənaətinizi öyrənməyə gəldim.

İbrahim şah bir qədər fikrə gedəndən sonra dedi:  
- Vallah, bilmirəm hansı cəza daha münasibdir. Edam etsək, mollalar deyəcəklər ki, din yolunda şəhid oldular, zindanda saxlasaq, sağ qaldıqlarını görüb başqaları da şirnikəcəklər. Yaxşısı budur gedin şairlə də məsləhətləşin, deyən görək hansı cəza ədalət naminə daha münasibdir.

Müsəllim Müqtədər Oğuz İbrahim şahın bu fikri ilə qəlbən razı olmasa da, etiraz etməyə cürəti çatmadı və baş əyib otaqdan çıxdı. Yolda belə qərara gəldi ki, nazmyönlərdən birini göndərüb Seyid Əlini məsləhətə həlali etsin. Çox götür-qoydan sonra sərbəz Xeyrəddini çağırıb dedi:

- Görək ki, Seyid Əli İmadəddin Nəsimi sonin bacın oğlu olsun, eladımı?  
- Bəli, elədir, möhtərəm müsəllim. Hərçənd gec-gec görüşürük.

- Çox nahaq. Bu sənin tərəfindən təqdirəlayiq hərəkət deyil. Bilirsin ki, o, Şirvanın ən dəyərli şəx-

(Əvvəlki qəzetin 31 yanvar, 2, 5 və 6 fevral tarixli nömrələrində)



## İmadəddin Nəsimi - 650

Hüseynbala MİRƏLƏMOV

# SON SƏFƏR

Povest

siyyotlərindəndir: qəzəlləri, qəsidləri bütün türk el-lərində dillər əzbəridir. Son isə hələ utanmayıb deyir-sən ki, az-az görüşürük. Yoxsa qara camaatdan qorxursan?

- Düz buyursunuz, cənab müsəllim. Çalışıb səhvimi düzəldərəm.  
- Al bu kağızı, bax, elə indi apar ver bacın oğluna. Cavabını elə bu kağızın altında yazıb mənə göndərsin. Gözləyirəm.

Xeyrəddin kağızı alıb çəşmə çıxıdı və bir göz qırpmında atın belinə qalxdı. Yolboyu belə gec görünməsinin səbəbini izah etmək üçün sözlər axtardı. Doğrusu, vicdan özəbi çökürdü...

Qapı səsinə Gülnaz xala gəldi:  
- Kimdir?  
- Mənim, xala.

Gülnaz xala qapını açdı. Sərbəz Xeyrəddin atını çöldə bağlayıb içəri keçdi.  
- Üzünü görək. Səndən nə əcəb?  
- Bilirdim ki, elə belə deyəcəksən. Vallah, başım o qədər qarışıqdır ki, xala.

Səsa Şahxəndən çıxdı. Dayısını görüb töəcəb etdi və tələsik həyəətə düşdü.  
Sərbəz Xeyrəddin bacısı oğlunu qeyri-adi bir şəfəqlə qucaqlayıb öpdü:  
- Bacioğlu, bir dəfə gəlib qapımı açmırsan ki, görürüm dayım ölüb, qalıb?

- Ay dayı, Cəmaləddini hər dəfə görəndə soruşuram. Gəlib evdə demir?  
- Deyir, deyir... Sağ ol... Seyid Əli necədir? Eşitdim gəlib. Niyə dayısını axtarmı? Mənim başım oğrulara, cibgünlərə qarşı. Ona nə olub?

Seyid Əli səs eşidib çəşmə çıxıdı və dayısının onları qabaqlamaq istədiyini hiss edib güllümsəndi:  
- Dayı, biz balaca adamlarıq. Görək sən bizi axtarasan.

Sərbəz Xeyrəddin ona tərəf gəldi:  
- Mən kiməm ki... Maşallah, sənin adın məğriblə məşriği bürüyüb.

Şahxəndən içəridən kətil gətirdi. Seyid Əli dedi:  
- Dayı, sözlü adama oxşayırsan, vallah, səndə nə-sə var.  
- Var, bala, var, düz deyir-sən.

O, əlini döş cibinə salıb, dörd bükülmüş kağızı çıxardı:  
- Müsəllim Müqtədər Oğuz ağa göndərib, elə bu dəqiqə də cavab gözləyir.

Şairlər şairi məktubu açıb oxudu, saqqalını siğallaya-sığallaya bir yayılı fikirləşdi, nəhayət:  
- Bu saat yazım, gətirim, - dedi. Və beş dəqiqə sonra həmin kağızı gətirib dayısına uzatdı.

Şairlər şairindən cavab alan kimi müsəllim Müqtədər Oğuz zindana getdi, əlindəki yazıya əsasən sui-qəsdçilərdən peşimanlıq arızəsi aldı. Bundan sonra azad olan canilər etirafda bulundular ki, Seyid Əli ilə heç bir şəxsi-qərəzçilikləri yoxdur və bu işi üzünü görmədikləri, tanımadıqları mürtəd tapşırığı ilə qol qoyublar. Bəs bu mürtəd kim idi - onu müsəllim Müqtədər Oğuzdan başqa bir kimsə bilirdi!..

Rəbiyyə xatunun evində Şirvan şairləri və sui-qəsdçilərinin növbəti yığınağı keçirilirdi. Qaim Şirvani başda olmaqla təşkilat üzvləri son hadisələrdən həddən artıq rəncidə idilər. Əvvəla ona görə ki, Seyid Əli İmadəddin Nəsimi hələ də Şamaxıda, özü də sağ-salamat idi, hətta şah məclisində olur, Əhməd Kəşirəddinin dediyi kimi, öz mürtəd şəirlərinə görə, üstelik, xələt də alırdı.

Qaim Şirvani dedi:  
- Ağə Kəşirəddin, bütün bunların səbəbi odur ki, bu adamı, sadəcə, təsadüf xilas edir. Tosovvürünüzə gətirin: müsəllim Müqtədər Oğuzun mühafizəçilərinin gözü qabağında onun kürəyinə xəncər sancılır, di gəl ki, sağ qalır. Deyirlər, guya, əbasının altından keçə geyinibmiş. Yoxsa, xəncər onu cəhənnəmlik edəcəkmiz.

- Bu istədi ha, keçə geyinib? - deyər "ağıldan kom" Kamal Məruf güldü.  
Qaim Şirvani qırmızı damarlı gözələrini ona ağırtıdı və Kamal Mərufə səsini xırp kəsib, əli ilə ağzını yumdu.

Əyninə uzun paltar geyinmiş uzun çənəli Rəbiyyə xatun süfrəyə şərab və ayran gətirib, əlini Kamal Mərufun araqçını başına qoyub, Qaim Şirvanın üzünə baxdı:

- Oğlumun xətinə dəyir-sən ha!

Əlbəttə, onun Kamal Mərufa oğul deyib, məhrəblilik göstərməsinin səbəbi vardı. Qaim Şirvani üstünü vurmayıb, söhbət yonununu dəyişdi:  
- Yaxşı, gəlin indi müzakirə edib görək bu məlunu bu dəfə hansı vasitə ilə aradan götürəcəyik.

Dərviş kimi uzun saç və saqqal saxlayan Qulaməli bir fincan şərab içib dedi:  
- Ya Qaim, iki cəngəvor fədaimizi, Qurani-Kərimə and olsun, içdirib sramızdan ayırdılar. Bilmirəm indi nə tədbir görəcəyik və tapşırıq olsa, kim yerinə yetirəcək?

- Qulaməli, sən adama görə narahat olma. Bu iş üçün hazır olan islam fədaileri çoxdur. Amma görün mənim ağlma nə gəlir. Deyirəm, bəlkə bir dəfə də onu aradan götürmək təşəbbüsündə bulunaq? Kim razıdırsa, əlini qaldırsın. Baş tutmasa, ehtiyat tədbirlərimiz itinə tök qədar...

Çox adam bu qərara razı oldu. Belə olduqda, Qaim Şirvani heyva kimi sarı və girdəbaş bərbər Kərim Zəbaniyə baxdı:  
- Bu dəfə növbə sənindir, ey gülcü pərgarı!

Bərbər Kərim Zəbani udqunub, Qaim Şirvanın otlı sifətinə baxdı:  
- Mən neyləyə bilərəm, ya Qaim? Əlimdən nə gələ bilər? Fəqir adamam...

- Əgər fəqirsən, burda nə işin var? Bir də sənün üçlücünün qüdrəti...  
Bərbər Kərim Zəbani Qaim Şirvanın nə demək istədiyini anladı və rəngi qaçdı, istar-istəməz, başını bulayıb etiraz etdi:

- Bu çox qorxulu işdir, ya Qaim. Camaat eşidib məni daşqalaq edər.  
- Qorxma, səni vaxtında aradan çıxaracaqlar.  
- Bəs sonra? - bərbər Kərim Zəbani diroşdı.  
- Mən bir də Şamaxıya qayıdabilərəm?

- Şamaxıya qayıdabilərəm, Bakıya gedərsən.  
- Bəs mənim evim, arvad-uşağım?  
Şair Tacəddin Şirvani gözəlilmədən söhbətə qarışdı:

- Bu, baş tutan iş deyil. Məgər siz bilirsiniz ki, Seyid Əli İmadəddin Nəsiminin üzünü həmişə qarşısı tuturdu? Mürtədin bu işdən xəbəri varmı?

Qaim Şirvani etiraz etdi:  
- Xeyr. Bu mənim təşəbbüsüdür. Bir də siz bəyənəsiniz də tədbir, əlbəttə, mürtədin razılığı olduğu təqdirdə həyata keçirilə bilər.

O qədəhinə şərab süzüb, başına çəkdi və iki qovrulmuş badam götürüb ağzına qoydu. Məclisə sükkət çöküdü. Hamı Qaim Şirvanın nə deyəcəyini gözləyirdi. Nəhayət, o, ağzını desmalla silib dedi:

- Mən bir şey məəttəl qalmışam: elə bil, onu kimsə bizim tədbirlərimizdən xəbərdar edir, - o su-bu, yəqin ki, şərabın təsiri ilə daha da qızaran gözələrini bir-bir məclis üzvlərinin üzünə gözdürdü, sonra tərəddüd içində əlavə etdi:

- Deyirəm, bəlkə su quyularına zəhər tökək? Ancaq bundan bu kafirin qarşısı - günahsız və böyük savab işlər görmüş Şahxəndən də ziyən çəkə bilər. Mürtəd də bilmirəm razı olar, olmaz... Deyin görüm sizin təklifiniz nədir?

Müzakirə gəcədən xeyli keçənə qədər uzandı və məclis əhli qəti bir qərara gəlmədən evlərinə dağılıdılar, bu şertlə ki, iki gündən sonra yenidən toplaşsınlar...

Həyətdə - ağac kölgəsindəki oturmaqda "Caviddannamə"ni oxuyan Seyid Əli hər beytdən sonra gözələrini yumub fikrə gedirdi. Eyvanda divan üzü köçürən Şahxəndən qarşısının bu hərəkətinə gah başını bulayıb, gah güllümsəyir və düşünürdü: "Yəqin ustadın qəliz fikirlərini anlamaq üçün belə eloyir".

Şahxəndənin Nəsiminin bu əsərindən xoşu gəlmirdi, bəlkə ona görə ki, hələ təkəkkürü ordaki mətləbləri çözməyə hazır deyildi. Qarşısı - şairlər şairi isə bu kitabdan ötrü lap dəli-divanə idi, hara gətse, onu qarşısının altından aparırdı, hətta dəvə belində - səhra ilə yol gedəndə də oxuyurdu.

Birdən Şahxəndən Seyid Əlinin səsinə eşitdi:  
- Hüsünyadən nə xəbər?  
- Birdən-birə Hüsünyə hardan yadıma düşdü?  
- Gecə yuxuda görmüşəm. Görəsən, onu necə tapabilərik?

- Deyilənə görə, hər cümə axşamı qəbiristanlığa gedir.  
Elə bu vaxt Gülnaz xala tənəbidən səsləndi:  
- Əlinizi yuyun, gəlin. Yemək vaxtıdır.

Günorta idi. Bağda cırcıramalar səs-səso vermirdi. Külək əsəndə tək-tük saralmış lətonzi armudlarının qurd dəymişləri qopub yərə düşürdü. Qonşu - kirpibiz Cəbrayıl yənə "Bayatı-kürd" oxuyurdu. Qaçan damın ağzında ləzzətli sümük gəmirirdi. Dəvə tənəb-tənəb, elə bil, saqqız çeynəyirdi. Qonşu Bə-növşə xala yənə "Mahmudəli, Mahmudəli" - deyər var səsi ilə qışqırırdı. Və Şamaxının bütün evlərində adamlar nahar yeməyi üçün süfrə başına yığışmışdılar. Seyid Əli ilə Şahxəndən əllərini yuyub, evvana qalxdılar.

Ertəsi gün günortaya yaxın qəbiristanlığa gələn Seyid Əli ilə Şahxəndən iki cədralı qadın gördülər. Onlardan biri Hüsünyə, digəri Səlmənaz idi. Gələnlərə göz qoyan Səlmənaz Hüsünyəyə dedi:  
- Ay qız, gör kim gəlir?

Bir əli ilə cədrasını belinə yığıb, bir əli ilə uşaqların qəbrinin üstünə bitən tozə otları qoparıb atan Hüsünyə dönüb Seyid Əliyə baxdı. Xeyli aralı olsa da, baxışları uzun müddət bir-birinə ilişib qaldı. Səlmənaz dedi:  
- Ay qız, keçmiş sevgilin heç qocalmayıb. Vallah, mənə elə gəlir ki, o səni görə hələ də evlənməyib. Buy, ay qız, gör necə qızardın?

- Yaxşı, sən Allah, boynuma qoyma.  
- Vallah, düz sözümdür.  
Hüsünyə bilirdi ki, mürtədin adamları Səlmənazla görüşmüş, ona bir sara tapşırıqlar vermişdilər. Bu tapşırıqlara əsasən, Səlmənaz Hüsünyənin qəlbində şairlər şairinə qarşı olan eşqi alovlandırmalı idi. Əslində, buna heç ehtiyac yox idi, çünki bu eşq, onsuz da hər iki aşıqın qəlbində sönməyən şam kimi neçə illərdi ki, şölələnirdi.

Şairlər şairi keçmiş sevgilisinin baxışlarından həyəcana gəlib dedi:  
- Balası, mən batdım.  
- Niyə batarsan, dadaş? Sən ona baxdığın kimi, o da səni baxır. Səizə bir elçidən başqa heç nə lazım deyil.

- Balası, mən daha yasin oxuyacağam halda deyiləm, sən bir molla Ramazan gör, ona də.  
- Baş üstə!..  
Elə bu vaxt Səlmənaz Hüsünyəyə dedi:  
- Ay qız, vallah, bu səndən ötrü ölür. Bilmirəm, nəyi gözləyirsiniz?

- Aaaa... zorra gedib kişinin evinə girəcəyəm? Səlmənaz özünü gülməkdən zorla saxlayıb piçildadı:  
- Ay qız, o səni elçidən gəndərməyə ürək eləmir. Ona necə çatdırmaq ki, qorxmasın...  
Sənə bərdən ağlma nə gəldisə, az qaldı qışqırsın: - Aaa, tapdım! - dedi. Gülnaz xala! - O, çixış yolu tapmış adam kimi sevinib və rəfiqəsinin üzünə rəğbətə baxdı: - Deməli, bu illər ərzində onu ürayındə saxlamısan, orin, uşaqların ola-ola...

Hüsünyənin sifəti od tutub yanardı. Günahkar kimi:  
- Vallah, heç özüm də bilmirəm, - dedi.  
Səlmənaz pul kisəsindən gülmüş dirham çıxarıb, yasin oxuyan mollanın ovucuna basdı və üzünü Hüsünyəyə tutub dedi:  
- Ay qız, sizin bir-birinizdən ayrı yaşamağınız Allaha xoş gətməz.

- Aaaa... - Hüsünyə bir gözü Seyid Əliyə dedi, - deyir-sən, neyləyim? Gedib zorla kişinin evinə girim?  
- Mən ölmüşəm məgər?! Elə düzüb-qoşum ki, heç ruhunuz da inciməsin.

- Yox, sən Allah, lazım deyil!..  
- Ay qız, dəlilsən-nəsen? Heç bilirsən neçə yaşın var? Sən mənə baxma. Məni istəyənlər dövlətimə görə istəyirlər. Səni isə ürəkdən sevmən var, özü də bir gör kimdi. Narahat olma, bacın hər şeyi qaydasına salacaq. Yavaş-yavaş gedək.

Hüsünyə çiyini ilə uzun hörüklərini arxasına atıb, cədrasına büründü və yola düzəldi.  
Ötüb keçən sevgilisinin gözünü ayra bilməyən şairlər şairi dodaqlatı piçildadı:

Həmdüillallah, yarımın gördüm üzün, Dirlə dildərimin gördüm üzün. Türrəsi-tərrəmin gördüm üzün, Gözdən məkkərimin gördüm üzün.

Şahxəndən bu bəndi yadına həkk etməmiş şairlər şairi ikinci bəndi söylədi:

Ey mənim əhdə vəfasız dilbərim, Mübtəlasına etəsiz dilbərim. Dərdməndinə dəvasız dilbərim, Eşqinə mərhələsiz dilbərim.

Şahxəndən şairlər şairinin nisgil dolu sözlərinə cavab olaraq, onun əbasının etayini yüngülce dartıb dedi:

- Dəvasız niyə olur e... İstosən, qaça-qaça gələr...  
- Nə danışsən, balası?  
- Düz deyirəm də. Görmədin sənə necə baxırdı? Sən dərdini Gülnaz xalaya de!

Seyid Əli ilə Şahxəndən belə söhbət edə-ədə evə gəldilər. Ancaq Gülnaz belə gözə dəymədi. Tax-canın üst gözündə bir məktub vardı, görünür, qonşu uşaqlarından birinə yazdırmışdı: "Oğlum xəstələndi, mən getdim. Hər şey hazırdır".

Seyid Əli kağızı taxtın üstünə atdı:  
- Gördün? Sənə demədim düzəldən deyil? Yer də, göy də mənə qarşıdır!  
- Yaxşı, sən də o dəqiqə qarışqadan fil düzəltmə. Gedib, səhə gələcək də.

Lakin Gülnaz xala ertəsi gün də, o biri gün də gəlmədi...

Həmin gün Rəbiyyə xatunun evində yənə yığınaq vardı. Məsələ bunda idi ki, Seyid Əlinin eşq əhvalatı artıq bütün şəhərdə olduğu kimi, burada da gərgin mübahisəyə çevrilmişdi. Hər bir söz deyirdi. Əksəriyyət, xüsusilə şairlər bu eşqi pozmağın tərəfdarı idi.

Yaşlı qırxı adlamasa da, saç-saqqal dümağ olan bakili şair Avdulla Kamil belini qırmızı ipək baltışa söykəyib dedi:  
- Bizim firavanlığımızı pozan bir dinsiz kafirin sevdii məxluqa qovuşub şad-xürrom yaşamasına əslə razı olmalıyıq.

- Biz mürtədin göstərişindən kənara çıxa bilmərik, - deyər lüt İsfəndiyar Qutluq elə sort etiraz etdi ki, əlində tutduğu bir fincan şərab süfrəyə dağıldı. Bakili şair etiraz etdi.  
- Biz yekdilliklə qərara gələsək, mürtəd etiraz etməz.

- Yaxşı, ay Abdulla Kamil, bu adamın şəxson sə-nə nə pislili deyib?  
Abdulla Kamil töəcəbül məclis üzvlərinə baxdı:  
- Bu nə danışır, əə... Bir adam ki, hər misrasında "mənim ən əl həqq" deyər, bir adam ki, ağzını açanda küfflə əla, bir adam ki:

Rövizeyi-rizvan üzündür, vassalam, Sürət-i-rahman üzündür, vassalam, Ərşi haqq, ey can, üzündür, vassalam, Rövş ilə Quran üzündür, vassalam

- yaza, nə yuvanın quşu olduğu bilinməyən bir qadın-üzünü Qurandan uca hesab edə, - hamımızın düşmənidir.

- Abdulla Kamil ağa, - bu dəfə Molla Seyid Məhəmməd dilo gəldi, - məgər sizin əsarlarınızın gözəlliyi vəsf edən, məzhəblə üst-üstə düşməyən heç bir sətir də yoxdur?

- Əstafüillallah! - Abdulla Kamil əlini qaldırıb, dizinə elə çırpdı ki, falçı Yusif Babalının şərbət fincanı əlindən yərə düşdü və məclisə sükkət çöküdü. Nəhayət, Qaim Şirvani hökm verdi:  
- Mürtəd hələlik bizə hər üç məxluqa - Seyid Əli İmadəddin Nəsimiyə, Hüsünyə xanım, qulluqçu Gülnaz arvada xətor yetirmək barədə tapşırıq verməyib. Təkrar edirəm: burada heç kim mürtəd İmadəddin Nəsimiyə mənim qədr nəfret etmir. Hərçənd, onun əsar, dillərə düşən qəzal, qəşad, mənsəvi, tu-yuğları hamımızın çörəyinə bəis olub və burada da ən çox itirən mən olmuşam. Çünki ondan qabaq sarayın baş şairi mən idim. Buna baxmayaraq, ilk növbədə məqsəd onun Şirvanı didərgin salmaqdır, özü də ömürlük. Gülnaz arvada da hədə-qorxu gəlmək lazımdır ki, İmadəddin Nəsimi ilə Hüsünyəni qovuşdurmasın.

- Yaxşı, deyək ki, Gülnaz arvadı təcrüd etdik, lap gizlətdik, bəs oğlu necə olacaq? - lotu Kamal Məruf soruşdu.

- Onunla məhz sən məşğul olacaqsan.  
- Necə?  
- Aparıb bir-iki gün evində saxlayarsan.

- Bəs demək ki, anam hanı?  
- Deyərsən ki, İmadəddin Nəsimi vacib bir iş üçün Bakıya gəndərib.

Bayaqdan bəri qışqabaqlı halda söhbətə qulaq asan Abdulla Kamil dedi:  
- Yaxşı, İmadəddin Nəsimi ilə Hüsünyənin görüşü baş tutmadı, sonra?

- Sonrasını mən bilmirəm, ancaq güman edirəm ki, mürtədin İmadəddin Nəsimiyə vacib təklifi olacaq. Hər şey də odna bilinəcək.

- Təklifi mürtəd özü ona çatdıracaq?  
- Yox, bərbər Kərim Zəbani, təbii ki, onun adından. Həzrətə, bu günlik bu qədər.

Abdulla Kamil:  
- Bilmirəm, mürtəd bu mürtədin nazı ilə niyə bu qədər oynayıb, - dedi və bir qədər şərab içib, ayağa qalxdı.

Rəbiyyə xatun onun arxasınca dedi:  
- Bu kimdir gəlib belə yekə-yekə danışır?  
Qaim Şirvani dəftərinin qoltuğuna vurub, qapıya tərəf gedərkən dedi:

- O? O, Bakı əhlinin məclisimizə xüsusi səlahiyyətə gəndərilmiş nümayəndəsidir.

(Ardi var)



Zaqatala rayon mərkəzindən təxminən 28 kilometr məsafədə yerləşən, əsasən azərbaycanlıların məskunlaşdıqları Yengiyən kəndi topóniminin etimoloji mənası "yən-i - bəsilməz, əvəz edilməz" deməkdir. Əhalisinin sayı 1460 nəfər, ərazisi 1167 hektardır.

Bu kənd qədimdən saza-sözə bağlı olması ilə seçilib. Bu gün də həmin ənənələr qorunub saxlanılır. Bir sözlə, nəvələr baba və nənələrinin mənalı həyat yo-

lunu davam etdirir və onlara miras qalan adət-ənənələri yaşatmağa çalışırlar.

Kənddə XIX əsrə aid səkkizgüşəli məscid yerli tarixi abidə kimi dövlət tərəfindən qorunur. Kənddə tibb məntəqəsi də fəaliyyət göstərir. Əhalinin məşğuliyyəti əsasən maldarlıq və bağçılıqdır. Burada son dövrlər tütüncülük və baramaçılıq da inkişaf etdirilməkdədir. Sahibkar Telman Həsəratov 2018-ci ildə 90 hektar sahədə "Vircinya" sortlu tütün ekib. Həmçinin kənd üzr



# AÇG - İKİ SAZIŞIN BİR MƏNBƏYİ

## Üzümüzü ağ edən "qara qızıl" yatağı

Ötən əsrin 80-ci illərinin sonu-90-cı illərinin əvvəllərində Azərbaycanda neft sənayesi tonozlulu uğramışdı. Neft və qaz hasilatı kəskin şəkildə aşağı düşmüşdü. Xalqımızın işğalçı Ermənistan tərəfindən müharibəyə cəlb olunması, üstəlik, daxildəki hərc-mərclik, xaos və anarxiya nəticəsində ümumiyyətlə, ölkədə əsl iqtisadi böhran yaşanırdı. Təbii ki, belə bir dövrdə Azərbaycan investorlar üçün riskli və təhlükəli ölkəyə çevrilmişdi. Vəziyyəti ulu öndər Heydər Əliyevin yeni neft strategiyası dəyişdi.

1994-cü il sentyabrın 20-də Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlarının bir sıra tanınmış xarici şirkətlərlə birgə tammiqyaslı işlənməsi və Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişi (HPBS) imzalandı. Bu, həmin sazişdir ki, sonralar "Əsrin müqaviləsi" adını aldı.

AÇG-nin işlənməsi mərhələlərə həyata keçirilib. Əvvəlcə "İlkin Neft Layihəsi" işlənilib və bu layihə çərçivəsində 1997-ci ilin noyabrında "Çıraq" platformasından hasilata başlanıb. Birinci və ikinci fazalarda 2005-ci ilin əvvəlindən 2006-cı ilin sonuna qədər bir-birinin ardınca "Azəri" yatağının mərkəzi, qərb və şərq hissələrindəki platformalardan neft alınıb. Üçüncü faza adlanan növbəti mərhələyə "Dərinsulu Günəşli"nin işlənməsi daxil edilib və 2008-ci ilin aprelinə bənzər yataqdan neft hasilatı olub. Daha sonra "Çıraq Neft Layihəsi" gerçəkləşdirilib və layihə 2014-cü ilin yanvarında "Qərbi Çıraq" platformasından da neft çıxarılmasına imkan verib.

Hazırda AÇG-də 6 hasilat və 2 texnoloji platforma fəaliyyət göstərir. Kompleksdən neftin və səmt qazının çıxarılması davam edir. Keçən ilin 9 ayında "Çıraq"dan gündə orta hesabla 47 min barel, "Mərkəzi Azəri"dən 156 min barel, "Qərbi Azəri"dən 126 min barel, "Şərqi Azəri"dən 97 min barel, "Dərinsulu Günəşli"dən 105 min barel və "Qərbi Çıraq"dan 57 min barel hasilat olub. İndi AÇG-də ümumilikdə 112 neft hasilatı, 53 qaz və su injektor quyusu var.

AÇG böyük potensiala malik olan yataqlardır. Bu, 2017-ci ilin sentyabrında Azərbaycan tərəfindən şirkətlərlə AÇG üzrə dəyişdirilmiş və yenidən işlənməmiş HPBS imzalanmağa imkan verdi. Bu saziş "Yeni əsrin müqaviləsi" adlandırıldı. Həmin vaxta qədər buradan 3,2 milyard barel, yaxud 440 milyon ton yaxın neft hasilatı edilmişdi. Yataqların işlənməsinə 33 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdu. Azərbaycana təmənənəsiz olaraq 30 milyard kubmetrdən çox səmt qazı təhvil verilməmişdi.

Yeni müqaviləyə əsasən isə AÇG-nin işlənməsi müddəti əsrin ortasında qədər uzadılacaq.



artırılıb. Beləliklə, 2050-ci ilədək AÇG yataqlar blokuna 40 milyard dollardan artıq sərmayə qoyulması nəzərdə tutulub. Beynəlxalq tərəfdaşlar Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fonduna (ARDNF) 3,6 milyard dollar bonus ödəyəcəklər. Keçən il yanvarın 29-da ARDNF-yə yeni sazişə uyğun olaraq 450 milyon ABŞ dolları həcmində ilk bonus ödənişi həyata keçirilib.

"Yeni əsrin müqaviləsi"ni həyata keçirmək üçün "Mərkəzi Şərqi Azəri" (MŞA) layihəsi gerçəkləşdirilməyə başlayıb. Layihənin Ətraf Mühiti və Sosial Sahəyə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMSSTQ) sənədləri hazırlanıb. Əvvəlki layihələrin ƏMSSTQ sənədlərində olduğu kimi, burada da Sağlamlıq, Əməyin Təhlükəsizliyi, Təhlükəsizlik və Ətraf Mühit (SƏTTƏM) siyasəti əsas götürülüb.

MŞA çərçivəsində hasilata başlamaq istiqamətində quruda və dənizdə genişmiqyaslı işlərin görülməsi planlaşdırılıb. Belə ki, AÇG müqavilə sahəsində daha bir hasilat, qazma və yaşayış platforması quraşdırılacaq. O, Xəzərdə "Mərkəzi Azəri" və "Şərqi Azəri" platformaları arasında mərkəzi nöqtədə yerləşəcəyindən "Mərkəzi Şərqi Azəri" adlanacaq.

MŞA platformasından karbohidrogenlər "Dərinsulu Günəşli"nin neft və qaz ixra-

**"Azəri", "Çıraq" və "Dərinsulu Günəşli" birlikdə Xəzər hövzəsinin ən iri neft yataqları blokunu təşkil edir.**

**AÇG-nin müqavilə ərazisi təxminən 432 kvadratkilometr sahəni əhatə edir. Bu yataqlar blokuna Bakıdan 120 kilometr şərqdə yerləşir.**

**AÇG yağınlar, palçıq vulkanları, eləcə də dik yamaqlar daxil olmaqla sort dəniz dibi relyefinə malik, geoloji baxımdan mürəkkəb blokdir.**

cı borularına yataq daxili xətlərlə köçürüləcək. Hasil edilən neft AÇG-nin digər platformalarında olduğu kimi, Səngəçal terminalına çatdırılacaq və buradan ixrac üçün lazım olan səviyyədə emal ediləcək. Çıxarılan qazın bir hissəsi platformada yanacaq kimi istifadə olunacaq, qalanı yataq daxili xətlərlə "Mərkəzi Azəri"yə, oradan AÇG-nin mövcud ixrac borularına ötürüləcək.

"Mərkəzi Şərqi Azəri"dən gündə 100 min barel qədər neft (lay suları ilə birlikdə) və 350 milyon standart kubfutadək qaz hasil ediləcəyi gözlənilir. Quraşdırma, öncə qazma quyularının platformaya birləşdirilməsi və işəsalma tədbirləri tamamlandıqdan sonra hasilata 2023-cü ildə başlanacağı gözlənilir.

Nəhayət, yeni platformanın üst modulunun və da-yaq blokunun inşa edilməsi

üçün potensial tikinti-quraşdırma meydançaları əvvəlki platformalar üçün olduğu kimi yenə də Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özlülər Zavodu (BDÖZ) və Bibiheybət-dəki "AMEK-Tekfen-Azfen" (ATA) sahələridir. Qurudakı tikinti-quraşdırma meydançalarında inşaat və istismara hazırlıq işlərinin aksəriyyətinin 2019-cu ilin ortalarından 2022-ci ilin ortalarına qədər davam edəcəyi nəzərdə tutulur. Layihənin qiymətləndirilməsi nəticəsində belə qənaətə gəlinib ki, tikinti mərhələsinin ən qaynar çağı 2021-ci ilin əvvəlinə təsadüf edəcək. Bu zaman işçi qüvvəsinin təxminən 3700 nəfərə çatacağı gözlənilir. Həmisi olduğu kimi, bu layihədə də Bakının tikinti meydançalarına yaxın olan Səbail və Qaradağ rayonlarının sakinləri məşğulluq problemlərini həll etmək imkanı qazana-

caqlar. Əvvəlki neft-qaz tikinti layihələrində çalışarkən bacarıq nümayiş etdirmiş və etimad qazanmış işçilərə üstünlük verilecək.

Bu il AÇG yataqlarından neft hasilatının 26,56 milyon ton olacağı planlaşdırılıb. Bu məlumat Hesablama Palatasının hazırladığı "ARDNF-nin 2019-cu ilin büdcə layihəsi ilə bağlı Rəy"ə verilib.

ARDNF-nin məlumatına görə, AÇG yataqlarından əldə olunan ümumi gəlirlər 2001-ci ildən 2019-cu il yanvarın 1-dək 138 milyard 206 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

Prezident İlham Əliyev dedi ki: "Əsrin kontraktı"nın Azərbaycan dövlətinin inkişafında müstəsna yeri var. Bu kontraktın uğurla icra edilməsi imkan verdi ki, biz neftdən əldə edilən vəsaiti insan kapitalına, çirpən sektoruna, infrastruktur layihələrinə yönəldək və ölkəmizi inkişaf etdirək. Bugünkü Azərbaycan, bölgələrimiz, çiçəklənən şəhərlərimiz və dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biri olan Bakı, bax, gördüyümüz işlərin bəzisi nümunəsidir. Görülən işlər göz qabağındadır. Bütün bu işlərə biz düşünlümsü siyasət nəticəsində girmişük və əlbəttə ki, iqtisadi potensialımızı gücləndirərək, ölkəmizi böyük dərəcədə qabağa apara bilmişük".

**Flora SADIQLI, "Azərbaycan"**

## Kəmərlər Səngəçaldan "yola düşür"

Xəzərin qoynundakı "Azəri-Çıraq-Günəşli" və "Şahdəniz" yataqlarından hasil olunan karbohidrogenlər sualtı kəmərlər vasitəsilə Səngəçal terminalına çatdırılır. Azərbaycan neftinin və qazının dünya bazarlarına yolu məhz buradan başlanır. Belə ki, bir neçə neft və qaz ixracı kəməri, o cümlədən BTC öz başlanğıcını terminaldan götürür. BTC-nin baş nasos stansiyası da buradadır.



Səngəçal terminalı Bakıdan təxminən 55 kilometr cənubda yerləşir. "Cənub qaz dəhlizi" ilə bağlı son genişləndirmədən əvvəl də o, dünyanın ən böyük terminallarından biri idi. Obyektin 540 hektar ərazidə yerləşməsi terminalın sahəsinin necə geniş olduğunu göstərir. Müxtəssislər yarıcı-yarızarafat bu sahənin 600 futbol meydançasına bərabər olduğunu deyirlər.

Lakin Səngəçal terminalının nəhəngliyi təkə bununla şərhlənmir. "Azəri-Çıraq-Günəşli", "Şahdəniz" yataqlarından sualtı xətlərlə quruya çıxarılan karbohidrogenlər terminalda qəbul edilir, ilkin emaldan keçirilir və müvafiq ixrac kəmərlərinə vurulur. Müxtəlif təyinatlı çoxsaylı qurğuların işlədiyi, ən mürəkkəb əməliyyatların həyata keçirildiyi məkan olduğu üçün də bu, ən böyük terminallardan biridir.

Hazırda Səngəçal terminalının texniki emal sistemlərinin gündəlik gücü 1,2 milyon barel neft və "Şahdəniz" qazı üçün təqribən 55 milyon standart kubmetrdir. Gündəlik ümumi qaz emalı və ixracı gücü isə (AÇG-nin səmt qazı da daxil olmaqla) gündə təqribən 75 milyon standart kubmetr təşkil edir.

Səngəçal terminalı "Əsrin müqaviləsi" imzalandıqdan sonra "İlkin Neft Layihəsi" çərçivəsində inşa edildi. Əvvəlcə o, yalnız "Çıraq" neftini ixrac etməkdə gücündə idi. Növbəti yataqlardan gözlənilən yüksək hasilat isə obyektin xeyli genişləndirilməsi zərurətini meydana çıxardı.

Səngəçal terminalının genişləndirilməsi 2002-ci il fevralın 20-də başlandı.

2007-ci il Səngəçal terminalının genişləndirilməsinin axırını il idi. May ayının sonunda "Dərinsulu Günəşli" hissəsinin tikinti işlərinin mexaniki başa çatmasına nail olundu. Oktyabr ayında burada beşinci və altıncı texnoloji xətlər istismara verildi. Bununla da genişləndirmə uğurla sona çatdı. Bütün bunlar terminalda neftin texnoloji emal gücünün gün ərzində 1 milyon bareldən yuxarı səviyyədə olmasına imkan yaratdı.

2007-ci il iyulun 7-də Səngəçal terminalı özünün həmin günə qədərki tarixində rekord həcmdə (999700 barel) nefti emaldan keçirərək ixrac etmişdi.

Səngəçaldan başlanan yollar Azərbaycanı getdikcə dünyanın daha uzaq ünvanları ilə birləşdirir.

## Ünvanlardan biri Supsadır

Azərbaycan neftini dünya bazarlarına daşıyan boru xətlərindən biri də Qərb İxrac Boru Kəməridir (QİBK). QİBK-ni çox zaman sadəcə Bakı-Supsa kəməri də adlandırılır. Bu kəməri "Əsrin müqaviləsi" imzalanandan sonra Azərbaycanın qısa müddətdə yaratdığı neft ixracı sisteminin ayrılmaz bir hissəsidir. QİBK başlanğıcını Səngəçaldan götürür, onun son ünvanı isə Supsadır.



QİBK-in Səngəçaldakı terminaldan Supsada terminaladək uzanan yolu 830 kilometr təşkil edir. Azərbaycan və Gürcüstan arasında "Əsrin müqaviləsi"nin ilkin neftinin nəqli dair 1996-cı ilin mart ayında imzalanmış hökumətlərarası saziş üç il ərzində icra olunmuş, yəni QİBK bu dövrdə tikilmişdir. Diametri 530 millimetr olan kəmərin çəkilişi əsasən 1997-1998-ci illər ərzində aparılmışdır.

Xəttin borularının doldurulmasına 1998-ci ilin dekabrında başlanmışdır. 1999-cu il aprelin 17-də isə kəmərin rəsmi açılış mərasimi keçirilmişdir.

Qərb İxrac Boru Kəməri vasitəsilə nəql olunan xam neft Supsa terminalında saxlanılır. Azərbaycan neftinin dünya bazarına ixracında mühüm əhəmiyyət kəsb edən infrastrukturların sırasında bu terminalın özünəməxsus yeri var.

Supsa terminalı Qara dənizin Gürcüstan sahilində, Lançxuti rayonunda yerləşir. QİBK-nin daşdığı xam neft bu terminaldakı çənlərə yığılır və lazım gəldikdə dənizdəki yükləmə qurğuları ilə tankerlərə vurulur. Daha sonra neft tankerlər vasitəsilə Bosfor boğazından keçərək dünya bazarlarına çatdırılır.

Xam neft kommersiya uçuşu qovşağından keçərək hər birinin tutumu təxminən 40 min ton olan saxlama çənlərinə ötürülür. Supsa terminalında həmçinin xam neftin qəbulu və ixracı obyektlərini idarə etmək üçün mərkəzi

dispetçer otağı yerləşir. Saxlama çənlərinin sayı dördüddür. Onların ümumi tutumu 1 milyon bareldir. Kəmərin gəmiyükləmə qabiliyyəti 600 min bareldən 1 milyon barel qədərdir.

QİBK-nin yerüstü obyektlərinə 3-ü Azərbaycanda, 3-ü Gürcüstanda olmaqla 6 nasos stansiyası, 2 təzyiqağaltma stansiyası, 1 ərsinburaxma stansiyası da daxildir.

Bakı-Supsa kəməri sözügedən terminala çatanaq Azərbaycan və Gürcüstanın bir çox bölgələrindən, dağlarından, dərələrindən, çaylarından keçir. Boru xətti dağlarda həttə 1190 metr yüksəkliyə qalxır. Kəmərin ümumi uzunluğunun 456 kilometrədən çoxu Azərbaycanın, 372 kilometrədən çoxu Gürcüstanın payına düşür.

Terminal 100 faiz milliləşdirilib və Gürcüstan iqtisadiyyatının ayrılmaz bir elementi kimi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Cari və əsaslı təmir işlərinə ayrılan vaxtı nəzərə almasaq, QİBK 20 ildir fəaliyyət göstərir.

### Hazırda AÇG layihəsində

- Böyük Britaniyanın BP
- (o həm də operatorudur, 30,37 faiz)
- Azərbaycanın SOCAR (25 faiz)
- ABŞ-ın "Şevron" (9,57 faiz)
- Yaponiyanın "İnpeks" (9,31 faiz)
- Norveçin "Ekvinor" (7,27 faiz)
- ABŞ-ın "EksonMobil" (6,79 faiz)
- Türkiyənin TPAO (5,73 faiz)
- Yaponiyanın "İtoçu" (3,65 faiz)
- Hindistanın OVL - ONGC Vides Limited
- (2,31 faiz) şirkətləri tərəfdaşdır edirlər.



## Ceyhandan dünya bazarlarına...



Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri regionun enerji ixracının başlıca arteriyası sayılır. Bu kəməri qapalı Xəzər hövzəsi və dünya bazarlarına asan çıxışı olan Aralıq dənizi arasında ilk birbaşa əlaqədir.

BTC Səngəçal terminalından başlayaraq Türkiyədə Aralıq dənizinin sahilində 1768 kilometrlik yol keçir. Kəmərin apardığı

yükün çatdığı son ünvan Ceyhan dəniz terminalıdır. Türkiyə dövləti və xalqı Ceyhan terminalına ulu öndər Heydər Əliyevin adını verir.

Əslində kəmərin marşrutu İsgəndərın körfezində bitir. Terminal da elə buradadır. Bu, geniş, innovativ texnologiyalarla təchiz edilmiş müasir obyektidir. Ona görə də Xəzər neftinin dünya bazarına çıxarılmasından əvvəlki son məntəqə kimi böyük əhəmiyyətə malikdir. Sutkada 1,2 milyon barel neft daşımaq gücündə olan belə nəhəng kəmərin fəaliyyətində bu terminalın rolunu şərh etməyə ehtiyac yoxdur.

Ceyhan terminalında hər birinin tutumu 1 milyon barel olan 7 böyük saxlama çəni var. Neftin tankerlərə yükləndiyi yanalma körpüsünün uzunluğu 2 kilometrdir. Burada eyni vaxtda iki tankere neft doldurulması mümkündür. Tankerlərə yüklənən neftin miqdarı

600 min bareldən 2 milyon barel qədərdir. Yanalma körpüsünün qurtaracağı suyun dərinliyinin 33 metr olması imkan verir ki, buraya ən iri tonnajlı tankerlər yaxınlaşsın. Belə tankerlərin uzunluğu adətən 250 metrədən çox olur və onlar 2 milyon barel neft daşımaq gücündədirlər.

Ceyhan terminalının ən müasir standartlara cavab verdiyini təsdiqləyən faktlardan biri də odur ki, burada "sürətli giriş-çixış" əməliyyatları təmin olunub. Yeni gəmilərin qısa müddətdə neftlə doldurulması mümkündür. Belə ki, körpüdə tankerləri yüksək tempə yükləmək - onlara saatda 9600 kubmetr yanacaq vurmaq mümkündür. Nəticədə tankerlər nəzərdə tutulan vaxtdan tez yola salınır.

Terminalda bir sıra texnoloji yeniliklər də tətbiq edilir. Bunlardan biri UÜB sistemidir ki, gəmilərin çəninə karbohidrogen qazlarının ətraf mühitə yayılma-

dan təmizlənməsi imkan verir. Ceyhan terminalında eləcə də dənizlərin gəmilərdən çirklənməsinin qarşısını almasına dair beynəlxalq MARPOL konvensiyasının normativlərinə ciddi riayət edilir. Bu o deməkdir ki, obyekt gəmilərdən atılan tullantıların təmizlənməsinə dair beynəlxalq standartlara cavab verir.

Nəhayət, Ceyhan terminalı BTC kəmərinin Türkiyədən keçən 1078 kilometrlik hissəsinin "sinir mərkəzi"dir. Belə ki, kəmərin bu hissəsinin bütün əməliyyatları terminaldan idarə edilir. Xatırladaq ki, Ceyhan terminalının operatoru BTC tərəfdaşlarının arasında fəaliyyət göstərən BİL (BOTAŞ International Limited) şirkətidir. Buradan dünya bazarına "British Hawthorne" adlı ilk tanker 2006-cı il iyulun 4-də yola salınıb. Həmin vaxtdan indiyədək terminalda yüklənən tankerlərin sayı 4000-i öttüb.

**"Azərbaycan"**





# DÜNYA



## AI Şərqi Avropada ikili standartlar tətbiq edir

Avropa İttifaqının (AI) hazırkı sədri, Rumıniyanın Baş naziri Veronika Deçile AI ölkələrinin Şərqi Avropa ölkələrində vəziyyətə münasibətdən narazılığını bildirmişdir. Bu barədə "Anadolu" agentliyi xəbər verir.



"Biz Fransada "sarı jilet" in etirazlarının nəyə gətirib çıxardığını gördük. Heç kim Avropa Parlamentinə gəlib Fransaya qarşı qərar qəbul olunmasını tələb etmədi. Bu, ikili standartların təzahürüdür" deyir Deçile vurğulamışdır. AI-nin sədri "Politico" qəzetinə müsahibəsində Rumıniya, Polşa və Bolqarıstanın münasibətdən narazılığını ifadə etmişdir. Deçile demişdir ki, AI liderləri onun ölkəsində korrupsiya faktlarına və hökumət əleyhinə etirazlara qərəzli yanaşırlar. O qeyd etmişdir ki, Avropanın həmin liderləri Fransada "sarı jilet" in etirazlarına heç bir reaksiya verməmişlər.

## ABŞ Senati Suriyanın müttəfiqlərinə qarşı sanksiyaları dəstəklədi

ABŞ Konqresinin Senatında Suriya və onun müttəfiqlərinə qarşı sanksiyaları nəzərdə tutan qanun layihəsi qəbul olunmuşdur.



"Amerikanın Yaxın Şərqdə təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi" adlı sənədi respublikaçı senator Mitç Makkonnell təklif etmişdir. Qanun layihəsini 100 senatordan 77-si dəstəkləmişdir. Bundan sonra sənədi Konqresin Nümayəndələr Palatası qəbul etmişdir. Lakin onun liderləri bu təşəbbüsü dəstəkləməyəcəklərini bildirmişlər. Sənəd Suriyaya, habelə onun müttəfiqlərinə, xüsusilə Rusiya və İrana qarşı sanksiyalar tətbiq etməyi nəzərdə tutur.

Bundan əvvəl ABŞ Suriyanın şimal-şərqində YPG/PKK terrorçu qruplaşmasının nəzarət etdiyi ərazilərə zirehli texnika və generatorlar daşıyan 150-yə yaxın yük maşını göndərmişdir. Güman olunur ki, generatorlardan regionda enerji təchizatı və ABŞ-in yeni hərbi bazalar tikməsi üçün istifadə ediləcək.

Fransa parlamentinin aşağı palatası - Milli Assambleya nümayişlərinin aqressiv iştirakçıları ilə mübarizə haqqında qanun layihəsini birinci oxunuşda qəbul etmişdir. Parlamentarların 387-si sənədi dəstəkləmiş, 92-si əleyhinə çıxmış, 74-ü bitərəf qalmışdır.

Qanun layihəsi nəzərdə keçirilərkən hakim "Respublika, irəli!" partiyasında partalanma müşahidə olunmuşdur: partiyani təmsil edən 50 deputat səsvərmədə iştirak etməkdən boyun qaçırmışdır. Gələcək ayın 12-də qanun layihəsi parlamentin yuxarı palatasında - Senatda səsə qoyulacaqdır.

Qanun layihəsinin əleyhdarları vətəndaş hüquqlarının, xüsusilə sərbəst toplaşmaq hüququnu pozduğuna görə sənədi tənqid edirlər. Hakim partiyani təmsil edən deputat Martin Vonner bildirmişdir ki, "bu mətn dəyərlərimizə qətiyyətlə uyğun gəlmir". Səsvərmədə iştirak etməmiş parlamentar əlavə etmişdir ki, "bu qanun layihəsi, xüsusilə 2-ci maddə ikinci oxunuşdakı dəyişdirilməyə, əleyhinə səs verənlərin arasında olacaqdır".

Müzakirələr zamanı daha çox mübahisə doğurmuş 2-ci maddə yüksək vəzifəli məmurlara, o cümlədən region və departamentlərin başlarına məhkəmənin icazəsi olmadan özlərini xuliqan kimi apararaq şəxslərin mitinqlərdə iştirakını qadağan etmək səlahiyyəti verir. Memurun qərarına məhəl qoymayıb kütləvi aksiyaya qoşulan şəxsi 7500 avro məbləğində cərimə, yaxud altı aylıq həbs cəzası gözləyir. Özü də məmura təkcə məsuliyyət daşdığı ərazidə yox, ölkənin hər yerində bir ayadək hər hansı aksiyada iştirakı qadağan etmək hüququ verilir.



## Fransa parlamenti demokratiyanı saf-çürük edir

Nümayişçilərin hüquqları məhdudlaşdırılır

Qabaqlayıcı tədbir kimi prefekt "ictimai qayda-qanunna ciddi təhlükə yaradan" ayrı-ayrı vətəndaşların aksiyaları qoşulmasını qarşısını almaq məqsədi ilə onları prefekturaya çağırmaq hüququ əldə edir. İltişaşlarda ittiham olunan şəxslər qərardan məhkəməyə şikayət etmək hüququ olsa da, qərar dərhal qüvvəyə minir.

Qanun layihəsində başqa bir mübahisəli məqam nümayişçilərin hər hansı maskalanma formasından istifadə etməsinə qadağan qoymağdır. Üzünü maska və ya şərflə örtən nümayişçini 15 min avro məbləğində cərimə, yaxud birlik həbs cəzası gözləyir. Qanun layihəsində, həmçinin nümayişçilərin keçiriləyən rayonlarda silah kimi istifadə edilən əşyaların (çəpik və s.) olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün axtarış keçirilməsi qaydaları dəqiqləşdirilir.

Başqa bir maddə özge əmlakına ziyan vurmağda rəsmən ittiham olunan şəxslərin maddi məsuliyyət daşmasını nəzərdə tutur. Əvvəllər ziyanı sığorta şirkətləri kompensasiya edirdisə və ya şərtlə dövlət büdcəsindən ayırdırsa, indi hakimiyyət ziyanı kompensasiya etmək məsuliyyətini nümayişçilərin üzərinə qoymaq istəyir.

Müşahidəçilərin fikrincə, yeni qanun layihəsinin meydana çıxması "sarı jilet" hərəkatının ötən ilin noyabr ayından bəri davam edən,

polislə toqquşmalar və vandalizm aktları ilə müşayiət olunan etiraz aksiyaları ilə əlaqədardır. Nümayişçilər əvvəlcə hökumətin avtomobil yatacağını qiymətli artırmaq planına qarşı çıxır, həmçinin minimum əmək haqqının artırılmasını tələb edirdilər. Hakimiyyət yavaşca qiyətinə altı ay sabit saxlamaq qərarına gəlmişdir və bir sıra digər güzəştlər gətirdikdən sonra mitinqçilər bütövlükdə hökumətin və Prezident Emmanuel Makronun islahatlarına etiraz etməyə başladılar. İndi iqtidar nümayişçilərin hərəkatlarına cərimə və həbslə cavab verməklə etiraz dalğasının sönümünə ümid edir.

Məlum olduğu kimi, fevralın 2-də ABŞ ortamanzilli və yaxınmanzilli raketlər haqqında müqavilədən (OYRM) çıxmaq üçün altı aylıq prosedura başladığını rəsmən bəyan etmişdir. Vaşinqton bildirmişdir ki, ikitərəfli müqavilənin digər iştirakçısı - Rusiya altı ay ərzində yenidən OYRM-ə tamamilə riayət etməyə başlamasa, müqavilə qüvvədən düşəcək.

## Sürətlə silahlanmanın "qapı" sı açılır

Məlum olduğu kimi, fevralın 2-də ABŞ ortamanzilli və yaxınmanzilli raketlər haqqında müqavilədən (OYRM) çıxmaq üçün altı aylıq prosedura başladığını rəsmən bəyan etmişdir. Vaşinqton bildirmişdir ki, ikitərəfli müqavilənin digər iştirakçısı - Rusiya altı ay ərzində yenidən OYRM-ə tamamilə riayət etməyə başlamasa, müqavilə qüvvədən düşəcək.

Elə həmin gün Rusiya da oxşar qərar qəbul edərkən müqavilədə iştirakını dayandırmışdır. Bununla yanaşı, Prezident Vladimir Putin qeyd etmişdir ki, Rusiya bahalı sürətlə silahlanmaya cəlb olunmaq niyyətində deyil.

Beləliklə, beynəlxalq münasibətlər sisteminə gərginlik yeni mərhələyə qədəm qoyur. Vaxtilə "soyq müharibəsi" dövründə bəşəriyyətin ən böyük istəyi üçüncü dünya müharibəsinin - nüvə müharibəsinin qarşısını almaq idi. Qərblə Şərq arasında ideoloji qarşıdurma bütün gücü ilə davam etsə də, superdövlətlərin məsuliyyətli davranışı sayəsində dünyanın nüvə fəlakəti ilə üzleşməsi ehtimalı ehtimal olaraq qalır. Silahlara nəzarət, nüvə silahının yayılmaması, tərk-silah, global sabitliyin qorunub saxlanması naminə beynəlxalq əməkdaşlıq davam edir, nüvə döyüşünə basmaq heç kimin ağına gəlmirdi. Doğrudur, 1962-ci ildə dünya nüvə müharibəsinin bir addımında idi. O vaxt ABŞ-in Türkiyədə nüvə silahı yerləşdirməsi və buna cavab olaraq keçmiş SSRİ-nin Kubada oxşar addım atması bəşəriyyəti əməli-bağlı qorxuaya salmışdı. Amma ağıllı siyasətçilər tapıldı, nüvə müharibəsinin qarşısını almaq mümkün oldu.

Sonrakı mərhələdə nüvə müharibəsi riskini heç endirmək üçün davamlı səylər göstərildi. 1987-ci ildə OYRM-in imzalanması bu istiqamətdə atılmış mühüm addım idi. Beynəlxalq ictimaiyyət əmin oldu ki, yeni dünya müharibəsi ehtimalı çox-çox uzaqdadır.

Lakin heç demə, bəşər övladını gələcəkdə daha dəhşətli potensial təhlükə gözləyir. Uzun illər boyu hazırlanmış işe salınmış beynəlxalq təhlükəsizlik arxitekturası indi kərpik-kərpik sökülür. Arxitekturanın ilk kərpik 2002-ci ildə qopdu: Vaşinqton 1972-ci ildə ABŞ-la keçmiş SSRİ arasında bağlanmış raket əleyhinə müdafiə sistemlərinin məhdudlaşdırılması haqqında müqavilədən çıxdı. Buna səbəb kimi raket əleyhinə müdafiə haqqında sazişin Birləşmiş Ştatların maraqlarını daha təmin etmədiyi göstərildi. Hədəslərin gedişindən belə bir qənaət hasil olur ki, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün sabitləşdirici amil rolunu oynayan OYRM-i də oxşar tale gözləyir. Artıq ABŞ və Rusiya qərarlarını vermişdir. Özü də hər iki dövlət müqavilənin qüvvədə qalmasına tərəfdar çıxır. Vaşinqton OYRM-i xilas etmək üçün Moskvanın qarşısında bir şərt qoyur: Rusiya müqavilənin təsiri altına düşən 9M729 raketlərini, eləcə də bu raketlərin buraxılış qurğusunu və daşınma konteynerini məhv etməlidir, eksi təqdirdə, OYRM altı aydan sonra tarixə qovuşacaq.

Öz növbəsində Moskva OYRM-i pozan hərəkətləri etmədiyini, 9M729 raketlərinin müqavilənin müddəalarına zidd olmadığını davamlı olaraq bəyan edir. Rusiya rəhbərliyi sözügedən sazişi pozan tərəfin məhz ABŞ olduğunu iddia edir. Moskva buna misal kimi Vaşinqtonun raket əleyhinə müdafiə sistemi elementləri hazırlayıb ayrı-ayrı Avropa ölkələrində yerləşdirmək planını göstərir.

İddialar necə olursa olsun, bəşəriyyətin yeni ağır sınaqla qarşı-qarşıya qalacağı labüddür. Beynəlxalq təhlükəsizlik arxitekturasının mühüm elementi olan strateji hücum silahlarının məhdudlaşdırılması haqqında müqavilənin (SHS-3) taleyi də müəmmalı olaraq qalır. Qüvvəsi iki ildən sonra bitəcək müqavilənin yenilənəcəyinə ümid azdır. ABŞ Prezidenti Donald Tramp ötən il bildirmişdir ki, Birləşmiş Ştatlar nüvə cəbbəxanasını gücləndirmək niyyətindədir. OYRM-in ləğvi ilə beynəlxalq miqyasda silahlara nəzarət sistemini sarsıdıcı zərbə vurulacaqdır. Yaranmış vəziyyət ilk növbədə Avropanı qayğılandırır. Avropalılar

## Böyük güclər odla oynamağa qərar verdilər



qında sazişin Birləşmiş Ştatların maraqlarını daha təmin etmədiyi göstərildi.

Hədəslərin gedişindən belə bir qənaət hasil olur ki, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün sabitləşdirici amil rolunu oynayan OYRM-i də oxşar tale gözləyir. Artıq ABŞ və Rusiya qərarlarını vermişdir. Özü də hər iki dövlət müqavilənin qüvvədə qalmasına tərəfdar çıxır. Vaşinqton OYRM-i xilas etmək üçün Moskvanın qarşısında bir şərt qoyur: Rusiya müqavilənin təsiri altına düşən 9M729 raketlərini, eləcə də bu raketlərin buraxılış qurğusunu və daşınma konteynerini məhv etməlidir, eksi təqdirdə, OYRM altı aydan sonra tarixə qovuşacaq.

Öz növbəsində Moskva OYRM-i pozan hərəkətləri etmədiyini, 9M729 raketlərinin müqavilənin müddəalarına zidd olmadığını davamlı olaraq bəyan edir. Rusiya rəhbərliyi sözügedən sazişi pozan tərəfin məhz ABŞ olduğunu iddia edir. Moskva buna misal kimi Vaşinqtonun raket əleyhinə müdafiə sistemi elementləri hazırlayıb ayrı-ayrı Avropa ölkələrində yerləşdirmək planını göstərir.

İddialar necə olursa olsun, bəşəriyyətin yeni ağır sınaqla qarşı-qarşıya qalacağı labüddür. Beynəlxalq təhlükəsizlik arxitekturasının mühüm elementi olan strateji hücum silahlarının məhdudlaşdırılması haqqında müqavilənin (SHS-3) taleyi də müəmmalı olaraq qalır. Qüvvəsi iki ildən sonra bitəcək müqavilənin yenilənəcəyinə ümid azdır. ABŞ Prezidenti Donald Tramp ötən il bildirmişdir ki, Birləşmiş Ştatlar nüvə cəbbəxanasını gücləndirmək niyyətindədir. OYRM-in ləğvi ilə beynəlxalq miqyasda silahlara nəzarət sistemini sarsıdıcı zərbə vurulacaqdır. Yaranmış vəziyyət ilk növbədə Avropanı qayğılandırır. Avropalılar

fərqindədirlər ki, nüvə silahı ilə sürətlə silahlanmanın yenedən başlaması nəticəsində qitə potensial döyüş meydanına çevriləcək.

Narahatlıq keçirən təkcə Avropa deyil. OYRM-in tarixə qovuşması Yaponiyanı da əndişləndirir. Tokio hesab edir ki, müqavilənin qüvvədən düşməsi ABŞ-in Asiya-Sakit okean rayonunda yeni raketlər yerləşdirməsinə gətirib çıxarar və ərazisində Birləşmiş Ştatların hərbi bazaları olan Yaponiyanı Vaşinqtonla Pekin arasında qarşıdurmanın mərkəzinə qoyar. Üstəlik, ABŞ-in Yaponiyada yerləşdirəcəyi raketlər təkcə Çini yox, həm də Rusiyanın Uzaq Şərqini və qismən Sibiri hədəfə alır. Bu isə Yaponiya-Rusiya münasibətlərinə öldürücü zərbə vurur.

Başqa sözlə, dünyanın həтта yaxın gələcəyi sual altındadır. ABŞ və Rusiyanın, eləcə də Çin kimi yeni hərbi dövlətin iştirakı ilə nəzarət olunmayan sürətlə silahlanmanın başlaması fonunda gələcək daha qaranlıq görünür.

OYRM bu yay ömrünü başa vuracaq. Müqavilənin həyatda qalması istiqamətində ələ bir şey göstərilir, çünki böyük güclər mövqelərini dəyişdirmək niyyətində deyillər. Rusiya ABŞ-la OYRM-a dair bundan sonra danışıqlar aparmayı planlaşdırır. Öz növbəsində ABŞ, Çin, KXDR və İran kimi balistik raketlərə malik ölkələrə cəlb etməklə yeni müqaviləyə nail olmağı arzulayır. Amma çətin ki, bu arzu çin olmur. Elə bir təsəvvür yaranır ki, planeti xilas etməyə qadir olan məsuliyyətli siyasətçilərin nəsi artıq kəsilib. Beləliklə, cəmi altı aydan sonra bəşəriyyət yeni, get-gedə gərginləşən dünyada yaşamaq məcburiyyətində qalacaq.

Allahverdi MEHDİYEV, "Azərbaycan"

## Xərçəng rəhm etmir

2018-ci ildə 9,6 milyon onkoloji xəstə vəfat edib

Ötən il dünyada xərçəng xəstəliklərinə 18,1 milyon yoluxma halı qeydə alınmışdır. 9,6 milyon nəfər xərçəngdən dünyasını dəyişmişdir. Bu barədə Dünya Səhiyyə Təşkilatı (DST) məlumat vermişdir.

DST-nin hesabatında deyilir ki, ölüm hallarının təxminən 70 faizi aşağı və orta səviyyəli gəliri olan ölkələrin payına düşür.

Xərçəngdən ölüm hallarının təxminən üçdəbiri piylənmə, meyvə və tərəvəzin az istehlakı, fiziki aktivliyin çatışmazlığı, siqarete və spirtli içkilərə aludəçiliklə əlaqədardır. Ən başlıca risk amili siqaretdir və alkoqoldan istifadədir. Xərçəng xəstəliyindən ölüm hallarının 22 faizi siqaretlə bağlıdır.

Avropa qitəsində qadınlar arasında ən çox yayılmış onkoloji xəstəlik uşaqlıq boynu xərçəngidir: təkcə 2018-ci ildə



xəstəliyin bu növünün 69 min yeni halı aşkarlanmış, təxminən 30 min qadın bundan vəfat etmişdir. Xərçəngin bu növünün qarşısını xüsusi peyvənd vasitəsilə almaq mümkündür. Ötən il təxminən 1,76 milyon nəfər ağciyər xərçəngindən, 862 min nəfər bağırsağ xərçəngindən, 783 min nəfər mədə xərçəngindən, 782 min nəfər qaraciyər xərçəngindən və 627 min nəfər süd vəzi xərçəngindən dünyasını dəyişmişdir.

Xəstəliyin ən çox yayılmış növləri ağciyər xərçəngi (2,09 milyon), süd vəzi xərçəngi (2,09 milyon), bağırsağ xərçəngi (1,80 milyon), prostat xərçəngi (1,28 milyon), dəri xərçəngi (1,04 milyon) və mədə xərçəngidir (1,03 milyon).

Eyni zamanda vurğulanır ki, erkən diaqnozlaşdırma xərçənglə mübarizədə əsas üsuldur.

DST-nin hesabatında o da qeyd olunur ki, hər il uşaqlarda orta hesabla 300 min onkoloji xəstəlik aşkarlanır. İnkişaf etmiş ölkələrdə uşaqların 80 faizi xərçəngə qalib gəlir. Aşağı və orta səviyyəli gəlirə malik ölkələrdə isə bu göstərici cəmi 20 faizdir.

Dünya Onkoloji Tədqiqatlar Fondunun verdiyi məlumata görə, yüksək gəlirli ölkələrdə xərçəngə yoluxma hallarının sayı aşağı və orta gəlirli ölkələrlə müqayisədə daha çoxdur. Belə ki, Avropa ölkələri, ABŞ, Avstraliya və Yeni Zelandiya əhalinin sıklığı ilə nisbətə xərçəng xəstələrinin sayına görə ilk yerlərdə qərarlaşmışdır. Bu göstəriciyə görə, Avropa ölkələri liderdir: Fransada hər 100 min adamdan 341,1-1, Danimarkada 340,4-ü, Böyük Britaniyada 319,2-si, Almaniya isə 313,1-i xərçəng xəstəsidir. Türkiyədə hər 100 min nəfərdən 144-ü xərçəng xəstəliyinə yoluxur.



## İsveçdə 7,2 milyon dollarlıq kral əşyaları tapıldı

İsveçli polisler zibil qutularının birində ötən ilin iyul ayında oğurlanmış kral qəlyanalarını - iki tacı və əsası aşkar etmişlər. Bu barədə "Interfaks" agentliyi xəbər verir.

XVII əsrdə İsveç kralı Karla və kraliça Kristinaya məxsus qəlyanaların dəyəri 65 milyon krondur (təxminən 7,2 milyon dollar).

Ötən il iyulun 31-də iki oğru dindarların gözünün qarşısında Srenqnes kilsəsindən qiymətli əşyaları aparmışdı. Şübhəli şəxslər hadisə yerindən qağıqda uzaqlaşmışlar.

2018-ci ilin sentyabrında qarətdə şübhəli bilinənlərdən biri saxlanmışdır. Lakin oğurlanmış əşyaların yeri barədə indiyədək polisə məlumat yox idi.

## Kot-d'İvuarın eks-prezidenti azadlığa buraxıldı

Kot-d'İvuarın sabiq prezidenti Loran Qbaqbo azadlığa buraxılmışdır. Bu barədə Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin (BCM) mətbuat xidməti məlumat vermişdir.

Qeyd olunur ki, Qbaqbo müəyyən şərtlərlə Belçika həbsxanasından çıxmışdır. O, 16 dekabr 2010-cu ildən 12 aprel 2011-ci ilədək insanlığa qarşı cinayətlər törətməkdə ittiham olunur.



Ölkədə üç min nəfərə yaxın adamın həyatına son qoymuş münafiqə 2010-cu

ilin axırlarında prezident seçkilərini ikinci turunun nəticələri ilə əlaqədar ya-

ranmış qeyri-müəyyən vəziyyət fonunda başlamışdır. O vaxt Mərkəzi Seçki Komissiyası sabiq baş nazir Allassan Uattaranı Prezident elan etmiş, lakin Konstitusiya Şurası fəaliyyətdə olan prezident Qbaqbonun qələbə qazandığını iddia etmişdir. Onların hər ikisi prezident kimi and içmişdir. Amma dünya birliyi Uattaranı dövlət başçısı kimi tanımayıb və ona Qbaqbonu dəvət etməklə hakimiyyətə gəlməkdə kömək etmişdir.



Tofiq Tağızadə - 100

# Ekran sənətinin sərrafı

Onun filmləri insan taleləri haqqındadır. Dövrü, qarışdıqları hadisələr fərqli olsa da, onların heç biri tamaşaçıya yad, uzaq görünmür. Çünki rejissor öz kino qəhrəmanlarını bütün hissi, həyəcanı, dərdi, sevinci, dürtütlüyü, yanlışlıqları ilə real şəkildə təsvir etməyə nail olub. Sənətkar bəzən tarixdə mühüm rol oynayan, bəzən isə heç əhəmiyyət vermədiyimiz həyat hadisələrinin dərin qatlarında necə böyük mətləblər olduğuna tamaşaçını inandırır. Ona görə Tofiq Tağızadənin ekran ömrü verdiyi filmlər bu qədər baxımlı və seviləndir.



“Sənətdə söz deyib nöqtə qoymaq qeyri-mümkündür”

T. Tağızadə uzun illər respublikamızda kino işinin təşkilində, milli kadrların hazırlanmasında böyük işlər gördü. Bir müddət “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının nəzdində fəaliyyət göstərən kinoaktyor teatr studiyasının bədi rəhbəri oldu. O, həm də Kinematografçılar İttifaqında katib vəzifəsində çalışdı. Dəfələrlə keçmiş İttifaqın Ali Sovetinə Azərbaycanın deputat seçildi.

təmin etmək, eyni zamanda, cəbhədəki əzizlərdən bir məktub ümidi ilə yol gözləmək, gələn qara xəbərləri iztirablarına dözərək işdən ikiliyi yapışmaq da misilsiz hünər, böyük rəşadətdir. Mühəribən amansız qanunları arxa cəbhədə Səidə, Məzahir kimi gəncləri də sinəyə

Həyatın sınaqlarında...

O, 1919-cu ilin 7 fevralında ziyalı ailəsində dünyaya gəldi. Orta məktəp illərindən incəsənətə maraq göstərdi. Kinonu uşaqlıqdan çox sevirdi. Güclü musiqi duyumu və zövqü var idi. Beş il oxuduğu musiqi məktəbində

keçmiş, ağır-acıların çəkmişdi. Milyonlarla insanın həyatına son qoyan, şəhərləri, kəndləri xarabalığa çevirən bu dəhşətli belanı təsvir edən film çəkmək fikri onu rahat buraxmırdı. Çox gözəlmali olmadı. 1958-ci ildə Həsən Seyidbəyli və İmran Qasımovun ssenarisi əsasında



musiqi sənətini öyrəndi. Ancaq orta məktəbi bitirdikdən sonra başqa bir sahəyə üz tutdu. Energetika Texnikumuna daxil oldu.

1938-ci ildə isə sənədini Azərbaycan Sənaye İnstitutunun energetika fakültəsinə verdi. Amma bu institutda təhsilini başa çatdırma bilmədi. Mühəribə Tofiq Tağızadənin də həyatını məcrasından çıxardı. Üçüncü kursda təhsilini yarımçıq qoyaraq cəbhəyə yollandı. 1941-ci ildə Rostov yaxınlığında gedən döyüşlərdən birində ağır yaralandı. Döyüş yolu bununla bitmədi, o dəhşətli günlərin xatirələri yaddaşından heç zaman silinmədi...

Geriləndikdən sonra Sənaye İnstitutunda təhsilini davam etdirmədi. Qəlbində kök salmış arzularının ardınca Moskvağa yollandı. 1946-cı ildə Moskva Ümumittifaq Dövlət Kinematografiya İnstitutunun kinorejissorluq fakültəsinə daxil oldu. Arzusunda olduğu bir aləmə düşdü. Bu ali təhsil ocağında məşhur kino xadimlərindən və pedaqoqlardan dərslər aldı. Özü kimi istedadlı gənclərlə birlikdə çalışdı. Sonralar onların hər biri kinorejissor kimi tanındı, şöhrət qazandı.

Tələblik illəri çox maraqlı, unudulmaz günlərlə yaddaşına köçdü. 1953-cü ildə təhsilini uğurla başa vuran bu istedadlı gənci işləmək üçün “Mosfilm” kinostudiyasına göndərdilər. Bir müddət Moskva-da çalışdı. Ancaq Tofiq Tağızadə vətəninə yaşamaq, işləmək arzusundaydı. Bu istək onu 1954-cü ildə Bakıya getirdi. Cəfər Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” Kinostudiyasında fəaliyyətə başladı.

Kinoya sevgisi qəlbində erkən boy verəndə, rejissor kimi işə otuz beş yaşında başladı. O zamanadək həyatın çox dolanbaclarından, ağır sınaqlardan keçmişdi. İlk filmi - “Görüş” kinostudiyasının 1955-ci ildə çəkdi. Azərbaycan və Özbəkistan pambıqçılarının dostluğundan bəhs edən bu film kinonun tariximizdə iki ölkənin aktyorlarının ilk müştərik ekran işi kimi dəyərləndirildi. Tofiq Tağızadə quruluşçu rejissor kimi öz işinin öhdəsindən layiqincə gəldi. Bu ekran əsəri rejissorla uğurlu bir yolun qapısını açdı. Tofiq Tağızadə mühəribən odundan, alovundan

ekranlaşdırdığı “Uzaq sahillərdə” mühəribənin getirdiyi fəlakətləri gözəl ölümdə canlandırır. Azərbaycanın igid oğlu, şücaətli dillərdə doğulmuş, əfsanələşən partizan Mixaylon - Mehdi Hüseynzadəni gənci tamaşaçı kütləsinə yaxından tanıdır. “Uzaq sahillərdə” həm rejissorla, həm ssenari müəlliflərinə, həm də aktyorlara böyük şöhrət gətirdi. Film 1959-cu ildə Kiyevdə keçirilən Ümumittifaq Kinofestivalında diplomla layiq görüldü. Görkəmli bəstəkar Qara Qarayev isə film musiqisinə görə kinofestivalın ikinci mükafatı verdi.

Bundan sonra Tofiq Tağızadə “Əsl dost”, “Mateo Falkone”, “Mən rəqs edəcəyəm”, “Arşın mal alan”, “Mən ki gözəl deyildim”, “Yeddi oğul istəram”, “Qızıl qaz”, “Dədə Qorqud”, “Babamın babasının babası”, “Bağ mövsümü”, “Evin kişisi”, “O dünyadan salam” və başqa filmlərə quruluş verdi. Bu ekran əsərlərinin hər biri öz süjeti, rejissorun mövzulara özünəməxsus yanaşma tərzini fərqlənir.

Moskvada Ümumittifaq Dövlət Kinematografiya İnstitutunda yüksək təhsil alan, rus kino məktəbinin ənənələrini mükəmməl şəkildə öyrənən rejissor bütün bunlarla yanaşı, vətəninə, xalqına çox sevirdi. Onun milli duyğuları ekran əsərlərində də təsəvvürün tapırdı. Tofiq Tağızadə öz filmlərində Azərbaycanın tarixini, mədəniyyətini, məişətini, adət-ənənələrini böyük ustalıqla əks etdirirdi.

O, kinonu sevirdi...

1965-ci ildə Üzeyir Hacıbəylinin eyniadlı musiqili komediyası əsasında rəngli “Arşın mal alan” tammətrajlı bədi filmi çəkildi. Üzeyir bəyin möhtəşəm əsəri bu dəfə rejissor Tofiq Tağızadə quruluşunda maraqlı ekran həllini tapdı.

Rejissor 1968-ci ildə yenidən mühəribə mövzusunda döndü. Bu dəfə o, arxa cəbhədə insanları üzəlişdiyi çətinlikləri ekranlara getirdi. “Mən ki gözəl deyildim” adlı filmi tamaşaçıları inandırır ki, arxa cəbhədə özü, yaxınları aclıq çəksə də, gecə-gündüz çalışmış düşmənlə vuruşanları ərzaqla, geyimlə

çəkir. Ancaq ən ağır məqamlarda da insan yaşamağa can atır.

Tofiq Tağızadə 1930-cu illərin amansız repressiyasının şahidi olmuşdu. Millət sevgisinin, milli düşüncənin bəzən faciələrlə nəticələndiyini görmüşdü. Buna baxmayaraq, ayrı-ayrı filmlərində milli kökümüzlə bağlılığı əks etdirirdi. Onun 1970-ci ildə çəkdiyi “Yeddi oğul istəram” filmi də ziddiyyətli məqamları ilə diqqəti cəlb edir. Rejissor Geray bəyin, komsomol münaqişələrini fonunda insanların üz-üzə qoyan, doğmaları bir-birinə nəinki yad, hətta düşmən edən ictimai bələlərin səbəblərini axtarırdı. Tofiq Tağızadə sənətkarlığı və milli duyğuları Geray bəyə münasibətində xüsusi nəzərə çarpır. O, sovet hökumətinin düşmən elan etdiyi bəyi yeddi komsomolçunun heç birinin əli ilə öldürmür. Geray bəy öz qətlinə özü hökm verir və son anlarındakı duruşu, baxışları və gülüşü ilə tamaşaçıya qalib insan təəssüratı yaradır.

Kinoşünaslar Tofiq Tağızadənin yaradıcılığını həm də “Kitabi-Dədə Qorqud” داستانının motivlərini kinoya gətirən ilk kinorejissor kimi yüksək dəyərləndirir, onun 1975-ci ildə çəkdiyi “Dədə Qorqud” filmi Azərbaycan kino sənətinin dönüş nöqtəsi sayılır.

Rejissorun 1985-ci ildə ekranlaşdırdığı “Bağ mövsümü” filmi adı, gündəlik həyatımızda baş verən, bəzən o qədər də diqqətimizi cəlb etməyən hadisələrin içərisindəki böyük mətləbləri diqqətə çatdırır, əsl dəyərin var-dövlət, pul olmadığını göstərir. Filmdə sadə bir ailənin təmsilində yüksək əxlaqi keyfiyyətlər, hallıqlı, dürtüslük təbliğ olunur.

1991-ci ildə böyük Mirzə Cəlil “Ölümlər” tragikomediya əsasında çəkilən “O dünyadan salam” filmi rejissor Tofiq Tağızadə yozumunda olduqca maraqlıdır.

Tofiq Tağızadə kinorejissor olmaqla yanaşı, bir çox filmlərdə rol aldı, “Qızıl qaz”, “Qəribə adam”, “Bəxt üzünü”, “Anlamaq istəyirəm”, “Ac həriflər” və başqa ekran əsərlərində maraqlı doğuran kadrlarda öz aqırlıq bacarığını nümayiş etdirdi.

Zöhrə FƏRƏCOVA, “Azərbaycan”

# İnkişaf Strategiyası - Tədqiqat Universiteti

“UNEC-100” İnkişaf Strategiyasında Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) tədqiqat universitetinə transformasiyası ilə bağlı strateji məqsəd, hədəf və fəaliyyət istiqamətləri müəyyən olunub.



Bununla yanaşı, UNEC-də 2030-cu ilə qədər “Web of Science” və “Scopus” elmi platformalarına daxil olan ən nüfuzlu nəşrlərdə çap edilən məqalələrin sayını ibtəil artırmaq, həmin bazalara daxil olan 3 elmi jurnalı sahib olmaq, elmi məruzələri nüfuzlu bazalara daxil edilən beynəlxalq layihələrin sayını ibtəil artıraraq universitetin büdcəsinin 20 faizinə çatdırmaq əsas hədəfə çevirib.

mək İnkişaf Strategiyasında hədəf kimi müəyyən olunub. Hazırda UNEC-də konkret və spesifik tədqiqat istiqamətləri üzrə 17 tədqiqat-araşdırma mərkəzi, İqtisadi Klinik, Siqorta məktəbi və İnkişaf iqtisadiyyatı laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Elmi tədqiqatların stimullaşdırılması məqsədilə isə UNEC Tədqiqat Fondu, Differensial Əmək Haqqı Sistemi və nüfuzlu jurnallarda məqalə nəşrinə görə mükafatlandırma mexanizmi mövcuddur. UNEC-də ali təhsil magistratura və doktorantura təhsil pilləsi üzrə beynəlxalq standartlara cavab verən müasir tədris və təlim metodlarının tətbiq olunduğu, “İqtisadiyyat və idarəetmə” ixtisas qrupuna daxil olan 11 ixtisas və 39 ixtisaslaşma üzrə 4 dildə tədris aparılan Beynəlxalq Magistratura və Doktorantura Mərkəzi də fəaliyyət göstərir. “Azərbaycan”

## Ölkə üzrə seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi həyata keçirilir

Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin tələbinə əsasən, 2019-cu il yanvar ayının əvvəllərindən etibarən ölkə üzrə seçicilər siyahısının dəqiqləşdirilməsi start verilib.

Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin media və ictimai əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, siyahıların yüksək səviyyədə dəqiqləşdirilməsi üçün bu genişmiqyaslı işə respublikadakı bütün aşağı seçki komissiyalarının otuz mindən artıq üzvü cəlb olunub. Dəqiqləşdirmə prosesində həm Daxili İşlər Nazirliyi və Ədliyyə Nazirliyinin müvafiq orqanları, həm də yerli icra strukturları və bələdiyyə qurumları ilə sıx əməkdaşlıq edilir.

Qanunvericiliyə uyğun olaraq, vahid seçicilər siyahısının tərtib edilməsi ilkin

olaraq məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən aparılıb. Məntəqə seçki komissiyalarının üzvləri yerli icra orqanları və bələdiyyə qurumları tərəfindən təqdim edilən məlumatlar əsasında öz məntəqələrinin seçicilər siyahısını dəqiqləşdirərək, məntəqələr üzrə tərtib olunan seçici siyahılarını fevralın 5-dək müvafiq dairə seçki komissiyalarına təqdim ediblər.

Bundan sonra dairə seçki komissiyaları seçici siyahılarını yoxlayaraq əlaqədar qurumlardan daxil olan məlumat və statistik göstəricilərlə bir daha təhlil etməli və öz hüddudları daxilində müvafiq seçki dairələri üzrə ilkin seçici siyahılarını dəqiqləşdirərək aprelin 5-dək Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməlidirlər.

Mərkəzi Seçki Komissiyası da öz növbəsində, vahid seçicilər siyahısının ölkə üzrə tərtib edilməsini həyata keçirəcək. Bu prosesə ən gec may ayının sonuna qədər yekun vurulması və ölkə üzrə yenidən tərtib olunan vahid seçicilər siyahısının Mərkəzi Seçki Komissiyasının rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilərək ictimailəşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd etmək lazımdır ki, hər hansı bir səbəbdən adlarını seçici siyahılarda tapmayan vətəndaşlar Mərkəzi Seçki Komissiyasının 115 nömrəli qaynar xəftinə zəng vura və ya komissiyanın internet sahifəsində olan onlayn ərizə formasını doldurmaqla müraciət edə bilərlər.

## “Azərpoçt” MMC tabeli poçt müəssisələrinin təminatı üçün açığ tender elan edir

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir:

LOT 1. Kompüter avadanlıqlarının alınması.

Tender iştirakçlarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərfdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazmi maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər LOT üzrə aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilməsinə hesabla köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş tenderin əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 72 ünvanında yerləşən “Azərpoçt” MMC-dən (əlaqələndirici şəxs: Tender komissiyası, telefon: 493-56-00) ala bilərlər.

I LOT üzrə - 400 manat

İddiaçılar iştirak haqqını aşağıdakı hesaba köçürməlidirlər:

“Azərpoçt” MMC  
Kod: 690001  
M/H: AZ76NABZ0135010000000094944  
VÖEN: 9900037711  
SWIFT: AZPOAZ22

“Azərpoçt” MMC  
VÖEN: 9900037711  
Hesablama hesabı: AZ82AZPO99995381000420000125

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sonadları təqdim etməlidirlər. - tenderdə iştirak etmək üçün orda; - tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;

- tender təklifi (zərflərin açıldığı gündən sonra ən azı 30 bank günü müddətində qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi qiymətinin 1 faizi həcmində (təklifin təminatı) bank zəmanəti (zərflin açıldığı gündən sonra 60 bank günü müddətində qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilər və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- son bir il ərzində fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir il ərzində maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən verilməsi arayış;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- müvafiq mallar üzrə peşə və uyğunluq sertifikatları.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır).

Tender proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” qanuna uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank zəmanəti istisna olmaqla) 13 mart 2019-cu il saat 18:00-a qədər, tender təklifi və zəmanətini isə möhürlənmiş ikiqat zərfdə 29 mart 2019-cu il saat 18:00-a qədər Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 72 ünvanında təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Təklif zərfləri 01 aprel 2019-cu il saat 11:00-da Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 72 ünvanında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

## Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının ərazisində nəzərdə tutulmuş müəllim və tələbə yeməxanalarının yenidən qurulmaqla genişləndirilməsi, akt zalının cari təmiri məqsədilə keçirilən açığ tenderə dəvət edir

LOT-1. Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının ərazisində nəzərdə tutulmuş müəllim və tələbə yeməxanalarının yenidən qurulmaqla genişləndirilməsi, akt zalının cari təmiri işlərinin aparılması.

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq yuxarıda göstərilən LOT üzrə öz yazılı tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış, ikiqat bağlanmış zərfdə təqdim etsinlər.

Təkliflərin qiymətləndirilməsində aşağıdakı meyarlarla üstünlük verilecekdir: sərəməli tender təklifi, yüksək keyfiyyət, tömir sahəsində iş təcrübəsi, müqavilənin vaxtında yerinə yetirilməsi, iddiaçının maliyyə vəziyyəti.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazmi texniki və maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilməsinə hesabla köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, F.X.Xoyski prospekti, 98, Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının əsas binası, otaq 214 (əlaqələndirici şəxs: T.Bədirxanova, t.əl.: 012 564-10-11) ünvanından ala bilərlər.

LOT-1. 3000 (üç min) manat  
BANKIN ADI: KAPİTAL BANKIN GƏNCLİK FİLİALI  
KOD: 200189  
VÖEN: 9900003611  
MÜXBİR HESABI: AZ37NABZ0135010000000001944  
SWIFT BİK: AİBAZ22X  
TƏŞKİLAT: AZƏRBAYCAN DÖVLƏT BƏDƏN TƏRBİYƏSİ VƏ İDMAN AKADEMİYASI  
AZ20AİBB38090019440138430118  
VÖEN: 1500374911

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sonadları təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- tender təklifi (təkliflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi dəyərini 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilər və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- müvafiq texnikanın işlək vəziyyətdə mövcudluğu işi qüvvəsinin olması, 5 oxşar tikilinin inşa edilməsi sahəsində təcrübəsinin olması;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri (notarial qaydada təsdiq edilmiş);
- iddiaçının müvafiq mallar üzrə mənşə və uyğunluq sertifikatları;
- digər sənədlər.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır).

Tender proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank zəmanəti istisna olmaqla) 26 fevral 2019-cu il saat 17:00-dək, tender təklifi və bank təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərfdə 06 mart 2019-cu il saat 17:00-dək Bakı şəhəri, F.X.Xoyski prospekti, 98 nömrəli ünvanına təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri 07 mart 2019-cu il saat 11:00-da Bakı şəhəri, F.X.Xoyski prospekti, 98 nömrəli ünvanında, 234-cü otaqda açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər. Əlaqə nömrəsi: 055 872 72 08, Elvin Vəliyev

Tender komissiyası



## “Azərsu” ASC mal-materialların satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Təkrar

Tender iştirakçılara təklif olunur ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımi maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Moskva prospekti, 67, “Azərsu” ASC-nin Təchizat və Satınalmaların İdarə Olunması Departamentindən (əlaqələndirici şəxs: Hikmət Qasımov, tel.: 431 47 67/2249) ala bilərlər.

**İştirak haqqı hər bir LOT üzrə 200 manatdır**  
**Təşkilat:** “Azərsu” ASC  
**VÖEN:** 9900001751  
**Bank:** “Kapital Bank” ASC-nin 1 sayılı Nəsimi filiali  
**Kod:** 200112  
**VÖEN:** 9900003611  
**M/h:** AZ37NABZ 013501000000001944  
**SWIFT BIK:** AİİBAZ2X  
**H/h:** AZ65AİİB 33070019441100216111  
**İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.**

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət (Tender komissiyasının adına);
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);

- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Tender proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” qanuna uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 27 fevral 2019-cu il saat 18:00-a qədər, tender təklifi və bank təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərflərdə 06 mart 2019-cu il saat 16:00-a qədər Bakı şəhəri, Moskva prospekti, 67, “Azərsu” ASC-nin Təchizat və Satınalmaların İdarə Olunması Departamentinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri 07 mart 2019-cu il saat 16:00-da yuxarıda göstərilən ünvanda açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

## “Azərsu” ASC əl terminaları və sayğac yoxlayan cihazların satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Təkrar

**Tender 2 (iki) LOT üzrə keçirilir:**

**LOT 1:** Əl terminalarının satın alınması

**LOT 2:** Sayğac yoxlayan cihazların satın alınması

Tender iştirakçılara təklif olunur ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımi maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Moskva prospekti, 67, “Azərsu” ASC-nin Təchizat və Satınalmaların İdarə Olunması Departamentindən (əlaqələndirici şəxs: Hikmət Qasımov, tel.: 431 47 67/2249) ala bilərlər.

**İştirak haqqı hər bir LOT üzrə 200 manatdır**  
**Təşkilat:** “Azərsu” ASC  
**VÖEN:** 9900001751  
**Bank:** “Kapital Bank” ASC-nin 1 sayılı Nəsimi filiali  
**Kod:** 200112  
**VÖEN:** 9900003611  
**M/h:** AZ37NABZ 013501000000001944  
**SWIFT BIK:** AİİBAZ2X  
**H/h:** AZ65AİİB 33070019441100216111  
**İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.**

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət (Tender komissiyasının adına);
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);

- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);

- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;

- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;

- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;

- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Tender proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” qanuna uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 28 fevral 2019-cu il saat 18:00-a qədər, tender təklifi və bank təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərflərdə 07 mart 2019-cu il saat 16:00-a qədər Bakı şəhəri, Moskva prospekti, 67, “Azərsu” ASC-nin Təchizat və Satınalmaların İdarə Olunması Departamentinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri 11 mart 2019-cu il saat 16:00-da yuxarıda göstərilən ünvanda açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

## B İ L D İ R İ Ş

“Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti” ASC 2019-cu il üçün katriclərin, dəftərxana, təsərrüfat mallarının, katriclərin doldurulması və printerlərin təmiri xidmətlərinin satın alınması məqsədilə keçirdiyi kotirovka sorğusuna başa çatıb.

Tender komissiyasının 18.01.2019-cu il tarixli qərarı ilə “Universal Supplier Company” MMC kotirovka sorğusunun qalibi seçilib.

Qalib şirkətlə 05.02.2019-cu il tarixdə satınalma müqaviləsi imzalanıb.

Tender komissiyası

## “A.F.S. Kredit İttifaqı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti kreditörünün nəzərinə

İddiaçı Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinin (ünvan: Bakı, Nobel prospekti, 25E, “Bakı Ağ Şəhər Ofis Binası”) cavabdeh “A.F.S. Kredit İttifaqı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə (ünvan: Masallı Rayonu, Öncəqala kəndi) qarşı müflis olma və iflas proseduruna başlanılma tələbinə dair iqtisadi Şirvan İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin (ünvan: Şirvan şəhəri, H. Z. Tağıyev küçəsi, 10) icraatına qəbul edilmişdir. Məhkəmə iclası 14.02.2019-cu il saat 16:30-a təyin edilmişdir.

## “Azercell” növbəti dəfə “Socially devoted” sertifikatına layiq görülüb

Telekommunikasiya bazarında liderliyini qoruyan “Azercell” müştəri xidmətləri sahəsində də innovativ ideya və həll yolları ilə hər zaman seçilir. 2018-ci ilin IV rübündən “Azercell”-in sosial səbəkdə göstərdiyi aktivliyi “Socialbakers” şirkəti tərəfindən dəyərləndirilib və “Azercell” “Socially devoted” sertifikatına layiq görülüb. Beləliklə, “Socialbakers” şirkətinin apardığı araşdırmaya əsasən, “Azercell” rəsmi “Facebook” sahifəsində istifadəçilərin ünvanlandırdığı sualları operativ şəkildə cavablandıraraq 99% nəticə əldə edib. Nəzərinizə çatdırmaq ki, 2012-ci ildə “Facebook” sahifəsində nümayiş etdirdiyi fəaliyyətə görə “Azercell” ölkədə “Socially devoted” adına layiq görülmüş ilk mobil operator olub.

Qeyd edək ki, “Azercell Telecom” MMC ölkəmizdə sosial səbəklərdə rəsmi sahifə və onlayn rejimində çalışan müştəri xidmətləri yaradan ilk mobil operatorudur. Bu yeniliklərin tətbiqində şirkətin məqsədi abunəçilərlə daha sıx əlaqənin qurulması, onlara tətbiq etdiyi yeniliklər, tarif və kampaniyalar, keçirilən sosial layihələr və xidmətlər haqqında ən son xəbərlərin operativ çatdırılmasıdır. Hazırda “Azercell” abunəçiləri “Facebook”, Twitter, disput.az, Google+, YouTube və Instagram sosial şəbəkələrinin imkanları vasitəsilə yüksək keyfiyyətli xidmətdən yararlanırlar. Sosial şəbəkələrdə abunəçilər şirkətlə əlaqə qurub, ən qısa zamanda ehtiyacı olan məlumatları əldə edib və müraciətlərinin həllini tapma imkanına malikdirlər.

“Azercell” rəsmi sahifəsində istifadəçilərin ünvanlandırdığı sualları operativ şəkildə cavablandıraraq 99% nəticə əldə edib. Nəzərinizə çatdırmaq ki, 2012-ci ildə “Facebook” sahifəsində nümayiş etdirdiyi fəaliyyətə görə “Azercell” ölkədə “Socially devoted” adına layiq görülmüş ilk mobil operator olub.

“Azercell” rəsmi sahifəsində istifadəçilərin ünvanlandırdığı sualları operativ şəkildə cavablandıraraq 99% nəticə əldə edib. Nəzərinizə çatdırmaq ki, 2012-ci ildə “Facebook” sahifəsində nümayiş etdirdiyi fəaliyyətə görə “Azercell” ölkədə “Socially devoted” adına layiq görülmüş ilk mobil operator olub.

“Azercell” rəsmi sahifəsində istifadəçilərin ünvanlandırdığı sualları operativ şəkildə cavablandıraraq 99% nəticə əldə edib. Nəzərinizə çatdırmaq ki, 2012-ci ildə “Facebook” sahifəsində nümayiş etdirdiyi fəaliyyətə görə “Azercell” ölkədə “Socially devoted” adına layiq görülmüş ilk mobil operator olub.

## Bəzi bölgələrdə havanın yağıntılı olacağı proqnozlaşdırılır

Azərbaycanda fevralın 7-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Ararib güclənən cənub-qərb küləyi əsəcək, axşam şimal-qərb küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 5-7°, gündüz 8-11° isti olacaq.

Sinoptiklərin tibbi-meteoroloji proqnozuna görə, fevralın 7-də Bakıda və Abşeron yarımadasında ararib güclənən gilləvar küləyi əsəcək. Bu da meteohəssas insanlarda narahatlıq hissi yarada bilər.

Xəbərdarlığa əsasən, fevralın 7-də cənub-qərb küləyinin əsəcəyi, sürətinin saniyədə 15-18 metr olacağı, ararib 20-23 metrə qədər güclənəcəyi gözlənilir. Fevralın 8-də isə şimal-qərb küləyinin əsəcəyi, sürətinin saniyədə 15-20 metr olacağı, ararib 23 metrə qədər güclənəcəyi proqnozlaşdırılır.

Azərbaycanın rayonlarında fevralın 7-8-də qərb küləyinin əsəcəyi, ayrı-ayrı yerlərdə ararib saniyədə 20-25 metrə qədər güclənəcəyi, fevralın 8-i axşamdan 12-dək bəzi yerlərdə ararib yağış yağacağı

ehtimalı var. Yağıntının ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, dağlıq və dağətəyi rayonlarda qar yağacağı bildirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin axşam bəzi yerlərdə yağış, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı gözlənilir. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 4° saxtadan 1°-dək isti, dağlıq ərazilərdə 6-8° saxta, gündüz 8-13° isti olacağı ehtimal edilir.

Yuxarı Qarabağ: Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Qubadlı, Zəngilan, Ləçin, Kəlbəcərdə, həmçinin Dağsəsen-Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-5° saxta, gündüz 4-9° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Gəncə şəhərində, Qazax, Goranboy, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman müşahidə ediləcək. Qərb küləyi əsəcək, sürəti saniyədə 5-10 metr olacaq, ararib güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 4-6°, gündüz 10-13° isti, dağlarda gecə 2° saxtadan 3°-dək isti, gündüz 5-10° isti olacağı bildirilir.

Balakan, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Şamaxı, Siyə-

zən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə ararib sürətlənəcək. Havanın temperaturunun gecə 2° saxtadan 3°-dək isti, gündüz 7-12° isti, dağlarda gecə 4-9° saxta, gündüz 3-8° isti olacağı ehtimalı var.

Mərkəzi Aran: Mingəçevir və Şirvan şəhərində, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman müşahidə ediləcək. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-5°, gündüz 9-14° isti olacağı gözlənilir.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə havanın çiskinli olacağı proqnozlaşdırılır. Dağlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, sürəti saniyədə 5-10 metr olacaq, ararib güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 4-6°, gündüz 10-13° isti, dağlarda gecə 2° saxtadan 3°-dək isti, gündüz 5-10° isti olacağı bildirilir.

## ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Gəncə Hərbi Məhkəməsinin kollektivi Gəncə şəhəri Nizami Rayon Məhkəməsinin sədri Rəsim Kazımovla atası

**SARI KAZIMOVUN**

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

## «AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

BAŞ REDAKTOR

**Bəxtiyar SADIQOV**



Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Məhəmməd prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə  
**e-mail:**  
 secretary@azerbaijan-news.az  
 az\_reklam@azeronline.com  
 azerbaijan-news@mail.ru  
 www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,  
 Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30, 538-97-96,  
 Məsuliyyətli katib - 539-43-23,  
 Məsuliyyətli katib müavinləri - 539-44-91,  
 Parlament və siyasi şöbəsi - 539-72-39, 539-84-41, 539-21-00,  
 İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68,  
 Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82  
 Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,  
 Kompüter mərkəzi - 538-20-87,  
 Fotolüstrasiya şöbəsi - 539-83-73,  
 Mühəsibət - 539-59-33,  
 Faks - (+994 12) 5398441

Qeydiyyat nömrəsi 1

“Azərbaycan” qəzetinin kompüter mərkəzində yayılmış sahifələrdə, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sütyonlanlarla barabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda da Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

**Gündəlik qəzet**

**Tiraj 8359**

**Sifariş 393**

**Qiyməti 40 qəpik**